

VIDA QUOTIDIANA A LA GARRIGA (1936-1939)

NOTA 9

Núria Quesada Pérez
Curs 2002 / 2003
IES Manuel Blancafort
La Garriga, gener de
2003

Agraïments:

La realització d'aquest treball, no ha sigut gaire difícil, en el sentit més teòric, però, pel que fa al pràctic, la qüestió de les entrevistes han estat més feixugues, i la recerca dels fets de la vida quotidiana en l'àmbit privat encara ho han estat més, perquè per això cal parlar directament amb les persones que han viscut la guerra i a més a La Garriga, fet que ho complica una mica més. Ja fa "uns quants anys" de l'esclat d'aquesta guerra, i trobar gent que s'enrecordi perfectament i que encara visqui, no es feina que es fa amb una tarda (per entendre-ho d'alguna manera).

Per això haig de donar les gràcies, en primer lloc al casal d'avis L'Esplai, per haver-me concedit la realització d'aquestes entrevistes, allà per exemple, només vaig poder trobar una persona que en temps de guerra tingués una certa edat, i que per tant, ara em pogués explicar quina és la seva visió, ja que les altres persones comptaven amb 3, 4 anys, i és evident que no em podien comentar gaires coses.

També, he d'agrair, l'amabilitat de l'escriptora i ex-alcaldeessa de La Garriga Núria Albó, per haver-me atorgat un moment del seu temps a fer-li l'entrevista, del seu llibre "Quan xiula el tren", el qual, vaig haver de llegir i em va ajudar molt, i per una altra part, com a persona que a viscut la guerra. Gràcies Núria!!

M'agradaria agrair a la persona sense la qual no hagués pogut tenir contacte amb aquesta escriptora i amb la Teresa (també una de les persones entrevistades), i per estar sempre allà quan l'he necessitat en tot moment, gràcies Clara!!

Per últim, m'agradaria anomenar a les persones que m'han fet costat, amb les que m'he sentit molt estimada i amb les que he compartit moments gloriosos de la meua vida. A tú Anna, per ser la meua millor amiga, aquelles persones que saps que mai les perdràs, si portem compartint 14 anys de la nostra vida, podem fer-ne 14 més. Gràcies per ser com ets!! A tot el jovent de Samalús, per les grans festes majors que em compartit, entre d'altres coses. Sou tots collonuts i us tinc un grandíssim apreci!!! A l'Alba Martínez Abadal, per estar sempre al meu costat, i escoltar-me en els moments difícils (tot i que sé que m'hauré fet molt pesada), sempre has intentat relaxar la situació (tú ja saps de què parlo).

A la meua família per ser com són, (i amb això ho dic tot). A les persones, que m'han fet despertar dels somnis més profunds, en especial a una, tú ja saps qui ets, sé que sempre estaràs allà, gràcies!!!

A TOTS un milió de gràcies!!!!!!!

ÍNDEX:

1. Índex	1,2
2. Introducció	3,4
3. Els anys trenta a Espanya:	
3.1. La segona República	5
3.2. Bienni radical socialista (1931-1933)	6,7,8,9
3.3. Bienni conservador (1933-1935)	9,10,11
4. Guerra Civil a Espanya (1936-1939):	
4.1. Situació abans de l'alçament militar	12
4.2. L'alçament	12,13
4.3. La pujada al poder de Franco	14
4.4. La societat i la guerra	14,15
4.5. Les classes socials	15,16
4.6. Les repercussions en l'església	16
4.7. Moments a destacar	16,17
4.8. La fi de la guerra	17,18
5. Guerra Civil a La Garriga (1936-1939):	
5.1. Situació social abans de la guerra	19,20
5.2. La revolució de juliol	20,21
5.3. Els fets a partir del mes d'agost	21,22,23,24,25
5.4. 1937: l'Ajuntament i el municipi, canvis i revoltes	25,26
5.5. El nou Consell Municipal de 1937	26,27
5.6. Les escoles i diversos acords	27,28
5.7. El diari garriguenc: Unió	28
5.8. Vida diària garriguenca a partir dels escrits d'Unió	28,29
5.9. Els problemes de 1937	30,31,32
5.10. Canvis en la població	33,34,35
5.11. Els aparells de ràdio i l'arribada de més refugiats	35,36
5.12. 1938: Els problemes continuen	36,37,38
5.13. La reacció davant del bombardeig de la ciutat de Granollers ...	38,39
5.14. L'impaciència per declarar la fi de la guerra	39,40

6. Resum de l'obra "Quan xiula el tren" de Núria Albó	41,42
7. Entrevista a Núria Albó:	
7.1. Qüestions del llibre	43,44,45
7.2. Testimoni de la Guerra Civil	45,46,47
8. Entrevistes als testimonis d'una guerra	48,49,50,51,52,53,54,55
9. Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939):	
9.1. Àmbit social	56,57,58,59,60,61,62,63
9.2. Àmbit privat	63
10. Conclusions	64,65,66,67
11. Bibliografia	68,69
12. Annex	

2. INTRODUCCIÓ:

El passat més recent, ens deixa diferents històries, anècdotes, situacions inoblidables i importants de saber. Per això, la història, com tantes d'altres coses a la vida, és molt important, per comprendre allò que més ens afecta o que ens ha afectat. No obstant, cada dia ens fem ressó d'allò que passa a l'actualitat. Els mitjans de comunicació, com ara la premsa, la ràdio o la televisió, ens informen de com es presenta el món en què vivim. Però, què passa amb la vida que em deixat enrere, o que molts no em viscut? Hi ha un passat del que no ens hem d'oblidar, i un lligam que molta gent no veu, amb el qual, sense ell, no podríem entendre moltes coses que passen a l'actualitat.

Així doncs, si ens aturem un instant, i pensem en temps llunyans per nosaltres, observerem que a Espanya (entre d'altres coses), s'hi va produir una guerra civil, un fet indesitjable per a molta gent. Tot i aquest fet, la població civil intentava refer-se de les ferides que ocasionava una guerra, abstenint-se a qualsevol disputa o un simple comentari.

Moltes vegades m'he preguntat, què feia la gent durant aquells tres anys, en el seu temps lliure, com el passaven, com el vivien, en resum la "vida quotidiana". El meu treball doncs, es centra en això, en com vivia la gent de La Garriga, quines tradicions hi havia, com passaven el temps, un temps de silencis, pors i violències, un temps de guerra civil.

La meua hipòtesi és la següent: **La Guerra Civil condicionava la vida quotidiana.**

Contràriament pot haver-hi gent que no ho pensi així, i que per tant cregui que la guerra civil no tenia res a veure en el món familiar, o en el cercle d'amics de cadascú.

Però, per tal de poder arribar a aquestes conclusions, cal investigar, parlar, informar-se amb tot detall d'allò que va succeir, relacionar els fets del conflicte amb la vida quotidiana i finalment arribar a una conclusió.

Però, com és evident, no es pot parlar de la vida diària, en temps de guerra, sense saber quin és l'origen del conflicte, com es va desenvolupar i com va finalitzar. Per això, abans de parlar explícitament del dia a dia, iniciaré el meu treball, parlant dels anys trenta a Espanya, apartat fonamental per entendre l'inici de la Guerra Civil i, per tant, introduir l'explicació de la guerra, primerament a Espanya i després a La Garriga.

Doncs bé, obtenint aquestes dades, passaré a l'estudi del dia a dia garriguenc. Aquest estudi es basarà en dos àmbits: el privat i el social.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

A partir de l'observació dels fets ocasionats per la guerra, de diversos llibres i sobretot de les entrevistes als testimonis del conflicte bèl·lic, analitzaré punt per punt, si realment la guerra influïa de tal manera que arribés a ocasionar un canvi radical dins la societat garriguenca, relacionant les dades obtingudes de la guerra i les de la vida diària garriguenca. Aquesta relació, es podrà veure reflectida dins les conclusions.

Finalment amb l'annex, mostraré diferents documents que he trobat de l'Ajuntament, el diari que hi havia en aquell moment anomenat UNIÓ i tota mena de informacions que se'n conserven d'aquells temps. A més, inclouré les diferents enquestes, que varen ser realitzades als estudiants d'aquest institut, per a que tots plegats ens fem una petita idea, de quina és la noció que se'n té d'aquest conflicte i com es pensa que es vivia.

3. Els anys trenta a Espanya:

3.1. La segona República:

Aquest període, el trobem entre 1931 i 1936. La República, apareix a Espanya, en un moment d'eufòria. En el govern provisional, s'hi troben totes les tendències, des de l'esquerra a la dreta. La República estava encaminada, per la tendència esquerrana, sense ser revolucionària, es tenia molt clar, que amb la República, s'iniciava una nova era, on no es volia decebre les esperances que els espanyols tenien en la República. Aquesta, pretenia transformar, però, era capaç de governar? Tot seguit ho veurem.

Després de la dimissió de Primo de Rivera, l'Estat espanyol, es va veure repercutit per la crisi mundial de 1929. La baixada de la pesseta i l'atur foren un greu problema, per tant la República, s'iniciava amb un greu problema econòmic. La producció minera i la siderúrgica havia baixat, com també ho havien fet les exportacions. Les fàbriques treballaven a un ritme bastant lent, els obrers anaven a treballar tres o quatre dies a la setmana, un fet inpensable. Però si les coses estaven molt malament en el sector industrial, encara ho estaven més en el sector agrícola. Hi havia moltes terres mal cultivades, i els jornalers eren acomiadats o només treballaven un mes a l'any. Dels 600.000 aturats, 400.000 eren camperols. A més, tampoc s'hi trobava solució a la emigració, ja que, la crisi, també va afectar a Europa, i Amèrica del Sud, i moltes persones que havien partit cap aquests llocs, es van veure obligats a tornar.

A Espanya, com en molts d'altres països d'Europa, la crisi va tenir conseqüències polítiques, socials i ideològiques, a més de les econòmiques ja esmentades. Es va optar, per donar més iniciatives a l'Estat, per tal de dominar el sistema econòmic, per això, es va parlar sobre la possibilitat d'optar per la propietat privada i la colectivització dels mitjans de producció. Es va dir que la democràcia i el sistema parlamentari, eren incapaces de aportar solucions al problema, per això, es va voler una dictadura, molt més intensa que la de Primo de Rivera. Els problemes generals i d'altres específics, van donar pas a una Guerra Civil.

3.2. Bienni radical socialista (1931-1933):

En aquesta primera etapa de la República, s'hi va produir una aliança entre republicans i socialistes. El 28 de juny, s'hi varen produir unes eleccions generals on els partits de dretes van obtenir 657.872 vots, els de centre 1.665.692 i els d'esquerres 2.881.056. Així doncs, l'esquerra es convertia en la més votada.

El govern espanyol, volia transformar el país, el volien modernitzar, tal i com altres països democràtics d'Europa ho eren. Per això, varen mostrar especial atenció a l'ensenyament, l'exèrcit i les relacions entre l'església i l'Estat.

Els problemes començaren a sorgir. Els obrers reclamaren treball, millors condicions de vida, i en el cas dels camperols, terres per a poder cultivar.

L'any 1931, es va redactar una Constitució d'inspiració liberal, la qual pretenia ser social i unitària, deixant la possibilitat a algunes regions, com ara Catalunya, Galícia o el País Basc, a obtenir l'autonomia. Aquesta Constitució, va ser aprovada el 9 de desembre de 1931, per una gran majoria, únicament l'extrema dreta, va votar en contra. En aqueta Constitució es va concedir el dret de vot a les dones. Al dia següent, es va decidir, que Niceto Alcalá Zamora, fós el president de la República.

L'Església i l'Estat:

Per a molts espanyols, els republicans, eren uns enemics de la religió. Però això, durant la proclamació de la República no es va veure reflectit, ja que molts catòlics havien votat als republicans, a més el president de la república, Niceto Alcalá Zamora, era catòlic. Però l'Església estava molt unida a les classes conservadores des de 1851, i el fet de ser governats per esquerrans amb una Constitució liberal, no agradava gaire. Aquesta s'oposava a qualsevol mena de llibertat religiosa, com tampoc volia sentir a parlar d'una reforma laica en el país. L'Església espanyola estava dirigida per els cardenals Segura, Vidal i Barraquer i Gomá.

Segura, va escriure una carta contra la República, Vidal i Barraquer, fou més diplomàtic, i el 27 d'abril, va enviar una carta al ministre de justícia, convidant-lo al diàleg. Segura va exiliar-se, i en el seu lloc, el va substituir el cardenal Gomá.

Però, ni els republicans ni l'Església van arribar a cap acord, ni ho van intentar. Per això els republicans, van utilitzar la Constitució i la llei per tal d'acabar amb les relacions entre l'Església i l'Estat. Per aquest fet, en el mes de maig, s'hi varen produir els primers atacs contra les esglésies, el dia 11 es varen cremar una dotzena de convents a Madrid, al igual que en altres ciutats. Ni la policia ni el govern, van intervenir en aquests fets violents. Aquest episodi, va posar fi a la serenitat amb que s'havia rebut a la República.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Dins del govern, també s'hi varen patir les conseqüències. El govern es va quedar amb representants d'esquerres i de centre, la dreta conservadora es va separar. L'Estat ja no era catòlic, el catolicisme deixava de ser la religió oficial del país, ja que molts espanyols, havien deixat de practicar-la. Aprovada la Constitució, el govern havia de prendre una sèrie de mesures, per tal de convertir a Espanya en un Estat laic:

- Es van retirar els crucificis dels edificis públics.
- Es van suprimir les capellanies militars.
- Es va regular el matrimoni civil.
- Es va concedir el dret de divorci.

A més, el 17 de maig, es va decidir, que l'Església i altres edificis de culte fossin de propietat pública. Per aquest fet, l'1 de gener, l'episcopat es va "encarar" contra la Constitució. La premsa catòlica, va fer una sèrie d'escrits, contra la retirada de crucificis, i va demanar als més catòlics, que en portessin un a sobre, ben visible.

L'exèrcit i la República:

L'any 1931, l'exèrcit espanyol, comptava amb 200 generals en actiu i 17.000 oficials. L'armada estava ben equipada, però, l'artilleria, no disposava de material modern, i l'aviació tenia un centenar d'aparells que no sempre estaven en bon estat. Es va nomenar a Azaña, per al ministeri de Guerra, cosa que va sorprendre molt, ja que Azaña era un home de lletres, un intel·lectual.

Davant d'aquesta falta de material modern, Azaña va proposar de reduir l'exèrcit, reagrupar les tropes per tal de fer-les més operatives i per tal de modernitzar el material i l'armament. Aquest pas, requeria temps i diners, cosa que Azaña, no va poder disposar. Azaña va proposar de quedar-se aquells oficials que fossin lleials a la República, i els qui no ho fossin podien marxar. A aquests, se'ls hi oferiria una paga. Varen ser, doncs, uns 10.000 oficials els qui es van retirar, i per tant els que es varen beneficiar d'aquesta paga.

Durant les setmanes següents, Azaña, va prohibir qualsevol ascens per mèrit de guerra decidits durant la dictadura de Primo de Rivera. Amb això, Franco va quedar afectat, es va eliminar el fet de ser capità general, on també va quedar clausurada la Acadèmia Militar de Saragossa, i Franco era capità d'aquesta Acadèmia, el qual va ser destinat a La Coruña.

Doncs bé, aquestes mesures, decretades per Azaña, van fer que part de l'exèrcit es manifestés en contra d'aquest, i per tant, es manifestés contra la República.

Problemes socials:

La societat, esperava de la República un canvi radical en les seves vides; millores de les seves condicions de vida, llibertats polítiques i drets cívics. En aquells moments, hi havia dos grans sindicats: la CNT i l'UGT les quals van augmentar considerablement, gràcies al moviment obrer.

L'Espanya de 1931, havia aconseguit donar grans passos, ja no era un país fonamentalment agrari. La indústria es trobava fonamentalment a Astúries, Guipúzcoa i Catalunya, però s'havia començat a estendre a altres ciutats com ara Saragossa, València, Màlaga, Sevilla i Madrid. Però com ja he comentat abans, la crisi del '29 havia causat grans problemes i molts aturats. Els obrers i artesans, tenien al govern provisional per tal d'arreglar els seus problemes. Però la situació en el sector agrari era molt més important. A les comunitats agràries, com ara Andalusia, Extremadura, les províncies de Salamanca i Toledo, hi havia milions de camperols sense terres, on treballaven una part de l'any, per un salari molt baix. El govern, en fer-se ressó d'aquests problemes, va decidir posar-se en marxa. El 28 d'abril de 1931, es va fer un decret, el qual va regular el treball en el camp, on els treballadors havien de contractar treballadors locals, abans de fer-ho amb els de fora del poble, les terres podien passar a disposició de comunitats camperoles. Els jornalers cobraven un salari mínim, i la jornada no podia passar de les vuit hores. A més el govern va anunciar la seva intenció de fer una reforma agrària. Però en el mes de juliol, van aparèixer les primeres manifestacions a Barcelona i Sevilla, es varen produir certs enfrontaments, provocant morts i detinguts. El govern va decretar la llei marcial. Però les manifestacions es van estendre. La llei de defensa de la República, aprovada el 21 d'octubre de 1931, va permetre aturar, a tots aquells que es manifestessin violentament. Tot i així, la violència va créixer, i per tant les manifestacions també ho varen fer. El pitjor va arribar en el mes de gener de 1933. A Càdiz, a l'*Aldea de Casas Viejas*, els camperols, es varen subevar i van assassinar els quatre guàrdies civils que es van enfrontar contra ells. Van arribar reforços policials, però havien arribat tard, menys en una casa, on els guardies d'assalt del capità Rojas, no van dubtar en cremar-la i disparar als ocupants que volien fugir d'allà.

Aquest fet, no va agradar gaire al govern. A les Corts, els diputats de dretes, van veure en aquest succés, la manera d'atacar als republicans d'esquerres. Azaña, es va intentar defensar dient el següent: ***En Casas Viejas no ha ocorrido, que sepamos, más de lo que tenía que ocurrir.*** El Parlament va donar un vot de confiança al govern, tot i així va formar una comissió d'investigació. Finalment, Azaña, va declarar el 7 de març, que en els fets de Casas Viejas, s'hi varen produir una sèrie d'execucions. Per això, la comissió d'investigació, va alliberar el govern de tota la responsabilitat, i acusà al director general de seguretat i al capità Rojas, que fossin "castigats". Rojas fou condemnat a 21 anys de presó (tot i que l'any 36, quedà alliberat pels franquistes), mentre que el primer quedà absolt.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Els socialistes continuaven donant suport a Azaña, però no gaire convençuts, molts van començar a distanciar-se del govern. La reforma agrícola, va trigar molt en fer-se, però finalment es va dur a terme.

Tots aquests fets, van dur a terme la unió de la oposició, la dreta.

3.3. Bienni conservador (1933-1935):

L'oposició de dretes, es va anar imposant de mica en mica. L'any 33, l'esquerra va perdre les eleccions. La ideologia feixista estava molt present durant aquests anys. José Antonio Primo de Rivera, fill del dictador, va fer una visita a Mussolini (feixista italià). El 16 de març de 1933, va publicar el primer i únic número d'un diari titulat *El Fascio*. Va crear la *Falange* el 29 d'octubre d'aquell mateix any. Amb aquesta, volia ser el "Mussolini espanyol", és a dir, volia instaurar una dictadura a Espanya, imposant un règim autoritari basat en la jerarquització, i la obediència al "caudillo", tal com es va nomenar el mateix José Antonio Primo de Rivera. Aquest, va imposar els seus militants la camisa blava, color amb el qual, es pretenia recordar, que la Falange, pretenia fer una revolució social.

Azaña, l'any 1933, es trobava entre l'espasa i la paret. D'una banda, les dretes, l'acusaven de ser presoner dels socialistes, i els va demanar que formés govern sense ells. El problema, es que Azaña no volia trencar amb els socialistes. Els socialistes, eren els únics, que comptaven amb nombrosos diputats, militants i simpatitzants. A més d'aquesta situació, el poder, anava disminuint, i això es va poder comprovar a partir de les eleccions del mes d'abril de 1933. Azaña, es trobava cada vegada més presionat, tothom estava convençut que el nou govern no duraria gaire més. Finalment, Azaña va dimitir, i Lerroux passà a ser cap de govern; on ja no s'hi trobaven socialistes. Lerroux, no era molt apreciat, i Azaña, va trobar amb això, l'excusa perfecta, per atacar, provocant que Lerroux, obtingués 91 vots. Per això, Alcalá Zamora, va encarregar a Martínez Barrio que formés un nou govern de transició i que organitzés eleccions legislatives.

Aquestes eleccions es varen celebrar el 19 de novembre d'aquell mateix any. La dreta va obtenir 3.365.000 vots, els de centre van obtenir 2.051.000 i l'esquerra 3.118.000. Per tant, s'hi va produir una clara victòria per part dels de dretes. La CEDA de Gil Robles, va passar a ser el primer partit amb 115 diputats, mentre que els radicals de Lerroux, el seguia amb 102 diputats.

Els socialistes, van veure l'amenaça feixista existent, per això es varen oposar a l'arribada al poder de Gil Robles. CEDA va quedar al marge del govern fins a l'octubre de 1934, mes en què, va exigir la seva formació en el govern, desencadenant una gran revolució.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Les repressions van proporcionar el reagrupament de les forces d'esquerra i la victòria del Front Popular en el mes de febrer de 1936.

El 18 de desembre de 1933 Lerroux va formar un govern de radicals, ja que Martínez Barrio va dimitir, ja que, segons aquest, no es sentia bé entre un govern de dretes. Aquest nou govern, estava recolzat per la CEDA, el qual va revisar les mesures socials, aportades anteriorment, en especial a la reforma agrària. Amb això, arribaren els problemes; els salaris van començar a baixar, es van negar a donar treball... així doncs, les conseqüències foren fatals, hi havia molt atur, l'economia no avançava, i això conduïa a les revoltes dels obrers, es varen produir moltes manifestacions... Lerroux va dimitir, i en el seu lloc, s'hi va instal·lar un altre radical anomenat Samper. En aquest nou govern, no s'hi trobava cap ministre de la CEDA, però aquesta estava desesperada per compartir el govern. Aquesta idea, no feia gaire gràcia als d'esquerrers, ja que estaven convençuts, de que si la CEDA volia entrar al govern, era per aplicar una política semblant a la de Hitler o Dollfuss.

Revolució d'octubre de 1934:

Gil Robles, sabia que el president de la república no el volia dins del seu govern, i que la majoria de ministres de Samper també el rebutjaven. Però Gil Robles, comptava amb Lerroux, el qual, tenia molta influència dins les Corts. Gil Robles, va proposar a Lerroux, les següents alternatives: facilitar l'accés de la CEDA dins del poder o convocar eleccions legislatives.

Efectivament, es varen fer unes noves eleccions. El 4 d'octubre, la premsa va fer pública la composició del nou govern, en el qual, Gil Robles no s'hi trobava, en canvi la CEDA sí. La revolució no trigaria en arribar, la nit del 4 al 5 d'octubre, el comitè revolucionari, va convocar una vaga general en les grans ciutats. Els republicans, no volien anar més enllà, únicament, es volien limitar, a exercir pressió al president de la República, per tal de tornar a un govern d'esquerrers.

Els socialistes i sindicalistes, en canvi, van anar més enllà, i es varen decantar per exercir una gran revolució. Això es va poder veure en moltes regions, però, sobretot, a Astúries i Barcelona, on la Generalitat va trencar les relacions amb el govern central. Franco, es va encarregar de dirigir la contraofensiva a Astúries. Es va emportar dos regiments de la Legió i als marroquins. L'exèrcit, es va trobar amb una forta resistència per part dels manifestants, provocant una gran catàstrofe. Hi van haver 1335 morts i 2951 ferits, tot i que, segurament, varen ser més. La represió fou molt dura.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Com a conseqüència a aquestes revoltes, a més de les víctimes mortals i dels ferits, en el cas de Catalunya, es va suprimir l'estatut d'autonomia, a Astúries, el govern va tancar la majoria de cases del poble d'Oviedo (lloc on es varen produir els fets), i els locals sindicals i va prohibir la premsa obrera.

El nou govern de Lerroux, només estava format per radicals. Gil Robles, va ser nomenat ministre de guerra. La primera cosa que va fer, fou nomenar a Franco cap de l'Estat Major Central. A més Lerroux, va modificar els articles referents a l'església i a les autonomies de la Constitució d'aleshores. Amb això, la CEDA no estava d'acord, ja que aquests volien fer-ne una de més autoritària. Els grups d'extrema dreta, van veure en la revolució d'octubre, l'excusa perfecte, per tal d'instaurar un règim autoritari.

L'any 1935, José Antonio Primo de Rivera va declarar el següent: **"No tenemos más remedio que ir a la insurrección... Nuestro deber es ir... a la guerra civil"**. I tot, perquè l'esquerra s'estava recuperant. Dit això, Lerroux i els radicals van haver d'abandonar els seus càrrecs. Gil Robles, va veure que el govern es tornava a encaminar cap a l'esquerra, per això, va decidir aprofitar la crisi, i ascendir al poder com a cap de govern. El 31 de desembre de 1935, les corts es van dissoldre, i la Guerra Civil s'acostava.

4. Guerra Civil a Espanya **(1936-1939).**

4.1. Situació abans de l'alçament militar:

Amb la dissolució de les Corts, es va haver de recórrer a unes eleccions, que es varen realitzar el 16 de Febrer de 1936. Els partits del Front Popular, van obtenir 4.650.000 vots, El Bloc Nacional 4.500.000, el centre 400.000 i els nacionalistes vascos 125.000. La victòria, doncs, fou per el Front Popular. La situació començava a perillar. Espanya quedà dividida en dos, i donar pas al diàleg democràtic era impossible. Per una banda, els republicans, sol·licitaven una reforma dins l'Estat, mentre que els partits de dretes, es negaven a perdre els seus privilegis, ocasionant el conflicte bèl·lic més important a l'Estat espanyol. L'odi es començava a notar, no hi havia possibilitats de diàleg, únicament existia odi a l'adversari.

El president de la república, Alcalá Zamora, fou destituït per les Corts. El seu lloc fou ocupat per Azaña. Així doncs, els republicans tindrien un nou president. El govern estava format per republicans moderats. Els socialistes i comunistes els recolzaven sense formar-ne part. Catalunya, va tornar a recuperar l'estatut d'autonomia, es va decretar l'amnistia pels successos de 1934 i es va assegurar que hi hauria una reforma agrària, la qual va quedar aturada davant dels successos de 1934. Es pretenia continuar amb allò que s'havia interromput, i establir una modernització a Espanya, introduïnt més justícia social sense excloure a obrers ni camperols. Però el sector més revolcionari, la CNT, volien un augment dels salaris, la setmana de 36 hores i l'expropiació de les finques amb més de 50 hectàrees. Les manifestacions es varen incrementar, algunes esglésies van ser cremades i a partir d'aquí, la massacre es va començar a estendre. Així doncs, entre febrer i juliol de 1936, van morir una trentena de falangistes, conservadors i una cinquantena de republicans i socialistes. Com a conseqüència, la *Falange*, es va il·legalitzar i José Antonio Primo de Rivera va quedar detingut.

Però el 12 de juliol, el tinient de la guàrdia d'assalt, Castillo, fou assassinat. Els seus camarades, van decidir venjar-se d'aquest fet, i per això, Calvo Sotelo, va ser segrestat i assassinat. El govern es trobava dins d'un gran desconcert.

4.2. L'alçament:

La victòria del Front Popular, no va agradar gens a la dreta. Per això la mateixa nit de les eleccions, Franco, Gil Robles i Calvo Sotelo, van suggerir al govern que declarés l'estat de guerra. Els més conservadors no volien perdre la batalla, i estaven disposats a aconseguir la victòria com fos.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

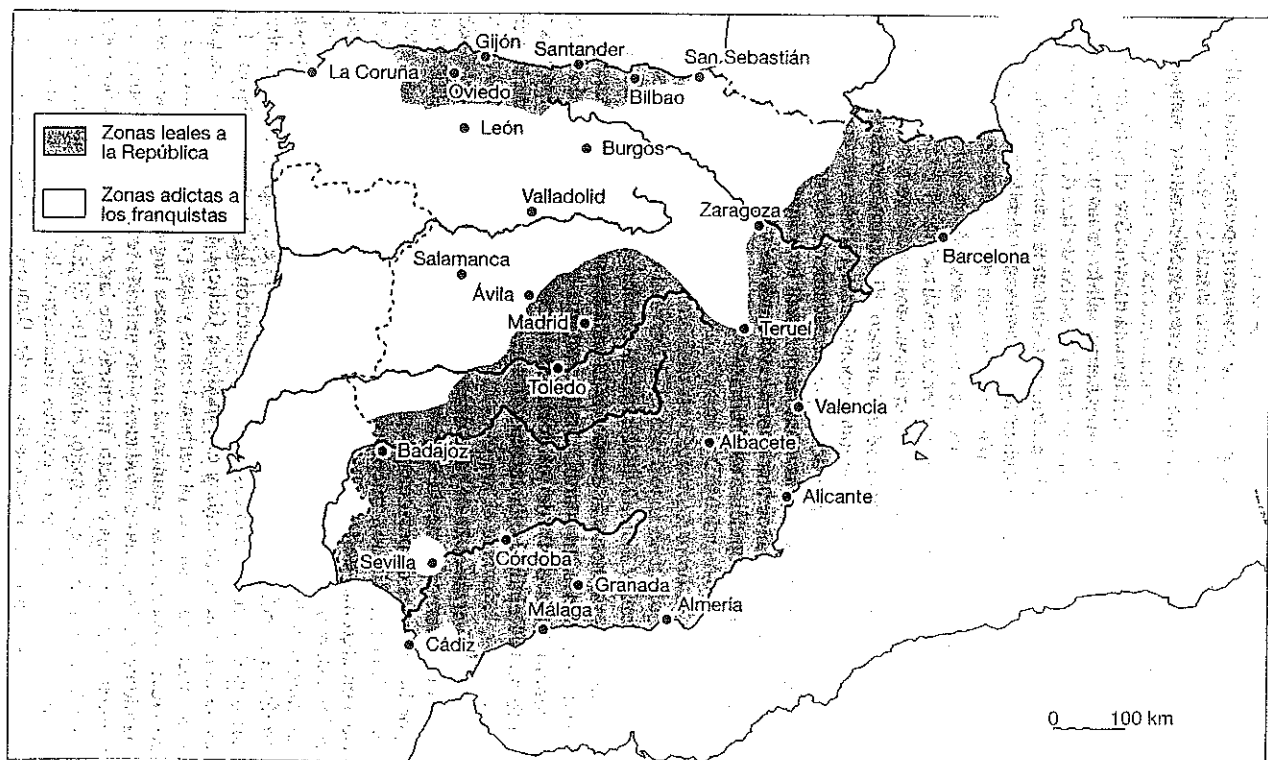
Estaven convençuts, que els del Front Popular, no serien capaços "d'aixecar" Espanya, tal i com pretenien fer.

Només trobaven una solució: l'exèrcit. Tan sols aquest, era l'únic que podia instaurar un règim autoritari, capaç de posar un "ordre social", per això calia provocar un alçament militar. El general Mola, fou l'encarregat de protagonitzar el cop d'estat. En aquell moment, Franco, es trobava a les Canaries, ja que el govern no es refiava d'aquest i el destinaren allà.

Doncs bé, la nit del 18 al 19 de juliol de 1936, els militars van declarar l'estat de guerra a les Balears, Pamplona, Burgos, Valladolid, Salamanca, Saragossa, Zamora, Oviedo, Toledo, Cáceres, Còrdova, Albacete... Però Franco, no es va quedar gaire temps més a les Canaries, i el dia 19 de juliol es va fer amb les tropes marroquines. El dia 20, l'alçament es va estendre per Galícia i Granada, per altre banda els republicans van tornar a recuperar Guadalajara i Toledo. Ara eren els partits d'esquerres, els que no es deixaven guanyar tan fàcilment, la lluita continuava.

Aquesta lluita, només arribaria a la seva fi, amb la victòria d'un dels dos adversaris, per tant, el diàleg, quedava definitivament descartat. Espanya quedà dividida en dues zones: les regions on predominava la indústria eren republicanes (rojos) i les zones on predominava la pagesia estaven en mans dels sublevats (nacionals).

Juliol de 1936:

4.3. La pujada al poder de Franco:

Com he comentat abans, Franco, no es trobava a Espanya en el moment en què es va produir el cop d'estat de juliol. En veure que el cop d'estat anava més enllà i tenia èxit va decidir involucrar-si. Però per tal de pujar al poder les coses no eren tan fàcils, tot i que, s'hi varen produir una sèrie de circumstàncies, que van afavorir la pujada al poder del dictador, són les següents:

1. La desaparició dels generals Goded i Fanjul.
2. La mort del general Sanjurjo en un accident d'avió, el 20 de juliol d'aquell any.
3. L'exèrcit africà, manat per el mateix dictador.
4. Franco era l'únic que podia rebre el material de guerra, enviat per Alemanya i Itàlia.
5. L'assassinat de Calvo Sotelo dies abans de l'alçament.
6. El partit carlista, desaparegué, quan Franco va desterrar al seu líder.
7. El 20 de novembre de 1936, José Antonio Primo de Rivera, fou afussellat. *La Falange*, es va quedar sense el seu cap, i el seu partit va quedar dirigit en un plà molt secundari.
8. El general Mola va morir el 3 de juny de 1937, en un accident d'avió. Mola significava una oposició a Franco, per això, la seva mort fou molt favorable pel dictador.

Amb tot això, la pujada al poder de Franco es feu més fàcil i ràpida. L'1 d'agost, fou cap de l'exèrcit del sud i el 3 fou concebut en la Junta de Burgos. Més endavant, Franco rebé el títol de *generalísimo*. Un mes més tard, fou nomenat cap de govern de l'Estat. Finalment, l'1 d'octubre, el general Cabanellas, en presència de diplomàtics alemanys, italians i portuguesos, li atorgà tot el poder.

Així doncs, Franco, va instal·lar el seu quartel general a Salamanca i Burgos i Cabanellas i Mola van quedar apartats. Franco quedà lliure per imposar el seu poder, que durà fins a la seva mort.

Fent ús de la propaganda, va aconseguir exhibir la seva personalitat i mostrar el seu poder, el poder del *Caudillo*. Aquest, no estava disposat a perdre el poder, i el volia mantenir com fós.

4.4. La societat i la Guerra:

L'alçament es justificava, com el "moderador" a una revolució social. Els militars gaudien del poder, per això, els partits d'esquerres i els sindicats van ser dissolts, els seus militants foren empresonats, i les manifestacions quedaren prohibides.

Però tot allò que volien evitar, es va produir, ja que la zona republicana no es va quedar de braços plegats, i van provocar una revolució. L'esquerra i els sindicalistes van agafar el poder, i es van disposar a acabar amb el capitalisme com fós.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

De mica en mica, anaren sorgint comités, tots ells formats per l'extrema esquerra i sindicats, en les diferents localitats hi havia un comité diferent, tots tenien el poder, eren autoritaris. Volien guanyar la guerra mitjançant la revolució, per ells, la seva única arma. Aquesta era la seva filosofia, i anava dirigida als republicans moderats i sobretot als de dretes. Els més revolucionaris, acusaven als republicans moderats de frenar l'esperit revolucionari. Per alguns com ara els més revolucionaris (CNT-FAI per exemple), la revolució i la guerra, eren dos estats complementaris, per d'altres com ara els comunistes, no. Aquests, pretenien guanyar la guerra mitjançant un front democràtic.

A Catalunya, Aragó, Castilla la Nova i la província de Jaén, els camperols i obrers es van apoderar de les fàbriques i els camps. Es va decretar la col·lectivització i el comunisme liberal.

4.5. Les classes socials:

En tots dos bàndols, tan els republicans, com els nacionals, hi havia certs militants, que veien en l'adversari enemics que s'havien d'eliminar. Segons en la zona en què es trobaven, es recolzaven en aquells partits que els inspiraven més confiança, *la Falange* o el *Partido Comunista*.

Segons en quina classe t'hi trobaves, corries més o menys perill. Els d'extrema esquerra, eliminaven a qualsevol burgès sospitós, ja que els consideraven enemics com a classe social "alta" que eren. Molts terratinents i patrons, varen fugir o es varen amagar, per això, es varen produir més assassinats entre la classe mitjana. Els assassinaven en qualsevol lloc, els seus objectius eren molt clars. A poc a poc, aquests assassinats es varen convertir, en una gran histèria col·lectiva, i això ho podem comprovar, quan la presó de Madrid, va ser assaltada, i moltes de les persones empresonades, van ser executades injustament, ja que no tenien res a veure amb el feixisme.

En canvi, en la zona nacional, eren els proletaris, qui havien de mirar de salvar-se, professors, intel·lectuals, pastors... vivien sota l'intensa mirada de l'enemic.

El general Mola, va manar en el mes de març de 1937, que les indústries siderúrgiques del País Basc, fossin destruïdes. Segons Mola, hi havia massa indústries i massa proletaris. En aquest sentit, Franco, mai va negar aquestes destruccions tan massives, ans el contrari, ja que aquest volia arribar fins al final a qualsevol preu, tal i com va comentar-li a un periodista nord-americà. El fet, es que el conflicte, estava constituït per una lluita de classes, per un cantó els obrers, camperols, artesans, petits comerciants i una part de les classes mitjanes. Per l'altre, les classes mitjanes, els rics, terratinents, banquers, l'església i aristocràcia. El govern va perdre el control, la situació, no es podia sostenir per cap cantó, la violència, tan dels nacionals com dels republicans, cada vegada era més contundent.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Les presons van obrir les seves portes, deixant en llibertat a tots els delinqüents i es varen repartir armes sense cap mena de mirament.

4.6. Les repercussions en l'església:

L'església, per a la zona republicana, fou un objectiu clar a l'hora d'atacar. Milers de capellans, monges... van ser assassinats, i les esglésies i tota mena llocs relacionats amb l'església eren cremats, l'objectiu era eliminar-los com fòs. Les misses i tota mena de cerimònies religioses foren prohibides, excepte en el País Basc.

L'església era considerada enemiga, ja que se la relacionava directament amb les classes dominants, amb els rics, amb els enemics dels rojos. A més Franco s'identificava amb l'església, la qual cosa va causar que l'església es convertís en l'enemiga de moltes persones, i com a conseqüència, es produïssin aquests fets.

4.7. Moments a destacar:

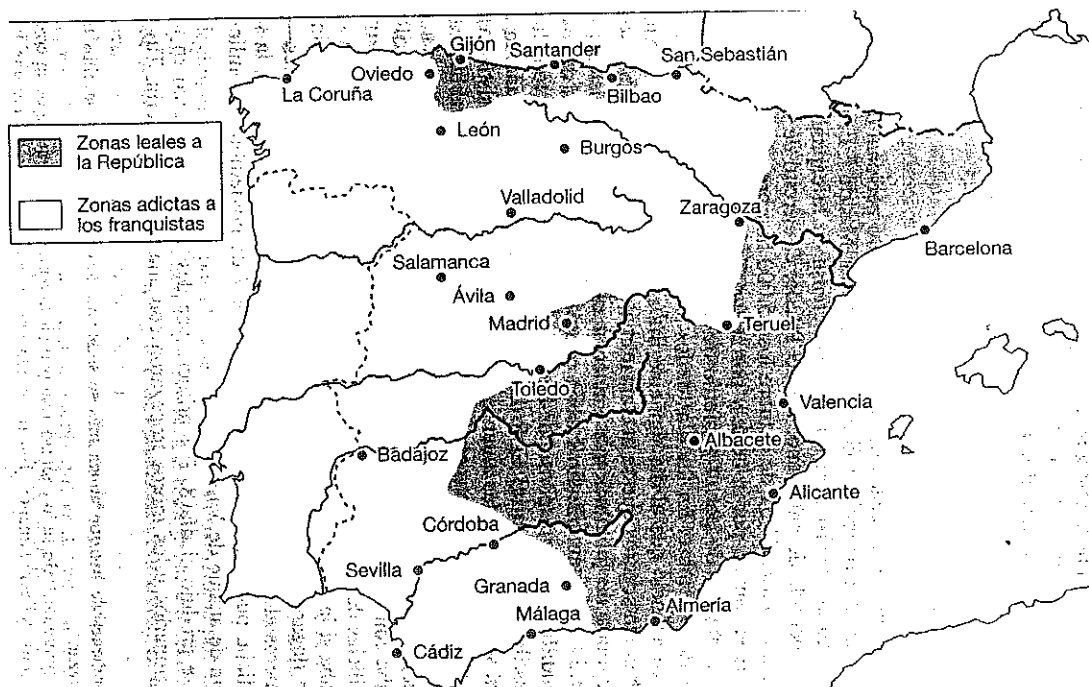
Fou una guerra llarga, on els dos bàndols, van demostrar la violència més cruel, per tal de guanyar i arribar als seus objectius.

Després de l'alçament, els republicans, es trobaven a la defensiva, disposats a actuar com fòs, en defensa dels seus privilegis i mantenir les seves posicions. El nord d'Espanya, es trobava invadida per les tropes del general Mola. Aquestes no va aconseguir passar de la serra de Guadarrama, i l'avançament cap a Madrid es va aturar. Arribat el mes de setembre, després dels bombardejos diaris dels avions italians, les tropes, van ocupar Iruñ i més tard San Sebastián.

La zona sud d'Espanya, estava ocupada per Franco. Aquest avançava a mida que s'anava imposant amb les tropes marroquines (regulars marroquins). Les tropes de Franco, es varen trobar amb les del general Yagüe. L'objectiu dels sublevats, era ocupar Madrid.

Toledo va caure en mans de les tropes de Franco el 27 de setembre de 1936. Madrid encara no ho havia fet, per això, el govern de Largo Caballero, es va traslladar a València el 6 de novembre. Es començava a pensar, que Madrid, al igual que Toledo, també cauria en mans de l'enemic. Finalment no va ser així, i Franco va haver d'acceptar els fracassos i ajornar l'ofensiva contra la capital. Madrid fou republicana fins al final de la guerra.

Novembre de 1936:

Teruel, va caure en mans dels republicans el 8 de gener de 1938. Però Franco, no es volia deixar guanyar de cap manera, per això, va ordenar atacar. Varen ser moltes setmanes d'enfrontaments, on finalment, Teruel, va tornar a estar en mans dels franquistes. Els republicans, els hi van deixar material de guerra i 15.000 presoners.

Però els republicans, tampoc es varen donar per vençuts, i va decidir atacar de nou, en la batalla de l'Ebre, la nit del 24 al 25 de juliol de 1938. Aquesta batalla va durar fins l'octubre de 1938, i com a resultat, s'hi varen produir milers de víctimes en tots dos bàndols.

4.8. La fi de la guerra:

Tots aquests contraatacs, demostraven un cop més, la gran avarícia d'aconseguir els objectius de cada bàndol.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

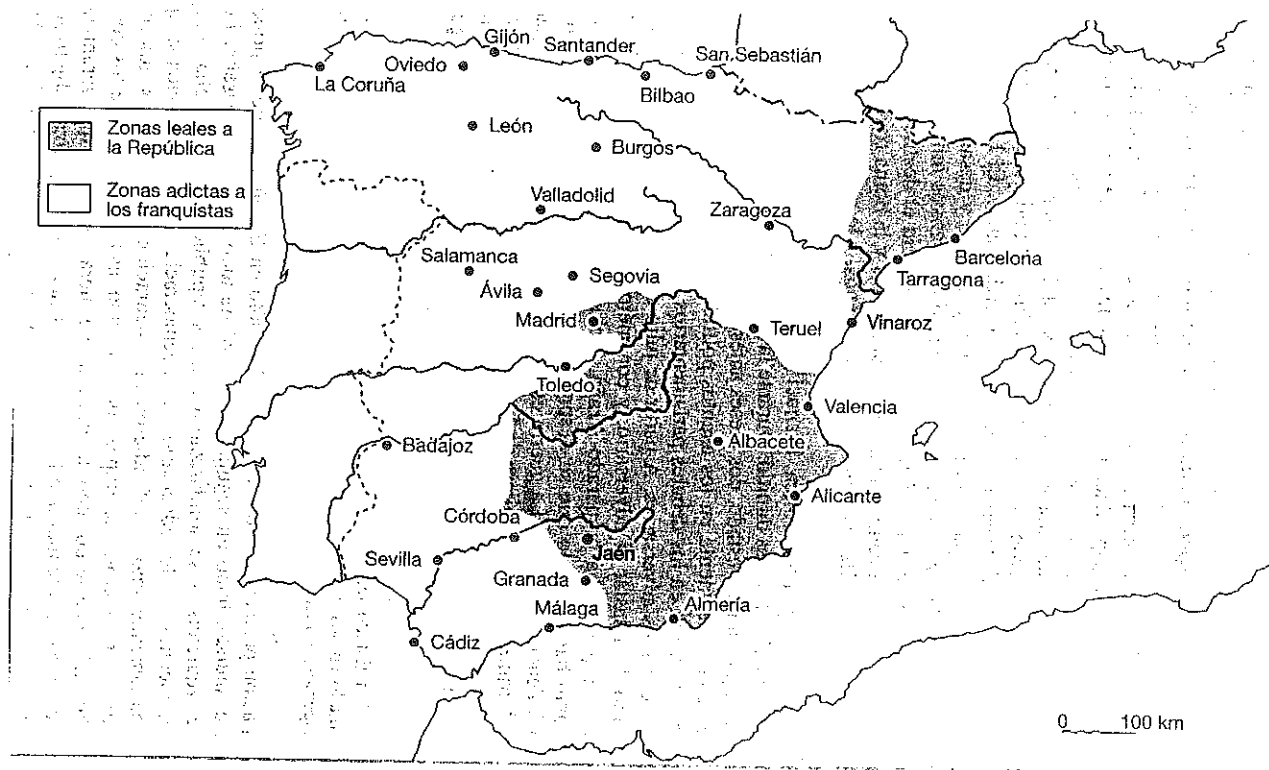
Però, la guerra arribava a la seva fi, i semblava ser que els republicans havien perdut aquesta batalla, que va durar tres anys, aquesta guerra tan dura per Espanya.

El 15 de gener, fou Tarragona, la que va caure en mans dels franquistes. El 26, van entrar a Barcelona, on van assassinar a milers de persones. Ja el 10 de febrer era tota Catalunya la que es trobava invadida per les tropes franquistes. 100.000 republicans van marxar cap a França on els deixaren sense armes, i foren internats en camps a més d'entre 250.000 i 300.000 refugiats civils. El president de la República, va marxar a l'exili el 4 de febrer d'aquell mateix any on pocs dies després s'acomiadaria com a president. A poc a poc, les tropes franquistes, anaven ocupant més pobles i ciutats d'Espanya. El 27 de març, ho varen fer a Madrid i durant els següents dies a Alacant, Cartagena, Jaén, Cuenca, Guadalajara...

L'1 d'abril de 1939, Franco comunicà la fi de la guerra amb la victòria dels nacionals, i el 19 presidia la desfilada de la victòria que es va fer a Madrid. El dictador anava vestit amb la camisa blava dels falangistes i la boina vermella dels carlistes.

Començaria ara una nova vida a Espanya? Molts diuen que va ser pitjor el que va venir després del conflicte bèl·lic, la post-guerra.

Juliol de 1938:

5. Guerra Civil a La Garriga (1936-1939).

5.1. Situació social abans de la guerra: (De les eleccions del mes de febrer del 36 a les portes de l'aixecament del mes de juliol).

El mes de febrer de 1936, es van celebrar les eleccions a Diputats a Corts, on la victòria se la va endur la coalició esquerrana, formada per el Front Popular i Front d'Esquerres*. Aquell mateix any, La Garriga es presentava amb uns 3400 habitants. Els agricultors de la zona, pertanyien a famílies d'antigues descendències, les quals, obtenien grans extensions de terreny, tot i que també existien petits propietaris agrícoles, que conreaven terres amb els típics cultius, com ara, vinyes, oliveres, civada, ordi, i ultra de blat, hi havia un total de 36 treballadors a jornal. En aquest sentit, es subministraven força productes de gran ajut pel camp econòmic. Les patates, es van convertir en la gran font d'ingressos per als pagesos garriguencs. Tot i que La Garriga, no és una zona humida, hi havia uns terrenys situats a la zona plujosa del Montseny que proporcionaven grans collites. Pel que fa al sector industrial, estava constituït principalment per fàbriques de teixits, filatures i ebenisteries. A La Garriga, hi havia un total de 8 fàbriques i 205 obrers.

Dades del sector industrial:

<u>Nom:</u>	<u>Fabricació:</u>	<u>Nº homes</u>	<u>Nº dones:</u>
Carles Luna	Teixits russos	6 homes	34 dones
Hilaturas Horis S.A.	Filatures	18 homes	68 dones
Esteve Malloll	Blanqueria	20 homes	1 dona
Josep Dulcet	Blanqueria	11 homes	0 dones
Ramón Ciurans	Mobles	25 homes	0 dones
Gastó Comère	Tapisseria	?	?

*El Front d'Esquerres de Catalunya estava format per: Esquerra Republicana de Catalunya, Acció Catalana Republicana, Partit Nacionalista Republicà d'Esquerra, Partit Republicà d'Esquerra, Unió Socialista de Catalunya, Unió de Rabassaires de Catalunya, Partit Obrer d'Unificació Marxista, Partit Català Proletari i Partit Comunista de Catalunya.

Aquell mes a La Garriga, es va decidir, que l'Alcalde s'havia d'encarregar de les funcions governatives en el poble. El Govern General de Catalunya, va publicar el 30 de desembre de 1935, unes normes d'Ordre Públic, on els comandants de la Guàrdia Civil havien de portar un control exhaustiu dels actes públics. Si els oradors no respectaven la legalitat vigent, el representant governatiu podia suspendre l'acte, desallotjar a la gent del local i detenir els oradors. Amb aquestes lleis, La Garriga, començaria a viure sota un control públic.

L'inquietut de la població es va veure durant els mesos de març, abril, maig i juny. Aquets "mal estar" es reflectia sobretot en el sector obrer. Així doncs, trobem problemes a la fàbrica de Can Dulcet, on els treballadors no van aparèixer al treball el dia 29 de maig. La causa d'aquest fet, fou la reclamació, per part d'aquests, dels jornals i de menys hores de treball. Els treballadors s'abstenien a anar a treballar sense prèvia declaració de vaga. Però aquests no van ser els únics. Els treballadors de la Carretera Nova també presentaven problemes. Els treballs realitzats no eren acabats i quedaren il·legalment acomiadats. La Garriga, doncs, vivia en un moment de situacions de vagues i atur, vivia en condicions pèssimes, les famílies estaven descontentes, en conclusió, una situació d'extrema preocupació.

L'estiu però, havia arribat, i els estiuejants canviaven aquest nivell de vida, si més no, socialment. El poble prenia un altre caire i els problemes ocasionats pels treballadors de mica en mica anava obrint els ulls. L'estiu, per tant, es presentava com una remontada als problemes.

5.2. La revolució de juliol:

El 12 de juliol de 1936, era assassinat el tinent Castillo (socialista), membre de la Guàrdia Civil d'Assalt. Un mes abans moria també assassinat el capità Faraudo (republicà). La violència no cesava, i l'endemà de la mort de Castillo, fou Calvo Sotelo (cap del *Bloque Nacional de Derechas*) qui moria en mans dels policies de la patrulla de Castillo.

El 18 de juliol a Barcelona, el president Lluís Companys, va convocar als escamots i joventuts de l'Esquerra i foren repartides les armes. A La Garriga, les notícies no arribaven del tot precises. Gent que venia de treballar de Barcelona o fins i tot els mateixos barcelonins que passaven el cap de setmana al poble, explicaven els fets que anaven succeïnt.

No va ser fins el 21 de juliol, quan La Garriga, va patir el primer succès, trencant la tranquil·litat que es vivia a la vila. L'Església i la Parròquia van ser cremades en mans d'un grup de milicians de Granollers, causant la desaparició de l'Arxiu i part de la Biblioteca Pública Parroquial. Les campanes foren llençades daltabaix del campanar, les parets de la rectoria quedaren arrasades i gran part de les voltes i un tros de la paret de l'església, varen quedar destruïdes. Les esglésies, solien ser un dels objectius habituals de les revoltes, per aquets fet, La Doma, una altre església garriguenca, també va patir signes de violència, malgrat que no van ser tan intenses com les de l'Església i la Parròquia. Van ser cremades algunes coses de valor i van treure les campanes del cloquer. El convent de les monges franciscanes, dedicades a l'ensenyament, situat al carrer Cardedeu, es va veure afectat pel foc, al igual que la Capella, les monges doncs, es trobaven en una situació d'alerta i havien de fugir per el perill que aquest fet suposava en les seves vides.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Molts elements de gran valor i d'altres de no tant, van ser dipositats a *Can plandiura*, situat a la Plaça de l'Església. Aquets lloc l'anomenaren més tard com el Museu del Poble. Per tal que no es destruïssin, s'hi van deixar els següents elements:

1. Objectes de la capella de Santa Maria del Camí de Can Terrés.
2. Lantic retaule
3. La làpida i sepulcre de Xixilona, juntament amb la creu de ferro.

Altres objectes, van ser portats al Museu-Arxiu de Granollers. Per altre banda, altres objectes de gran valor (imatges, quadres i llibres de caràcter religiós), van ser cremats a la Plaça de l'Església. Així doncs, trobem que s'havia consolidat un museu al poble, però tot i així, es varen cremar, tot i constituir un gran valor.

A La Garriga, es va formar un Comité Local de Milícies Antifeixistes, el qual es va fer públic al Cafè de Can Xic Corder*. Aquest comité estava lligat amb el central de Catalunya on la CNT-FAI tenien un lloc predominant. Les intencions d'aquest comité foren merament revolucionàries. Ells volien portar els interessos dels treballadors i les iniciatives revolucionàries. Per tant, els primers conflictes estaven servits, i com a conseqüència d'aquests, curiosament va arribar una carta a l'Ajuntament, enviada desde França, on s'explicava una anècdota ben curiosa: Un súbdit francès anomenat E. Rigaud, explicava que durant la seva estada a Barcelona, (el 19 de juliol concretament), va haver d'aturar-se obligatòriament a La Garriga, per causa d'aquests conflictes, aparcar el seu cotxe davant del Balneari Blancafort i continuar el viatge amb un altre cotxe, pertanyent al de la CNT i agafar un vaixell francès anomenat "Chella", que el conduiria de nou cap a França.

5.3. Els fets a partir del mes d'agost:

Des de l'inici de l'esclat de la guerra, a La Garriga, s'hi van produir una sèrie d'assassinats. Els fets impulsors a aquests, no són gaire clars, però es creu que es varen realitzar en primer lloc per les diferents ideologies entre els assassins, i les víctimes d'aquests assassinats, i en segon lloc per les creences religioses, tots aquells que hi creien, havien de ser eliminats urgentment. Molts garriguencs, també foren empresonats. Així doncs, entre el 2 d'agost i el 19 de novembre de 1936, varen tenir lloc aquests assassinats.

*Aquest comité estava organitzat per 23 persones. Els principals dirigents van ser: Joan Vila, Jaume Masmiquel, Lluís Clapès i Abilio Flor de Lis.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

La llista de defuncions, és la següent:

1. Josep Corrons Dalmau, propietari de 64 anys.
2. Esteve Malloll Casas, comerciant de 32 anys.
3. Joan Guanyabens Romeu, comerciant de 59 anys.
4. Francesc Xavier Albó Molins, comerciant de 38 anys.
5. Juli Planas Crusellas, comerciant de 72 anys.
6. Joan Valls Carbonell, farmacèutic de 54 anys.
7. Ramón Ferrandiz Roca, industrial de 52 anys.
8. Gastó Comère Poupée, pintor de 36 anys.
9. Joaquim Sellés Serra, secretari de l'Ajuntament de 34 anys.
10. Dionís Benedico Nadal, mecànic de 34 anys.
11. Josep Malloll Quintana, comerciant de 43 anys.

La llista és ampliada amb altres morts, de gent desconeguda no empedronada al poble, per tan el balanç de morts és bastant elevat. Les víctimes procedien d'un sector social molt variat. Trobem un nucli, que es movia per l'entorn catòlic de la Parròquia. Xavier Albó, era director de la revista *El Congost*. Juli Planas, era com l'Albó, de l'anomenada Lliga Parroquial de Perseverança i Administradors del Santíssim. Ramón Ferrandiz era secretari del Patronat Parroquial de La Garriga i Ramón Aguirre, que fou president del grup local de la Federació de Joves Cristians de Catalunya. Per tant, les víctimes constituïen un lligam directe amb la cristianitat, fet que va ocasionar que d'altres capellans, monges i maristes, convençuts tots ells d'una mort segura si eren atrapats, estigueren obligats a amagar-se en refugis, o bé en les seves cases particulars, alguns d'ells van estar ocults gairebé durant tot el conflicte.

El 4 d'agost hom va reunir l'Ajuntament. A la sessió es designaren les següents Comissions:

1. De Governació
2. De Cultura
3. De Sanitat i Assistència Social
4. De Foment
5. D'Hisenda
6. D'Escorxadors

A l'acta, el conseller de cultura Esteve Oliveres, va presentar un escrit, on hi demanava la creació d'un Patronat, que representés a totes les activitats de caire social o cultural. També es va acordar tornar a posar el nom de Francesc Ferrer i Guàrdia, a la Plaça de les Oliveres, posar el de carrer de la Indústria al de Narcís Cortinas i el de Josep Figueras Basset, a la plaça de Santa Isabel, lloc on havia viscut. Aquest últim va morir 3 anys abans, a finals de juliol de 1933, tenia 26 anys.

Pel que fa al Comité de Milícies Antifeixistes, organitzat mesos abans al Café de Can Xic Corder, governava des de l'Ajuntament.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Es va trobar amb un primer problema: l'escassetat de blat i farina. El dia 21 de setembre 1936, el comitè va constatar, per mitjà d'una carta, al Servei Central d'Estadística de Catalunya, que quedaven 1000 quilos de blat en mans dels magatzemistes, 9640 quilos en mans dels conreadors i 5600 quilos de farina en mans dels flequers. La situació doncs, començava a ser preocupant. Per aquest fet van ser demanades a la Delegació de Proveïments de la Generalitat, bacallà, sucre, mongetes i cigrons, tot i així els diferents municipis, s'intercanviaven aliments, com ara el cas de La Garriga, la qual havia lliurat a Granollers, avellanes i ametlles recollides al municipi, per un valor de 83.000 ptes. Aquests intercanvis, també es varen informar a la Delegació de Proveïments de la Generalitat. Per altre banda, el número d'habitants, s'havia incrementat considerablement, i aquest fet provocà l'atur de moltes persones. Per això, l'Ajuntament va rebre de la Generalitat, concretament del Departament de l'Institut contra l'atur forçós, una resolució d'un préstec valorat en 40000 ptes.

L'escassetat d'aliments i altres aspectes de la població:

Ens trobem amb dues qüestions: escassetat d'aliments i augment de la població. Com a conseqüència d'això, la majoria de la població petia la fam. Els aliments agràries produïts a la vila, no arribava per a tothom. Per això, mitjançant l'autorització de l'Ajuntament, els agricultors i comerciants de la zona demanaren l'adquisició d'aliments. L'Ajuntament, però, va informar a la població de les següents qüestions, relacionades amb el blat i la caça. Pel que fa a la primera, manava a tota persona que tingués blat, que la venda d'aquest, s'havia de gestionar al Sindicat Agrícola local, i per tant quedava com a únic lloc de compra. El preu d'aquest, s'havia fixat a 29 ptes. També es va fer constar, que la sortida de blat, s'havia de realitzar per mitjà d'aquest Sindicat. El blat, es considerava material de guerra, per tant no es podia vendre lliurement, i es multava a tot aquell propietari que no complia aquest reglament.

La segona qüestió, feia referència a la prohibició de la caça mitjançant armes de foc. Així doncs es va fer presentar a la Conselleria de Defensa i Seguretat Interior de La Garriga, les armes que hom havia obtingut. Aquesta mesura, pretenia reforçar la seguretat del poble i de les espècies que convivia al poble, com ara conills, porcs senglars o tudons, així com per evitar enfrontaments entre els caçadors.

L'Ajuntament es va reunir el 27 de novembre d'aquell mateix any, per tal de posar mesures contra l'escassetat d'aliments. Principalment es va acordar el control de les existències d'arròs, sucre, bacallà, mongetes, cigrons, patates i ous, per part de la Conselleria de Proveïments. El 4 de desembre el Conseller d'Economia de l'Ajuntament s'adreçava al Conseller del Comerç Exterior de la Generalitat, informant-li de l'escassetat d'aliments, que la població garriguenca patia en aquells moments. El poble disposava de 1000 quilos d'ametlles innecessàries, però en canvi es necessitaven cigrons, mongetes, bacallà, etc. Aquests quilos d'ametlles es pretenien vendre a França i cobrar-ne 9000 francs. La Garriga presentava 3800 habitants, i unes 400 persones refugiades i ferides, per tant era necessari un augment d'aliments.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Aquesta dada va ser donada el 4 de desembre d'aquell mateix any. El 26 de desembre s'hi va presentar un altre document, on hi constaven les següents dades, en relació a la població: 3500 habitants i uns 800 entre ferits i refugiats de Madrid. La Conselleria de Proveïments de La Garriga demanava a Josep Dalmau Mas, per tal que gestionés la major quantitat possible de sucre, cigrons, mongetes i bacallà. En total, doncs, podem observar, que les dades del 4 de desembre ens indiquen un total de 4200 persones, i el del 26 de desembre un total de 4300. El 18 de gener de 1937, hom, informa de unes 150 persones entre ferits i evacuats, i de 200 refugiats procedents de Madrid, és a dir un total de 350 persones. Aquest augment de gairebé 400 persones, segurament deuria ser provocat per els estiuejants, estadants vinguts d'altres llocs o persones no comptabilitzades en el Padró.

La situació escolar d'aquests mesos, també cal destacar-la. En el mes de desembre hi havia cinc mestres* a La Garriga, nombre que aniria augmentant. Aquest cinc mestres varen ser destinats al Grup Escolar Ferrer i Guàrdia i Grup Escolar Anselm Clavé.

A finals d'any, varen venir quatre mestres juntament amb nens evacuats de Madrid. Aquests nens procedien de diferents expedicions; una havia estat organitzada per la *Federación Española de Trabajadores de la Enseñanza*, i amb ella l'acompanyava Encarnación Muñoz San Andrés, mestra de 1ª ensenyança. Un altre procedia del *Hogar Telegráfico (Colegio para huerfanos de Telégrafos)* i amb ella els acompanyava els funcionaris tècnics de Telégrafos, Manuel J. Cluet Santiveri, mestre de 1ª ensenyança i Catedràtic de l'Institut *Lagasca* de Madrid, i Mateo Rodríguez Martínez, amb la seva esposa Maria Illera Martín, tots dos mestres de 1ª ensenyança. Per tant s'estava organitzant un grup escolar exclusivament per els nens evacuats de Madrid, on les classes impartides serien fetes per aquests professors, sota la direcció de Manuel J. Cluet. Les seves classes es feien amb total entusiasme, desinteressadament, i amb uns resultats excel·lents.

Els dies 17, 24 i 31 de desembre de 1936, s'hi varen fer unes sessions municipals, encapçalades per l'alcalde Leopoldo Latorre, on s'hi varen arribar als següents acords:

Sessió del dia 17: Aquest dia es va acordar, que el terreny anomenat Fournier, es cediria als pagesos de la zona, per tal que conreessin en aquell terreny.

Sessió del dia 24: Aquest dia es va acordar de prorrogar el pressupost de 1936 durant un trimestre, ja que no s'havia fet cap treball per a la seva realització.

Sessió del dia 31: Aquest dia es va acordar, que es comunicaria als carnicers i cansaladers, que només podrien romandre obert de 7 a 2 del migdia, i els dissabtes de 7 a 1 del migdia i de 4 de la tarda a 9 del vespre.

*Aquests mestres foren: Antoni Abellonet Carrera, Angela Mercado Ares, Isabel Tresserras Cortada, Joana Ferrer Jordan i Antònia Vila Sala.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Per tant, l'Ajuntament continuava prenent acords, com si els fets esdevinguts de partir del mes de setembre, no haguessin passat, o com si fós un fet normal donades les conseqüències revolucionàries que es vivien.

5.4. 1937: L'Ajuntament i el Municipi: canvis i revoltes.

L'1 de gener de 1937 es presentava del més insospitat. El Comitè-Ajuntament, va convocar als principals pagesos*, de la Unió de Rabassaires, per tal d'amonestar-los per la seva actitud, i per la dels pagesos en general.

Aquests temeren la recció del Comitè, i s'organitzaren. Es dirigiren cap al local, on s'hi trobava el Comitè, i on havien estat citats. Anaven armats amb garrots i eines del camp en general, tot i que alguna escopeta de caça també s'hi trobava entre els assistents. Tots volien formar part d'aquest conflicte. S'hi varen concentrar unes 200 persones, d'entre les quals també s'hi trobaven gent del poble. Quan els membres del Comitè, van fer la seva aparició, la desesperació, la ràbia i l'inquietud viscuda pels pagesos, es va fer notar de forma contundent. De les paraules es passaren als fets, ràpidament van ser desarmats alguns membres del Comitè, un membre del Comitè va disparar i la bala va passar arran d'un dels caps dels rabassaires. Les línies telefòniques eren tallades, i els telèfons llençats per les finestres, per tal que no existís cap mena de comunicació, i que per tant, cap membre del Comitè, pogués demanar ajuda a altres Comitès de la Comarca. Tots els membres van ser desallotjats del local on s'hi trobaven, i un d'ells en arribar al carrer, va treure una pistola que tenia amagada entre la bota i la cama dreta, va començar a disparar, a tots els assistents, que eren molts. La por es va començar a apoderar de la gent, i pocs minuts després ja no hi havia gairebé ningú; tothom va començar a córrer carrer avall. Però de res va servir tallar les línies telefòniques, ja que un dels membres, es dirigí cap a l'estació del ferrocarril, i parlà per telèfon, amb companys seus, que es trobaven a l'estació de Granollers. Per altra banda el PSUC local, també es va enfrontar contra el Comitè. Tot i que els rabassaires i el PSUC, eren d'ideologies totalment diferents, hi havia un fet que els unia: fer desaparèixer el Comitè. En poques hores, La Garriga es trobava plena de camions i de gent armada, per una banda gent de la CNT-FAI i per l'altra, Guardes d'Assalt procedents de Barcelona. La gent del poble, temien que la cosa acabés en un basal de sang. Militants del PSUC, assumien el paper en les negociacons, tant les pròpies, com les del poble. Però finalment, van obrir els ulls, i en veure que la cosa podia portar conseqüències terribles, com ara moltes morts, decidiren pactar un canvi pel que fa a les línies d'actuació del Consell Municipal, i es va demanar la calma a la població. Ja era de nit, quan la gent del poble es va retirar, en sentir a un representant del PSUC i a un del Comitè, una renovació en els càrrecs, i en les actuacions del consell.

* Aquests pagesos eren: Josep Borrell Marmaña, Esteve Boget i Joan Ballús.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Pocs dies després, dos militants del PSUC entraven com a consellers en el nou Ajuntament garriguenc.

Conclusions d'aquest aixecament:

1. No totes les decisions preses des del Comité, s'havien considerat bones, i per tant van donar lloc, a aquestes manifestacions, no tan sols per part de la pagesia, sinó de tota la població.
2. El sector de la pagesia, però, fou el més revolucionari, i per tant el que d'una manera pública i massiva, s'enfrontà contra el Comité.
3. El conflicte s'inicià amb la presència dels pagesos, però de mica en mica, es va anar afegint la gent del poble, per les raons que siguin, i amb l'esperança d'eliminar el Comité, els quals dominaven el Consell Municipal.
4. Els militants del PSUC, es posaren a favor dels protestants, i iniciaren el seu rebuig vers al Comité.
5. L'aparició massiva d'anarcosindicalistes i de guardes d'Assalt, armats tots ells, demostraven la força de les diferents faccions.
6. S'hi va produir un canvi en el Consell Municipal, s'hi varen fer una renovació en els càrrecs, i el més important, la pèrdua del control per part del Comité, el desig de tothom.
7. Tot i així, la pagesia continua revolucionant-se contra els nous Consells Municipals, fins aconseguir un augment del preu de venda de la llet, després de fortes tensions i negociacions.

5.5. El nou Consell Municipal de 1937:

El 4 de gener s'hi va convocar una reunió per tal de decidir quin seria el nou Ajuntament. Allà hi varen fer acta de presència les organitzacions polítiques i sindicals de La Garriga, juntament amb una representació de la Junta de Seguretat Interior de Catalunya. Acabada la sessió, el nou Ajuntament va quedar de la següent manera:

- 1er. Alcalde: Leopoldo Latorre (CNT)
- 2on. Alcalde: Esteve Oliveras (ERC)
- 3er. Alcalde: Joan Sallés (PSUC-UGT)
- 4art. Alcalde: Lluís Vila (URC)

Latorre i Oliveras, repetien en funcions. El dia 7 de gener, s'hi va realitzar una altre reunió del Consell Municipal, on s'hi va acordar el següent:

1. Nomenar amb caràcter d'interí, un nou Secretari, concretament a Perpetu Villanueva Villanueva, el qual, procedia del Cos de Secretaris Municipals.
2. S'acordà de fer una crida, per a la recollida d'armes.
3. Posar-se d'acord amb la Generalitat, per tal de pagar els rabassaires l'arrendament de les terres o impostos de guerra.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

La proposta que es feia des del Sindicat, fou la de nomenar a un director per cada classe, i que algú, formés una Comissió de pares, en representació de les forces antifeixistes, per tal d'organitzar un control en aquells grups. La participació dels pares en el funcionament de les escoles, era un tema clau, al igual que els professors havien d'ocupar-se d'un bon funcionament, pel que fa a l'educació.

Durant el mes de març, l'Ajuntament va prendre de nou, més acords, per a intentar arreglar els problemes que portaven desde feia temps. Un d'aquests acords fou el de la millorar la qualitat del pa, i avisar als flequers, que si aquest fet no es complia, serien despedits dels seus treballs, portant a d'altres flaquers de fora. L'altre acord, fou el d'ajudar econòmicament al diari Unió, el qual defensava al poble i feu de portaveu de la causa antifeixista que tots defensaven. L'Ajuntament va decidir subvencionar-lo amb 8 ptes. setmanals.

Pel que fa a la indústria i als agricultors els problemes continuaven. Tot i que la pagesia ja no presentaven tants problemes, el sector industrial en comportava de més. L'atur era cada vegada més preocupant, sobretot en el sector industrial. El sector agràri, a diferència de la indústria, anava millor.

5.7.El diari garriguenc: UNIÓN.

Aquest diari, es va publicar durant la guerra. Va veure la llum el 20 de març de 1937. Constava de quatre pàgines i era bilingüe, s'anomenava UNIÓN, però a més era subtitulat ÓRGAN DEL FRONT ANTIFEIXISTA DE LA GARRIGA. En total s'hi varen publicar 10 exemplars, ja que va existir fins el 29 de maig d'aquell mateix any. Es publicava cada dissabte i costava 15 centims. Aquest diari, s'acostava fidelment a tot allò que afectava a la població, i així ho va fer durant els dos mesos que va sortir publicat. Aquest diari, doncs, fou un gran defensor de l'ideari revolucionari, cultural i administratiu, s'adreçava sobretot, als components del Front Popular Antifeixista, als lluitadors del front i a la premsa en general. Era evident, doncs, que en el diari s'hi reflectien tot tipus d'articles revolucionaris.

Hi havia, però, una secció anomenada " Bombes de mà", on tot aquell qui ho llegís, s'en podia fer càrrec, de les "coses" que es deien en el poble. En aquesta secció, s'hi reproduïen diàlegs, o s'hi plantejaven endevinalles, per tant era una secció vinculada totalment i d'una forma directa, a tot allò que es deia o es pensava a La Garriga.

5.8. Vida diària garriguenca a partir dels escrits D'UNIÓN:

A partir dels escrits que el diari garriguenc UNIÓN proporcionava, es podia comprovar com vivia la gent del poble aquells moments de guerra. Concretament ens podem fer ressó únicament dels mesos de març, abril i maig de 1937, ja que aquest diari va desaparèixer, i per tant només es pot parlar del que es feia durant els mesos en què aquest diari es va publicar.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Per començar, hi trobem diversos escrits on es parla de lluita referent a Madrid. Concretament, m'agradaria reproduir un d'aquests escrits per veure millor aquesta situació:

"Avions, canons, metralladores i tot el més modern material bèl·lic d'Alemanya i d'Itàlia, són incapaçs de rompre les fortes muralles de carn humana que amb el pit del tot descobert formen els braus defensors de la ciutat madrilenya".*

Per a la població, Madrid significava invencible. Per aquest motiu s'hi varen fer diverses coses per tal d'ajudar a aquesta, en els moments tan difícils en què es vivia. Algú va fer una col·lecta, anomenada Setmana pro-Madrid, on s'hi varen recaudar 2125 pts. Entre la gent del poble, 350 pts.

De ferits i infermeres del Balneari, 26.20 de la Residència Infantil Ascaso, i diferents quantitats de menjar aportades pels garriguencs.

En aquests moments la recaptació de menjar era molt important, més que no pas la de diners, per això varen fer aquest gest cap a Madrid. A més, al Teatre que existia al poble, el Patronat, s'hi va representar l'obra *Morena Clara*, la qual fou interpretada per un grup de convalescents i refugiats de Madrid. El diari Unió, va qualificar l'obra d'extraordinària i de gran èxit. Per això, d'aquest festival pro-Madrid s'hi varen recaudar 1170 pts. a més a una bona quantitat d'aliments aportats per les Escoles Nacionals, com ara arròs, galetes, xocolata, puré, llaunes de conserves, llet condensada... Tot això va ser enviat urgentment cap a Madrid.

El teatre, doncs, era un dels entreteniments més importants, durants aquell temps de Guerra Civil, però també ho fou el cinema. Anar al cinema tenia molt d'èxit, per això en un dels diaris es va publicar, que els dies 27 i 28 de març de 1937, s'hi farien tres sessions de la pel·lícula de Charlie Chaplin *Tiempo Moderno*, la comèdia *Melodías del Corazón*, i els dibuixos en color *Gente Menuda*. A més s'informava dels horaris:

Dissabte dia 27: tarda a les 5 (sessió acostumada per els refugiats); nit a les 9.

Diumenge dia 28: tarda 2/4 de 5 (sessió única); nit a les 9.

Les pel·lícules passades al cinema del poble, van tenir un èxit molt important, per això a la sessió de l'1 d'abril el Consell Municipal, va decidir d'obrir les taquilles del cinema una hora abans de començar les sessions, ja que es formaven grans cues de gent on s'hi generaven alguns problemes, i per això s'havia decidit arreglar els conflictes d'aquesta manera.

Així doncs, d'alguna manera, la població garriguenca, intentava fer front a la situació, amb aquestes activitats culturals, tot i així, la guerra es vivia cada dia, i no es podia oblidar tan fàcilment. Ja en el penúltim número d'Unió, es va enunciar el següent: **"Diumenge dia 23 de maig, tindrà lloc a la Casa del Poble, a les 6 de la tarda i a la nit a 2/4 de deu "Lluites Balls", els quals seran en benefici d'Assistència Social i en honor dels milicians que marxaran al front i es troben en aquesta localitat"**. Per tant, es pot comprovar, que tot i que es feien festes, o s'anava al cinema o al teatre, la Guerra estava present en tots ells.

5.9. Els problemes de 1937:

El 7 de juny de 1937, l'Ajuntament informava, que a La Garriga s'hi trobaven un total de 4362 habitants, incloent-hi ferits i refugiats. Però aquesta xifra, era errònea, ja que en l'Ajuntament es va reunir el 27 de juny d'aquell mateix any, i es va fer constar, que a La Garriga hi havia 200 refugiats, gairebé 500 ferits de guerra a l'Hospital Militar i 2 colònies d'infants, per tant el nombre d'habitants arribava als voltants de 5000.

La calor arribava, i l'augment de població era considerable, per això l'Ajuntament, va haver de fixar uns preus per a la Piscina Municipal creada. S'hi varen acordar els següents preus:

1. Per als banyistes fins els 15 anys: 0,50 pts.
2. Per a la resta de gent: 0,75 pts.

La piscina només romandria oberta dissabtes i diumenges, ja que omplir-la d'aigua costava de 3 a 4 dies i amb un cost de 25 pts. per això el tema era imprescindible acordar un preu d'entrada a la piscina.

Pel que fa al tema de les escoles, els conflictes continuaven. Se'ls hi seguia indicant als professors la falta d'atenció als seus alumnes, i per tant se'ls hi retreia la seva falta de professionalitat. La relació doncs, entre el Consell-Municipal i els mestres començava a ser preocupant. Però aquesta vegada, els professors, no es varen callar, i també varen protestar. Per exemple, trobem que els mestres de l'escola "Ferrer i Guàrdia", es queixaven de que havien de fer de guardes, vigilants i jardineros, i volien en canvi, cuidar-se de les aules. Aquesta queixa, però el Consell Municipal, la va acceptar, i per tant es va arribar a un acord. Però no només el tema relacionat entre els mestres i el Consell Municipal, creava problemes, sinó que pel que feia a la organització escolar en general, també suposava algun que altre problema. La Inspecció Provincial de 1ª ensenyança, demanava al Consell Municipal, que li indiqués per escrit el nombre exacte de les escoles "nacionals" que havien de funcionar definitivament, així com els locals de què es disposaven.

El Consell va respondre el següent: en el mes de desembre, s'havien demanat la creació de 9 escoles "nacionals" a més de les quatre existents, ara però, es sol·licitaven 4, però el problema era que no hi havia locals adequats com tampoc hi havia material suficient per a la seva instal·lació. Aquest, doncs, fou un dels altres problemes, relacionats amb les escoles.

A mitjans de juny, el Consell Municipal va veure la necessitat del Servei d'Ordre Públic, ja que a la població, s'havia detectat algunes que altres alteracions. Van ser tres parelles de Forces d'ordre Públic les que es van demanar al Delegat General d'Ordre Públic.

Les causes d'aquestes alteracions, les podem trobar en la manca d'aliments, que cada vegada es feien més contundents, i per tant, significaven un greu problema per als garriguencs.

* Número 4. Pàg. 3 signat per Felip Codina el 10 d'abril de 1937.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Però la petició feta pel Consell al Delegat, no fou possible, almenys de moment. Evitar les tallades d'arbres que es venien fent.

Per això, es va optar per un altre camí. Concretament el 29 de juny, a través de la Secretaria de la Presidència, es va demanar el restabliment del lloc dels Mossos d'Esquadra, indicant que aquests fossin els mateixos, ja que eren coneixedors de la vila. Aquesta vegada però el Consell Municipal informà de les següents raons, per les quals es feia aquesta petició:

1. Vigilar els camps on hi havia grans quantitats de fruites destinades a l'exportació.
2. Vigilar, als refugiats, ja que se'ls considerava responsables de la desaparició de fruita en els camps, fet que no era possible, ja que no els hi faltava res i estaven ben atesos, tal i com també, apuntaven els membres del Consell.

Els refugiats comencen a ser un gran problema, però, si estaven ben atesos, perquè se'ls hi acusaven com els principals sospitosos d'aquests robatoris?

Al Consell li era difícil, saber el nombre exacte de refugiats, i per tant es pot deduir que molts d'ells no estaven tan ben atesos com indicava el mateix Consell. Però el Consell continuava afirmant rotundament que els refugiats eren els culpables, mai es va fer cap referència a gent del poble, la qual també passava gana, i per tant, també podia fer-ho.

El dia 8 de juliol, s'hi va produir una altra sessió a l'Ajuntament. Allà es va parlar, sobre el tema de les queixes dels pagesos, els quals informaven a través d'una nota pública dirigida als refugiats, que s'abstinguessin d'agafar fruites dels camps, o ells es pendrien la justícia per la mà. L'Alcalde va respondre que no en sabia res d'aquest fet i Vila, un dels components de la Unió de Rabassaires, es nomenà responsable per tal de que no s'ocasionés cap mena de conflicte. Tot i així, si algun d'aquests pagesos, protagonitzava alguna mena de conflicte, o recorria a la violència, seria portat al Jutjat o Tribunal Popular.

Un altre problema, protagonitzà la sessió d'aquell dia: el descontentament amb la Cooperativa Obrera que existia a La Garriga. S'havia rebut a l'Ajuntament un escrit de més de setanta persones manifestant el seu descontentament. Per això van demanar l'aprovació del Consell, ja que aquests, volien formar-ne una de nova, sol·licitant els locals oferts als fundadors de l'altre associació. Es va formalitzar una possible solució: tornar l'antic local de la Cooperativa als socis fundadors d'aquesta, i deixar els altres tres locals restants als nous fundadors. Però a aquesta hipòtesi se li va detectar un problema, ja que es preveia una lluita entre dos bàndols, i això significaria una clara divisió dins la població garriguenca. Per tal d'arribar a un acord, es va recórrer a les votacions.

Els qui votaren en contra a una nova Cooperativa foren: Oliveres (ERC), Mas (ERC), Viñas (ERC) i Puig (UGT).

Els qui votaren a favor van ser: Masmiquel (CNT), Pulido (CNT), Freixa (PSU), Vila (UR) i la Presidència (CNT). Per tant els guanyadors per vots van ser els qui volien la formació d'una altra cooperativa.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Cap a finals de juny i començaments de juliol caldria destacar dues coses:

1. El dia 30 de juny l'Ajuntament enviava a la Delegació de Transport de Vic, (La Garriga estava sota aquesta Delegació d'Osona), les necessitats de benzina que al mes necessitava la població. Per a un total de 17 cotxes es necessitaven 12.780 litres.
2. L'1 de juliol, la Delegació d'Indústria, lliurava una notificació a l'Ajuntament, una relació d'empreses que encara no havien complert els fulls del cens econòmic de Catalunya. En total eren 34 les persones físiques titulars d'empreses, les que encara no ho havien complert.

Amb aquestes dades podem veure, fins a quin punt arribava la rapidesa o la falta de compliment d'alguns aspectes administratius, que repercutien a la planificació econòmica general, també s'ha de constatar que les empreses existents no eren gaire importants.

Un altre tema a destacar, fou el sistema que es va emprar a la població, per tal d'organitzar els problemes alimenticis existents. El Conseller de Proveïments de l'Ajuntament de Barcelona, va adreçar a començaments de juliol a La Garriga, uns exemplars de les instruccions aprovades per al racionament a Barcelona i tipus, que varen funcionar. Es tractava d'utilitzar una mena de tiquets de diferents colors, amb els quals es podien consumir les racions de menjar que allà s'indicaven, per tant s'havien de complir i no abusar-ne, per tal de millorar aquesta escassetat d'aliments. Els tiquets que van arribar, eren de sis colors:

1. Vermells, els quals eren vàlids per a una ració de carn cada dia, des de l'1 al 31 de maig. En el full de davant, on hi havia els dies del mes, hi constava el següent: *"Per a la igualtat en el consum, atengueu amb disciplina les consignes del racionament"*.
2. Verd fluix, els quals es podien utilitzar per a dues racions de carn, durant els dies d'aquell mes. D'aquests arribaren 30.000 exemplars.
3. Gris clar, aquest vàlid per altres racions, d'aquests arribaren 60.000 exemplars.
4. Els últims tres tipus eren: de color rosa, gris fort i verd fort, els quals eren vàlids per a una, doble i triple ració de carbó vegetal respectivament, per a les setmanes del 14 al 31 de maig de 1937. S'hi varen aportar 75.000, 75.000 i 150.000 respectivament.

A cada tiquet, a la part del davant i constava una serie de dades, que s'havien d'omplir d'acord amb les dades del carnet familiar de cada habitant.

Més avall i constava el següent: **"SACRIFICANT EL CONSUM I INCREMENTANT LA PRODUCCIÓ US FAREU DIGNES EN LA RERAGUARDA"**.

5.10. Canvis en la població:

A mitjans del mes de juliol, Latorre deixava el seu càrrec com alcalde de La Garriga, ja que havia sigut cridat per l'Exèrcit, deixant enrere la seva etapa com alcalde, dominada per la CNT-FAI. A poc a poc va anar apareixent una nova estructura política, el PSUC. Latorre, fou substituït per Jaume Figuerola Ximenez, també de la CNT. A partir d'aquí, es van fer diverses reunions a l'Ajuntament, per tal de triar al primer, segon i tercer alcalde.

El 16 de juliol, es varen tornar a reunir per tal de procedir als vots. Així doncs Frederic Freixa Mir fou nomenat alcalde, Oliveres Comes segon, i Jaume Figuerola Ximenez tercer. El 22 de juliol es varen tornar a reunir a l'Ajuntament. On s'hi va realitzar un nou repartiment de Conselleries:

- La presidència, Governació i Treball, quedaven per el PSUC
- Sanitat, Cultura i Proveïments per ERC
- Agricultura i Forestal per U.R.
- Economia, Serveis Públics i Finances per a la CNT

Els integrants de l'Ajuntament en aquell moment eren:

- 1r alcalde: Frederic Freixa Mir (PSUC)
- 2n alcalde: Esteve Oliveres Comas (ERC)
- 3r alcalde: Jaume Figuerola Ximenez: (CNT)
- 4r alcalde: Joaquim Fortuny Bruy (U.R.)

Els Consellers eren:

- Andreu Mas Noguera (ERC)
- Joan Pulido (CNT)
- Joan Viñas (ERC)
- Josep Puig Riba (UGT)
- Jaume Masmiquel Fina (CNT)

Tot i produint-se aquests canvis, els problemes dins la població garriguenca continuaven.

Entre juliol i setembre de 1937, es varen pendre per escrit, les dades dels subministraments de menjar, i de les entrades i sortides que es produïen d'aquests, dins del magatzem municipal. La població continuava augmentant el seu número, i el tema dels aliments continuava preocupant. Les dades eren les següents:

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

SORTIDES:

<u>setmana:</u>	<u>lenties:</u>	<u>seques:</u>	<u>cigrons:</u>	<u>bacallà:</u>	<u>carn:</u>	<u>sucres:</u>	<u>patates:</u>	<u>ous:</u>	<u>oli:</u>	<u>sabó:</u>	<u>sal:</u>
28		160	22	59	92	24	39	204	12	2	3
29	71	145	2	60	99	24	290	204	13	2	3
30	175	45		59	99	25	290	204	9	2	3
31	146	61		59	99	25	282	204	6	2	5
32	47	178		73	102	25	333	216		1	10
33		214		181	8	27	341	214		1	4
34		217		203	8	27	338	204			3
35		215		184	8	27	338	228			
36		215		197	8	28	338	204			
37		50	170	188	19	27	338	214			
38		157	62	78	109	28	165	114			
	443	1654	256	1341	651	287	3441	2210	40	31	26

Durant el mes d'agost, la situació relacionada amb els aliments no va millorar, més aviat, va ocórrer el contrari. Per això s'havia de posar solució al problema esmentat.

L'Ajuntament va dictar un Ban a principis de mes obligant als pagesos a presentar dins d'un termini de tres dies, quines eren les quantitats de llegums, tuberculs i cereals dels quals disposaven. També se'ls hi va prohibir tota mena de sortides d'aquests aliments fora del poble. Però aquest sistema dels Bans, no va funcionar, ja que cap sector de la pagesia, va constar les dades demanades per l'Ajuntament. I així es va fer constar, a la Generalitat, a Governació, d'aquest intent que no havia obtingut resultats, tal i com s'esperava. En aquest escrit dirigit a Governació, es va demanar, alhora, una solució davant la justícia, davant d'aquesta manca desobediència.

El dia 5 d'agost s'hi va produir un petit canvi a l'Ajuntament: Joan Viñas (ERC) deixava el seu càrrec de Conseller, en el seu lloc fou nomenat Joan Galbany Vila també d'ERC.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

A més, aquell dia, els ferits de guerra acollits a l'Hospital Militar de la Garriga, es van queixar a l'Ajuntament, pel fet que els dos únics estancs del poble, estaven tancats els diumenges, per això l'Ajuntament va actuar ràpidament, i va autoritzar l'obertura dels estancs els diumenges, tal i com es demanava.

Un altre aspecte a destacar, fou el tencament de la piscina municipal que hi havia a la finca de Can Fernández, tal i com el Consell Municipal va manar. Les raons, foren les següents:

El 14 d'Agost es va presentar a la Conselleria de Governació de la Generalitat, un escrit, on s'informava de l'estada del Cap del Camp d'aviació de Sabadell a l'Ajuntament garriguenc. Aquest Tinent, el qual, anava acompanyat d'un altre oficial, va enunciar, que venia a pendre possessió del Camp d'Aviació garriguenc, situat a la finca de Can Fernandez. L'alcalde, va acompanyar en persona al Tinent per la finca esmentada. Així doncs, a mitjans d'agost, el Camp garriguenc, en principi particular, passava a dependre directament de la jurisdicció militar i al servei exclusiu de l'exèrcit republicà. Aquest Camp, va ser utilitzat fins la finalització de la guerra, el qual va tenir una gran importància. Per això els serveis que proporcionava la piscina pública no es podien dur a terme, ocasionant el seu tencament.

En aquest Camp d'Aviació, hi havia entre 10 i 12 avionetes, tipus "Avia" i "Mosca". Aquestes, s'utilitzaven per a distreure en el moment d'atac, i de reforç suplementari. A més del Camp, també s'hi trobaven un parell de nius de metralladores.

5.11. Els aparells de ràdio i l'arribada de més refugiats:

Ràdio Barcelona i Ràdio Associació, eren les emissores, que es podien escoltar dins la població garriguenca. Els aparells, havien de disposar d'un mínim de 3 vàlvules.

Per mitjà d'aparells moderns i de 5 vàlvules, es podien escoltar les emissores de Madrid i València, però interferides per emissores estrangeres.

Amb aquestes dades, es va contestar al formulari lliurat a l'Ajuntament per la Direcció General de Radiofusió de la Generalitat. Amb aquest, es podia fer una idea del nombre d'emissores estrangeres que es podien captar, que sens dubte, constituïen unes dades força importants, per tal de reduir les influències ideològiques d'altres llocs, les quals, podien empitjorar la situació viscuda aleshores.

Durant aquell mes de setembre de 1937, la població garriguenca, va tornar a patir un increment considerable de la població. El dia 2 de setembre, es va lliurar a la Delegació de la Comarca, un document, on hi constava la xifra total d'habitants: 7.270. Davant d'aquest increment, les necessitats alimentícies, eren cada vegada més abundants, per això, es va demanar permís a la Delegació Comarcal per tal de que es poguessin recollir 3.635 quilos d'oli de la conselleria de Proveïments de Tortosa. Dies més tard, l'alcalde garriguenc, va trametre una carta al Conseller de Proveïments de la Generalitat de Catalunya, demanant-li una autorització, per tal de fer servir un dels cotxes a disposició de l'Ajuntament, a fi de recaptar queviures per a la població garriguenca.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Però l'arribada de refugiats, no s'atura aquí. El dia 8 de setembre, entre les vuit i les nou del vespre, van arribar a La Garriga, un total de 260 refugiats procedents del Nord d'Espanya. La crisi augmentava, la situació tan alimentícia, com de vivendes empitjorava cada vegada més, per això, no es tenia més remei, que allotjar els refugiats al Patronat (espècie de teatre del poble), a espera d'una millora. Per aquest fet, el dia 10, es va redactar un escrit al Conseller de Governació de la Generalitat, demanant una resolució al problema esmentat.

Per si amb això no hi havia prou, les relacions entre la pagesia i el Consell, empitjoraven cada vegada més. Al poble, es formaven grans cues per tal d'aconseguir pa i carn. Es varen fixar unes normes d'ús de les targes de compra-venda, a les quatre carnisseries existents aleshores: vendre fins el nombre indeterminat de trages que la matança de carn ho permetés. L'endemà s'havia de continuar fent-la a partir del número de tarja en la que el dia d'abans s'havia acabat. L'any 1937, arribava a la seva fi, i els problemes socials garriguencs anaven a pitjor.

La població es mostrava angoixada, confosa, davant d'aquesta crisi. Els refugiats, continuaven sent un problema, per això, el Secretari d'Assistència Social de la Delegació d'Euzkadi, va fer una visita a La Garriga, per tal de dur a terme una solució. Doncs bé, finalment, es varen fer construir un edifici per aquests refugiats. Mentre això es feia, l'Ajuntament, va demanar el lliurament d'una quantitat de patates, mongetes o cigrons per tal de poder-los alimentar, ja que l'Ajuntament, no disposava de res per tal d'alimentar-los. Al voltant d'aquests problemes, hi havia una altra preocupació: que es pogués formar un bon aldarull dins la població garriguenca, ja que la població es mostrava "molt tensa". La pagesia, es negava a vendre patates i la Conselleria de Proveïments de la Generalitat havien estat negats per anar a buscar patates a la comarca d'Osona. Per tant, es trobaven negatives per tot arreu, i ja no es trobaven solucions. Per això, el dia 14 de desembre, es va fer un escrit al Conseller de Governació de la Generalitat, comunicant-li la situació viscuda en aquells moments i demanat-li possibles solucions per tal d'evitar les manifestacions imminents per part de la població, a causa de la gana. Dies més tard, es va rebre la contestació, comunicant que s'havia pres nota de la situació, i que procurarien lliurar els aliments demanats per tal d'evitar una gran revolta dins la població.

5.12. 1938: Els problemes continuen:

El dia 20 de gener, el Consell Municipal, es va reunir, per tal d'intentar arreglar els problemes patits en la població. Allà, es va acordar, a que ells forasters que no estiguessin donats d'Alta a La Garriga, ho fessin de seguida o se'ls hi treuria la tarja de racionament. Aquesta mesura, es va dur a terme, per tal de controlar la situació d'abusos existents.

A més, cal destacar una dues qüestions més. La primera relacionada amb els problemes d'eventualment: el Conseller Oliveras, va informar al Consell, de l'estança d'uns llogters en el Grup Escolar Cervantes, aliens a l'ensenyament, i que per tant, havien de ser expulsats immediatament.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Se'ls hi va haver de cridar l'atenció, per això, es va demanar al Consell Municipal, que controlés aquesta qüestió. La segona, feia referència, a intentar arribar a un acord, per tal de baixar els preus de vendes de les verdures, davant l'escassetat tan important d'aliments, que comportava grans desconcerts dins la població.

Deixant de banda la sessió d'aquest dia, cal parlar d'altres temes, sorgits en els dies posteriors. A la població garriguenca se li va afegir un altre problema: la reducció de la llum en les cases i els carrers. L'enllumenat, es feia constar que era fluix i causava dificultats a la població. Es deixaven les escombraries de qualsevol manera, i els escombriaires es queixaven d'això. L'Ajuntament, des de feia alguns mesos, s'havia queixat a l'Hospital, a causa de les gases i cotons dipositats als carrers de la vila.

D'altra banda, els problemes alimenticis seguien, el Consell, manifestava, que no hi havia aliments ni per a l'Hospital civil, ni per als refugiats i ni tan sols per a la població. La situació s'havia allargat massa, i per això, el Consell Municipal, va decidir d'actuar directament. Primer, es va demanar al Delegat d'Ordre Públic de Barcelona, que enviés cap a La Garriga algunes forces d'ordre públic per si calia mantenir-lo ja que les autoritats del poble es trobaven desamparades, a causa de l'elevat nombre de refugiats al poble, que podia conduir a un possible conflicte social.

A mida que l'any anava avançant, La Garriga, es veia amenaçada davant un possible bombardeig, per això, fou important la construcció de refugis. Però la població, augmentava cada vegada més, ja eren 10.000 habitants. La construcció de refugis, va causar la divisió en tres parts del poble: El refugi de la zona nord, de la part central i la zona sud.

- **Refugi de la zona nord:** Aquest oferia una gran seguretat, les seves galeries penetraven a la roca granítica descomposta. El seu preu era de 55.764,70 pts.
- **Refugi de la zona central:** Aquest també oferia una gran seguretat degut al lloc d'emplaçament que era en roca granítica descomposta. El preu era de 36.804 pts.
- **Refugi de la zona sud:** Es deia que oferia seguretat degut a l'emplaçament en una capa de grava compacta. El preu de la seva construcció era el més car: 102.042,38 pts.

La por d'un possible atac des de l'aire, era vigent, car a Barcelona, fins el 8 de febrer, s'havien petit 300 atacs aeris, causant moltes morts i ferits, i la gent que estiuejava a La Garriga procedents de la ciutat comtal, es volien empadronar al poble per la por viscuda a la ciutat, per això, s'hi va produir un altre augment de la població, com ja he comentat abans. El Consell, va acordar en una de les seves sessions, que cada dia l'Ajuntament romendria obert de 6 a 7 de la tarda, per a tots aquells que es volien empadronar en el poble.

A mitjans de març, la població garriguenca, es va manifestar, per la manca de pa existent. El subministrament de farina, no havia augmentat i, per tant, no es podia dur a terme l'elaboració d'un producte tan bàsic com ho és el pa. Es varen determinar varies mesures; la primera, treure les targes de racionament a tots aquells que no estiguessin empadronats en el poble. La segona, fou la d'avisar de l'escassetat de subministrament al grup de la Delegació de Colònies que el repartiment del pa es faria dues vegades per setmana, per tal d'evitar una manca total de pa.

5.13. La reacció davant del bombardeig de la ciutat de Granollers:

El 31 de maig de 1938, la ciutat de Granollers, situada a uns 8 quilòmetres de La Garriga, fou bombardejada per cinc trimotors Junker, que havien sortit de Mallorca amb l'objectiu de bombardejar Barcelona, però, el foc de les bateries antiaèries barcelonines els van fer canviar de ruta, convertint-se en el seu segon objectiu i així va ser. Amb un minut, de les 9:05 a les 9:06 del matí, els avions van llençar 30 bombes explosives i 10 d'incendiàries, on uns vuitanta edificis quedaren destruïts i uns 208 morts i 165 ferits varen ser els resultats d'aquell atac d'un minut de durada. I es que Granollers, no disposava d'unes bones defenses contra possibles atacs aèris com el que va ocórrer aquell fatídic dia, per Granollers. Aquest bombardeig tingué ressó internacional, i, evidentment, també el tingué a La Garriga. La gran quantitat de ferits, que necessitaven cures d'urgència, foren traslladats a l'hospital de Granollers i de Barcelona a més d'altres llocs de les poblacions veïnes. La Garriga en va rebre molts d'ells. Malgrat que al poble, es vivien en condicions deprorables, la gent es va oferir per ajudar a totes aquelles persones procedents de Granollers. Es varen viure, autèntiques escenes de dolor, ràbia i desconcert.

Aquest atac, va provocar, que la por de patir un possible bombardeig al poble, s'incrementés. Per això, el Consell, es va reunir arribant a una sèrie d'acords que tot seguit transcriuré:

1. ***Demanar a Manufactures Oris sia entregada la sirena i demás aparells que disposen, per a éser instal.lada a lo que fou campanar d'aquesta població.***
2. ***Delegar al company Cinto Forcada per a que faci els treballs necessaris per adquirir lona, cuidant de construir dotze camilles, donant el treball de fusta a un fuster de la localitat i si n'hi ha més d'un, donar-ho al que presenti millor preu.***
3. ***Notificar als cafès Circol de Recreu, Cooperativa Popular i Cooperativa Obrera, que en cas de bombardejament, s'apressin a desallotjar de cadires i taules els locals destinats a cafè, per a poder acollir i atendre a possibles ferits.***
4. ***Denegar l'augment que sol.líciten els quatre miners que treballen als refugis i fer gestions pro de Proveïments per que procurin si es possible donar un major racionament de queviures als esmentats miners.***
5. ***Per tenir que cumplir els seus deures militars, el delegat del***

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Districte 7, company Ruaix, es veu obligat a deixar el càrrec nomenant-se per a substituir-lo, al ciutadà Miquel Vives.*

A més, aquell mes de juny, que tot just s'havia iniciat, se li va afegir un altre problema per a la població garriguenca: la detenció del metge Josep Arumi Farga. Els problemes higiènics ja existien anteriorment, i aquesta detenció, suposà un empitjorament al problema, els serveis mèdics i hospitalaris eren molt necessaris per els moments que es vivien aleshores.

Més qüestions durant els últims mesos de 1938:

Sembla ser, que l'ajuda demanada a la Generalitat començava a minvar, ja que, no es trobaven solucions factibles. Per això, el Consell, va decidir actuar pel seu propi compte. Així doncs, en el mes de juliol, el Comissari Municipal demanava al Cap de les Forces d'aviació de La Garriga, un camió pel transport de farina, per tal d'intentar acabar amb els problemes alimenticis, i, per tant, poder alimentar a una població, que es trobava desesperada. La població no disminuïa, per això, cada vegada es feren més insistents la demanda d'aliments. A l'Hospital, no es servien els litres de llet necessaris per als hospitalitzats, com tampoc se'ls hi donava els ous imprescindibles per menjar. I es que tot anava enllaçat, és a dir, si no hi havia prou llet o prous ous, era perquè no es disposava dels aliments necessaris per alimentar els animals, i per tant, la producció, disminuïa. En general, hi havia menys rendiment, i això es notava.

5.14. L'impaciència per declarar la fi de la guerra:

L'any 1938, anava finalitzant, i la situació del poble garriguenc continuava igual. La gent volia acabar amb aquests dos anys de situacions d'incertesa, pors, de problemes, un rere l'altre, sense trobar cap solució. Les tropes franquistes s'acostaven cada vegada més. La gent cridava amb impaciència la fi de la Guerra Civil. Com ja havia avançat abans, la població garriguenca, s'estava preparant per a una defensa davant d'un possible atac, però de res va servir, no hi va haver temps: La Garriga fou bombardejada. De res va servir construir refugis, nomenar delegats de districte per la Junta de Defensa Passiva ni la creació de Brigades Mixtes de Defensa Peassiva, tot això fou inútil.

* GARRIGA, Joan, *Revolta i guerra civil a La Garriga*, ed. L'Aixernador, edicions argentonines, Argenton, 1986; (pàg. 150-151)

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Fou el dia 28 de gener de 1939, a la nit. Pocs dies abans, grups de persones, havien començat a omplir les carreteres que passaven per La Garriga. Fugien ben lluny, gent de totes les edats soldats, camions, cotxes, carros, bicicletes, carretons de mà, matalassos... La gent, estava esverada, fugint sense saber ben bé perquè, tot d'una, aquella desfilada, es va convertir en una marxa de persones desesperades en busca de la tranquil·litat.

El 26 de gener, el Cos d'Exèrcit de Navarra, el dels marroquins i la Divisió italiana Littorio, van ocupar Barcelona. El 28, ho varen fer a Granollers, i ja per la nit, La Garriga, va patir el bombardeig que tan es temia mesos abans, que havia conduït a construir refugis, que malauradament no varen servir de res. Però la cosa no acaba aquí, car al matí següent, el poble patia un altre bombardeig. Les bombes i les metralls, afectaren els voltants i l'encreuament de les carreteres nova amb la de L'Ametlla; una altra bomba caigué en el cor de la població entre el carrer Figueras i el carrer dels Banys (carrer central del poble). Diverses bombes, també van afectar a l'Estació, la qual, quedà enrunada, moltes cases també quedaren enrunades, d'altres varen soportar-ho, però quedaren marcades per la metralla. En total varen ser 13 persones, les que van morir en aquells atacs, dels quals, no tots eren garriguencs.

Dos dies més tard, l'1 de febrer de 1939, les tropes de Franco entraven i ocupaven La Garriga. Els habitants de la vila els observaren desde les seves llars, a portes i finestres tancades, en mig d'un gran silenci. Els garriguencs, pensaren que per a La Garriga, la guerra havia arribat a la seva fi. Aviat començaren les repressions. Aquestes van ser eliminades mitjançant els afusellaments i l'empresonament de diverses persones.

A La Garriga s'havia acabat la guerra. El conflicte bèl·lic, finalitzà amb aquests bombardejos, que deixaren astorats a tots els presents. Ni els refugis, ni les mesures preses anteriorment van poder ser utilitzades a temps. Aquests tres anys de malsons contigus, deixaren d'atormentar a la població, però ara quedava l'últim esforç: intentar reposar-se de la batalla més intensa per a Espanya.

6. Resum de l'obra "Quan xiula el tren" **de Núria Albó.**

Una de les activitats, que he realitzat, durant el meu treball, ha estat la lectura del llibre *Quan xiula el tren* de l'escriptora Núria Albó, la qual fou realitzada durant els mesos d'estiu, abans de conèixer dades específiques de la guerra i la vida diària garriguenca. Per això, aquesta primera lectura, fou important per tal de tenir una mínima idea ja que no hi ha cap llibre, que parli explícitament sobre la vida quotidiana i, aquest, es presenta amb aquestes característiques. És una obra molt personal, on es fa referència de la vida personal de la Rosa, la protagonista, (que en realitat és la mateixa escriptora) i des d'on ens exposa la seva visió, els records de la vida viscuda dins d'un període on també s'hi troba la Guerra Civil. A més, les anècdotes que surten al llibre, passen a La Garriga, i moltes d'elles han estat explicades o s'han fet referència, en l'apartat de la Guerra Civil a La Garriga, per tant, el que s'explica en el llibre és real.

Per això, la lectura d'aquest llibre, m'ha sigut bastant útil per tal de tenir una mínima noció de la vida quotidiana, abans d'analitzar a fons quina era la situació, com es vivia... amb les entrevistes realitzades als testimonis d'aquest període concentrat entre 1936 i 1939. Abans de parlar sobre el que ens diu el llibre, faré una petita referència de l'autora.

Núria Albó, va néixer a La Garriga l'any 1930, és llicenciada en Filosofia i Lletres. Membre del PSC, a estat alcaldessa de La Garriga, del 1979 al 1987 i diputada provincial del 1987 al 1993. Ha publicat nombrosos llibres, com ara, *La mà pel front* (1961), *L'encenedor verd* (1980), els quals són un recull de poemes, i les novel·les *Feste repicar* (1979), *Agapi mou* (1980), *Tranquil, Jordi tranquil* (1984), el llibre de narracions *Grills* (1983), l'assaig *Les dones i la política* (1989), l'obra de divulgació *El Vallès Oriental* (1994), els llibres infantils *El fantasma Santiago* (1979), *Cucut* (1981), *Mixet* (1984), *Tanit* (1984), *Arfa* (1988), *Gina* (1994) i *Ariadna* (1996), la novel·la juvenil *Natàlia* (1994), i les cantates *L'ocell daurat* (1967), *En Pere sense por* (1972), *Tirant lo Blanc* (1977) i *El timbaler del Bruc* (1997). A més, té obres inèdites.

Com ja he comentat abans, aquest llibre, ens fa referència del nostre passat més recent, explicat per la Rosa, que asseguda en un banc del passeig del seu poble, comença a recordar els fets més íntims de la seva vida, viscuts en el període de la guerra i post-guerra, els llocs on ha viscut, els seus amors, les alegries, les penes, de la gent que l'envolta, dels fets ocasionats durant i després de la Guerra Civil... Un recull, doncs, de la seva vida, de la vida quotidiana.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Els temes exposats en el llibre, es presenten molt diversos i cadascún, és elaborat mitjançant anècdotes o simplement explicant aquell fet. Doncs bé, donat que en el meu treball, la vida quotidiana ha estat analitzada durant la Guerra Civil, faré un esment d'algunes de les coses que ens explica l'autora durant aquest període.

Primerament, l'escriptora, ens vol fer memòria, del dia en què l'Església de La Garriga, fou cremada, però aquesta vegada, desde la mirada infantil de la protagonista. Aquesta contempla el succés desde la seva habitació, mentre els seus pares sucaven pa dins d'un pot de llet calenta. La Rosa, vivia en una casa, amb els seus pares, i les seves germanes, formant una família feliç. Desde el seu gran terrat espiaven als veïns, veïen les pel·lícules que feien al cinema a l'estiu, el paisatge, les postes de sol, el tren, jugaven a cuit i amagar i en el jardinet que tenien al costat s'hi feien balls, caramelles i on l'orquestra Gran Ritmo tocava les seves cançons, alegrant els sentiments de la gent. El Patronat (teatre del poble), on a més, s'hi havia instal·lat una pantalla de cinema, i de tant en tant, s'hi organitzaven balls entre d'altres activitats, com ara obres de teatre.

En relació als temes més durs de la guerra, l'autora ens recorda alguns temes, com ara els referits als alimenticis, els escamots (grup de persones que havien aconseguit armes i que començaren a passar per les llars, agafant a pares, avis, germans). Pel que fa al tema alimentici, ens fa referència, a les cues de menjar que s'arribaven a fer cada dia, les de les mongetes, pa, farina... i sobretot ens remarca el final de la guerra, com els moments més durs, on a més, es passava molt fred.

Amb els escamots, arriba la part més dura i cruel. En el cas del llibre, Núria Albó, ens parla de la desaparició del pare i de l'avi de la Rosa, la protagonista. Com ja he esmentat abans, aquest grup de revolucionaris, que aconseguiren armes, mataren a tot aquell que creien necessari. Doncs això és el que els hi va passar al pare i a l'avi de la Rosa (que en realitat és la mateixa escriptora).

La Rosa havia anat a l'escola, concretament a la del Sagrat Cor. Allà restava interna durant els mesos escolars. La relació i educació que s'emprava la descriu com a excel·lent, però l'etapa escolar, ens la descriu amb molta anyorança, per no poder compartir el temps que voldria amb la seva família.

Amb tot això, Núria Albó, entre moltes més anècdotes referides a temes més personals de gent del poble... ens convida a viatjar per aquells temps, sempre desde la mirada de la protagonista, intentant transmetre al lector la intensitat viscuda, mitjançant penes i alegries, sentiments reprimits, violència desmesurada, en definitiva, la vida de cada dia.

7. Entrevista a Núria Albó.

7.1. Qüestions del llibre:

Són les 5 de la tarda del divendres 11 d'octubre de 2002, l'escriptora i ex-alcaldesa Núria Albó, em rep a casa seva amb absoluta amabilitat. Ens situem a la seva sala d'estar, jo li agraeixo que m'hagi concedit l'entrevista, i seguidament l'iniciem.

Núria: En el primer capítol, ens parla de l'incendi de "Can Torner", on és? Què va passar?

Núria Albó: Estava situat en una petita muntanyeta, però en realitat no es diu "Tornier" sinó "Fournier", ja que li vaig canviar el nom de certs llocs i de certes persones, per a que no s'enfadessin amb mi, (em comenta mentre riu). No recordo ben bé què va passar, simplement recordo veure les flames. A partir d'aquí s'ha cremat moltes més vegades, no ha sigut pas l'única.

Núria: Qui eren els escamots? Per què s'enduien a la gent?

Núria Albó: Els escamots foren un grup de gent, els quals varen aconseguir obtenir armes, i es dedicaven a anar per les cases, endur-se a la gent i més tard matar-los, era horrible (diu tristament). Després van desaparèixer, però l'altre bàndol (el del Franco), malauradament va continuar matant.

Núria: Existia l'orquestra *Gran Ritmo*? Tocaven en jardins, festes...?

Núria Albó: Ui i tant! Tocaven en el "casinet", que estava situat on actualment s'hi troba la "Caixa de Catalunya". Era un lloc emblemàtic... meravellós..., em va fer molta llàstima quan el van enderrocar (amb tristesa). Jo era molt petita, tenia 6 anys, però recordo que quan la gent anava a ballar, a l'hivern no passava res, però a l'estiu la gent com es normal suava més, és clar com que abans no hi havia desodorants... ni tots aquests productes d'higiene que hi ha actualment, els nois per tal de no embrutar els vestits de les noies, agafaven un mocador, se'l posaven a la mà i el posaven a l'esquena de la noia, (mentre m'explica aquesta anècdota, em representa aquest gest, d'una forma molt simpàtica), era una anècdota molt divertida (riu).

Núria: Quines escoles existien a La Garriga que només fossin de nois o de noies? Com es vivia aquesta separació de sexes?

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Núria Albó: Hi havia "El Sagrat Cor" i "Les Franciscanes". La separació de sexes era una cosa absolutament normal, i per tant la gent ho portava com això, com un fet normal.

Núria: Què es menjava durant la guerra?

Núria Albó: Durant la guerra la gent feia cues, per anar a buscar el pa, l'oli, mongetes... Ens deien: -Avui donen arròs (per exemple), i teniem com una mena dellibreta de color marronós amb uns cupons, i anàvem a comprar-ho amb allò.

Núria: A quina edat es començava a treballar a les fàbriques o a les botigues familiars? Quines hi havia a La Garriga que hagin perdurat fins a l'actualitat?

Núria Albó: Bé, a les botigues familiars es començava a treballar quan el noi o la noia s'hi veia darrera el taulell (riem). Doncs es començava molt jove, als 7, 8, 9 anys, depèn, i sobretot les noies ja que no era tan normal que anessin a l'escola. Botigues que hagin perdurat fins a l'actualitat hi ha "Can Mario" (pastisseria), "Can Guardis" (sabateria).

Núria: En el capítol VIII, ens diu que els nens no podien sortir a fora a jugar a la xarranca (joc de moda), per no acabar sent malparlats... Aquest fet era cert?

Núria Albó: Sí, però no tots els pares ho prohibien, per exemple els meus no ho van fer pas. Això depenia de cada família... però sí, jugàvem a la Xarranca, a boles i a cromets, ens ho passàvem molt bé.

Núria: Pel que fa al tema de la virginitat, el qual també l'esmenta en un dels seus capítols, com es vivia?

Núria Albó: Del tema del sexe no se'n parlava. Jo mateixa per exemple, vaig estar molts anys pensant que els nens naixien pel melic, o que els portaven els angelets (riu). Però gràcies a la meva germana vaig saber com era en realitat, diguem que ella em va iniciar. Llavors la gent es casava sense saber què era, i és clar, les dones estaven condemnades al matrimoni, ja que abans no existien els divorcis ni res d'això.

Núria: Vostè havia anat a una escola de monges? Com era l'educació, la convivència...?

Núria Albó: I tant! Jo recordo una educació molt bona. Les monges procedien de França, i sabien molt, et transmetien la informació de forma entenadora i totes eren meravelloses.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Ara, això sí, jo era una noia de lletres, perquè em posaven les matemàtiques, la geometria sobretot, o la química, la física... i es que no m'enterava de res!! (riu), era horrible, ho odiava, però em posaven el llatí, la història, el francès (que era l'idioma que s'estudiava abans), i allò m'anava molt bé.

L'únic dolent de l'escola era que t'enyoraves de casa, perquè és clar, estaves interna, però jo com que anava amb les meves germanes doncs ho vaig poder soportar millor, tot l'altre funcionava molt bé i en tinc un bon record.

Núria: Un altre fet important fou la prohibició del català, com es va viure?

Núria Albó: La prohibició del català fou horrible, havies d'anar molt en compte. Les monges ens deien que entre nosaltres no parléssim el català, i això ho tenien molt controlat, i encara menys podiem parlar-lo a classe, ja que si així ho feies estaves traïnt a Déu (això ens deien), ho sigui que a sobre ho relacionaven amb el tema religiós.

Núria: Què es feia el dia de pasqua?

Núria Albó: El dia de pasqua es feien les caramelles, i això m'agradava molt perquè així em podia veure amb el meu xicot (riu).

Núria: Amb què s'ha basat per fer aquest llibre a part de la seva experiència personal?

Núria Albó: Bé a part de la meua experiència personal, vaig haver de consultar a molta gent, i que m'expliquessin anècdotes i coses que jo no recordava, perquè clar jo durant la guerra tenia 6, 7, 8 anys i no recordava tot amb molta exactitud, vaig haver de parlar amb molta gent.

NOTA: Les respostes de les qüestions del llibre són molt personals, ja que el llibre ho és, i per tant es poden interpretar com a persona que ha viscut la Guerra Civil, però totes elles estan relacionades amb fets explicats al llibre.

7.2. Testimoni de la Guerra:

Núria: Quin va ser el primer acte de violència que es va produir a La Garriga? Com el recorda?

Núria Albó: Bé la guerra es va iniciar el 18 de juliol de 1936 i el primer acte de violència que jo recordo va ser quan es van endur el meu pare, jo tenia 6 anys, i recordo que li deia a la meua mare que el volia veure mort a la caixa, i així va ser, un fet que mai oblidaré (m'explica amb tristesa).

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Sempre recordaré com van destapar la caixa on hi era, la van obrir per mitjà de les armes donant-li un cop, això em va impactar molt, ho van fer amb tant desprec! La meva mare no em va poder prohibir aquesta decisió de veure el meu pare.

Núria: Però socialment parlant, l'església va ser un dels primers objectius, ja que va ser cremada el 21 de juliol...

Núria Albó: Sí és cert, però jo no m'enrecordo del moment de l'incendi, només recordo quan la van reformar, que van haver d'enderrocar certes parts que no s'havien cremat durant l'incendi.

Núria: Com li explicaven a vosté del que succeïa? Com s'informava dels fets?

Núria Albó: A mi no m'explicaven res. De fet no ens relacionavem gaire amb la gent del poble, no hi havia gaires contactes, com tampoc disposàvem d'informació ja que no hi havia televisió, ni ràdio... però tampoc parlàvem entre nosaltres dels fets, simplement anàvem fent i tot venia per sorpresa.

Núria: Per tant vosté no recorda com ho vivia la gent del poble, o el que deien o sentien...

Núria Albó: No no hi havia contacte, però suposo que tots estaven espantats.

Núria: Creu que hi va haver-hi un gran canvi, pel que fa a la vida quotidiana, abans i durant la guerra?

Núria Albó: La gent feia vida normal, jo no recordo un canvi brusc. Tot funcionava amb normalitat, i fins i tot recordo haver passat molt bones estones jugant amb les meves germanes a l'habitació. La meva mare ens va prohibir d'anar a l'escola, i passàvem tot el dia a casa, ella ens feia les classes, era una persona superdotada ja que no havia cursat estudis i tot i així ens ensenyava.

Núria: On s'amagava la gent en els moments d'atac?

Núria Albó: Hi havia refugis, recordo que sonaven les sirenes i ens feien posar en fila a les parets. Molta gent, però, s'amagava a casa.

Núria: Quin és el fet que més li ha marcat, aquell que mai oblidarà?

Núria Albó: El dia que es van emportar al meu pare.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Gràcies a aquesta entrevista que ha durat una hora, he pogut conèixer a una persona molt simpàtica, demostrant-me gaudir d'un excel·lent humor, i mostrant-me la seva saviesa, que és molta. Ha sigut doncs, una entrevista molt lúdica, divertida i original i agraïnt la seva amabilitat i sobretot l'haver-me concedit aquesta entrevista tant important per el meu treball, finalitzo l'entrevista.

8. Entrevistes als testimonis **d'una guerra:**

Després de parlar sobre la Guerra Civil, en un terme més teòric, era imprescindible, parlar en un terme més pràctic, directe i per tant més humà, el de les entrevistes a aquelles persones que desgraciadament han hagut de viure l'experiència més dura de la seva vida, com és la de viure en un estat de guerra. Per això, i per tal de conèixer a fons quina vida es portava en aquells temps, he dedicat aquest apartat, que tot seguit mostraré.

No és fàcil trobar a persones que a més d'haver viscut a La Garriga, hagin viscut la guerra, per això, aquest punt (tant important per al meu treball, per no dir el més important), no ha estat gens fàcil. Per això, el número de persones entrevistades no és gaire elevat,* però he de confessar, que les seves històries han sigut intenses, i m'he pogut fer una petita idea del que es va viure i de com era la vida quotidiana. Per tal de que es faci una idea de com han estat aquestes entrevistes, intentaré reproduir al màxim, les paraules dels entrevistats.

La primera entrevista, fou realitzada el dia 27 de desembre. Aquell dia, em vaig dirigir a un casal d'avis de La Garriga "L'esplai", situat a la Plaça del Silenci. Allà em vaig trobar amb el primer entrevistat, en Ramón Quatrecases, de 73 anys.

Al finalitzar l'entrevista, vaig estar conversant, amb dues persones més, però no recordaven gaire coses, ja que en aquells moments comptaven amb 3 i 4 anys, i és evident que gaires coses no podien recordar, tot i que em van explicar varies coses, que he inclòs dins l'apartat 7 del meu treball: "vida quotidiana a La Garriga".

* S'ha de tenir en compte, que l'entrevista feta a l'escriptora Núria Albó, també compta com a testimoni de la Guerra Civil, tot i que no està inclosa en aquest apartat.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

• Ramón Quatrecaes:

Núria: Quin és el primer acte de violència que vostè recorda?

Ramón: El dia dels bombardejos. Recordo, que la meva mare em deia: Si et poses un tronc a la boca... això ho deia ella (em torna a insistir), doncs si te'l poses, no explotaràs (riem), pobre dona, ella es pensava que el tronc ens salvaria... quines coses...

Núria: Vostè estava molt espantat?

Ramón: Com tots... tots corrien amunt i avall, com en un espectacle de circ... però de totes maneres, no recordo estar-ne molt.

Núria: Com li explicaven a vostè del que succeïa? Com s'informava dels fets?

Ramón: Ah bé... de la mateixa gent. Els uns dels altres en anàvem explicant les coses, clar en aquell moment no hi havia diners i aquell persona que tenia ràdio, la que en tenia! (torna a insistir aixecant el tò de veu) doncs acollia a tots els veïns per escoltar-la.

Núria: Recorda quin era l'ambient que hi havia al poble?

Ramón: La gent estava espantada, corria amunt i avall, intentant amagar-se allà on podien... de cop i volta vam veure que les botigues estaven tancades i no hi havia menjar, i hi havia molta desesperació.

Núria: On s'amagaven en els moments d'atac?

Ramón: Bé, hi havien els refugis, però la gent ho feia allà on podien.

Núria: Com va viure la prohibició del català?

Ramón: Ui el català... ja no es parla l'autèntic català... doncs amb molta ràbia, oi que quan t'obliguen a fer una cosa que no vols, sents ràbia? (em pregunta), doncs això era igual.

Núria: Però vostè el parlava a casa...

Ramón: Sí! I amb els amics també... però en altres llocs havies de vigilar o t'he la fotien...

Núria: Quines activitats es realitzaven a l'hora de distreure's...

Ramón: Uii! poca cosa es feia, anar al cinema, ballar i poca cosa més, es que economicament estavem molt malament... (observo que durant tota l'entrevista en Ramón insisteix molt amb aquest tema, tot ho relaciona amb el tema dels diners, en canvi amb d'altres persones amb qui he pogut parlar, s'ha esmentat, però no de la manera en que ho feia en Ramón).

Núria: Havia anat a l'escola?

Ramón: Sí, però molt poquet, pràcticament es podria dir que no hi vaig anar. Em vaig posar a treballar molt d'hora com era habitual. Treballava en un taller de mobles, saps? i em pagaven 28 pessetes a la setmana!

Núria: I quantes hores treballava?

Ramón: Unes 10 hores diàries, fins i tot els dissabtes, i algunes vegades ni em pagaven el sou.

Núria: La seva família tenia algun petit negoci...

Ramón: No! i ara! vivíem del camp, el meu pare treballava en el camp. Recordo un dia, que el meu pare, havia d'anar a Granollers, i allà hi havia els nacionals, i deien: *los nacionales han llegado!* Doncs bé, el meu pare anava caminant per la via del tren, i se li van acostar dos d'ells i li van dir: *¿dónde va usted?* I el meu pare va dir: *A Granollers!* Llavors se'l van endur bosc endins, i el meu pare va veure que remanaven alguna cosa dins d'una bossa, i creient que treurien una metralladora o alguna cosa per l'estil, va començar a córrer! (fa el gest i riem). Aquell dia ens vam endur un bon susto, sobretot el meu pare... per sort no li va passar res.

Núria: Quin era el panorama després dels bombardejos?

Ramón: Bé van destruir la part de l'estació... (es queda un moment pensant) i no recordo gaire cosa més.

Núria: Com s'alimentaven davant la manca d'aliments?

Ramón: Bé com que La Garriga era un poble on hi havien molts camps (no com ara que està tot ple de botigues! manifesta una mica enfadat), doncs anàvem als camps i agafàvem el que trobàvem, o anàvem al bosc i pelàvem aglans...

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Núria: La situació d'incertesa que es vivia, les manifestacions que es varen fer davant la manca d'aliments o altres problemes que es varen produir, com els va viure?

Ramón: Quines manifestacions? No ens podiem manifestar per res! Pobre del qui ho fes, li fotien una "cosa al cul" que quedava ben escarmentat! (aquesta referència, no és certa, ja que a La Garriga, s'hi varen produir moltes manifestacions tal i com explico a l'apartat 6 del meu treball: "Guerra civil a La Garriga", però tot i insistir en aquest tema, en Ramón deia que això estava prohibit, i és cert, però tot i així se'n varen fer).

Núria: Va petir alguna desgràcia familiarment parlant?

Ramón: No, per sort.

Núria: Quines festes hi havia al poble?

Ramón: Hi havia les festes majors, balls... hi havia poca cosa.

Núria: La població estava contenta amb l'Ajuntament?

Ramón: L'Ajuntament no feia res! No ho estàvem pas de contents.

Núria: Quines relacions es tenien amb els estiuejants procedents de Barcelona?

Ramón: Bona... no recordo que hi hagués cap problema, tots estaven concentrats aquí... al passeig, tots amb els seus "trajes", els seus barrets... feien bona pinta.

Núria: En quins llocs, recons del poble... es feien activitats especials per passar l'estona amb els amics, familiars...

Ramón: Doncs per exemple anàvem a l'estació a veure passar el tren, o a Puig-graciós, o a Can Terrés on feien balls o a l'ermita de San Cristòfol. Després hi havia el cinema Alhambra (que actualment perdura), o el cinema de Can Xic Corder on ara hi ha el Bon Preu saps? (un supermercat). També hi havia el Patronat, era com un espècie de teatre, el Patronat ho portaven els monjos i tota aquesta colla de religiosos.

Núria: Que va sentir quan va finalitzar la guerra?

Ramón: Una pau i tranquil·litat, però estàvem equivocats, perquè el que va venir després, la "pro-guerra" (com diu ell), fou horrible.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Núria: Per últim, vosté creu que es va produir un gran canvi en la vida quotidiana durant la guerra?

Ramón: Home, la cosa va influir, però tan com per canviar-la no.

Amb això, finalitzo l'entrevista, tot agraïnt-li la seva amabilitat d'atorgar-me una estona del seu temps tan ocupat, jugant a cartes... amb els seus companys. Tot i que m'ha demostrat en tot moment, de tenir un fort caràcter, ha estat molt interessant.

La segona entrevista realitzada, es va dur a terme el dia 9 de gener. Aquesta vegada a una dona de 75 anys, la Mª Teresa Guardis, que tot i queixar-se de la seva edat i manifestar la seva gran pèrdua de memòria (cosa que no és certa), ja que al llarg de tota l'entrevista em va estar explicant fins el més mínim detall sobretot en l'àmbit familiar, però si alguna cosa he de destacar d'aquesta gran dona, és la seva minuciositat i tendresa alhora de parlar del conflicte bèl·lic espanyol, i de la vida que es portava en aquells temps tant durs. Aquesta ha estat la meua experiència.

• Mª Teresa Guardis:

Núria: Quin és el primer acte de violència que vosté recorda?

Teresa: Bé, el primer que van fer va ser cremar l'església, jo en aquells moments tenia uns 9 o 10 anys, i és clar, recordo veure-ho desde la torre on vivíem aquí al passeig, unes grans flamarades que surtien cap amunt, i tots ens preguntàvem: Perquè cremen l'església, perquè fan això? I clar, jo volia anar-ho a veure, però a casa ens deien : no hi aneu... i tot això... Però sobretot, jo recordo, que dies abans, ja es veia per les cantonades gent que parlava, que deia coses que et feien intuir de que alguna cosa passaria, i és clar agafaves por...

Núria: Per tant, vosté s'informava de la situació a partir del que deia la gent...

Teresa: Sí, sí... del que deia la gent, del que em deien a casa. La mare sempre em deia: vigila, quan surtis a jugar, si us pregunten qualsevol cosa, tú no saps res eh? Has d'anar molt en compte... i bé tota la mandanga... Saps que passa? (em diu) jo poder tenia 9 o 10 anys, però era com si en tingués 15 o 16. A més, nosaltres teniem a casa, gent amagada, i els donàvem de menjar, perquè és clar, nosaltres teniem la sort, de tenir patates, mongetes, naps... i si faltava blat, per exemple, el meu pare anava a Granollers i comprava. I és clar s'havia d'anar molt en compte perquè si ens enxampaven, estavem perduts. Per sort no ens va faltar mai de menjar.

Núria: Clar.. la guerra et feia madurar no?

Teresa: Uii! I tant

Núria: Recorda com es vivia en el poble, quin era l'ambient?

Teresa: Doncs com tots, amb molta por... clar la cosa més grossa passava aquí al centre del poble, però jo en aquells moments estava una mica més apartada del centre, em trobava aquí al passeig, i no vivia tan intensament els sentiments de la gent, però suposo que com tots amb molta por i desesperació.

Núria: Quines activitats es realitzaven a l'hora de distreure's...

Teresa: Uii! Durant la guerra ben poca cosa, perquè els homes estaven a la guerra, i la gent que quedava al poble no estaven per gaires festes, no hi havia ànims, abans si que es feien coses, hi havia molta activitat, però un cop esclatada la guerra... la cosa va baixar i molt!

Núria: Sí, és cert que durant els primers mesos del 36, s'hi feien moltes coses (tal i com explico a l'apartat 10) menys anar al cinema, perquè hi havia el Patronat i tenia molt d'èxit... però al esclatar la guerra, l'única activitat que s'observa és la d'anar cinema i si es feia alguna obra de teatre era en motiu a algún benefici, no és cert?

Teresa: Bé això de si es feia per algun benefici no ho sé. Sí que es cert que el Patronat era molt famós i la gent s'ho passava bé allà, però durant la guerra el van tancar... doncs clar la gent anava al cinema, però en general no es feia gaire cosa. Clar jo sí que m'ho "passava bé", perquè jugàvem amb la canalla, anàvem al camp... inclús ens havíem relacionat amb els refugiats que hi havien al poble...

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Núria: Sí perquè, al poble s'hi va produir un increment de la població molt gran, degut als refugiats, hi havia bona relació?

Teresa: Sí, sí... (diu molt convençuda) eren uns nanos molt macos, inclús hi havia gent de Madrid, i les relacions eren excel·lents, no hi havia cap problema.

Núria: Vosté havia anat a l'escola?

Teresa: Sí a l'escola de monges.

Núria: Com recorda el dia dels bombardejos?

Teresa: Fou horrible. Jo aquell dia vaig anar a l'estació a llençar les cartes dels aviadors, i recordo que vaig començar a sentir els avions... i mentre anàven bombardejant jo anava corrents, carrer avall, i el meu pare ens va fer amagar entre uns matalassos, hi havia un forat amb un matalàs a sota, allà ens hi posavem nosaltres i ens tornàvem a protegir amb un altre matalàs; i així és com ens refugiàvem. Doncs bé, l'estació va quedar destrossada, al centre del poble també en van llençar bombes, i bé tot era horrible.

Núria: Recorda les manifestacions que es varen fer al poble?

Teresa: Sí, se'n varen fer manifestacions, però tot aquest moviment ho vivien molt la gent que es trobava situada més al centre del poble, jo estava una miqueta més "apartada", i no ho recordo gaire, però sí que se'n varen fer.

Núria: Va petir alguna desgracia familiarment parlant?

Teresa: No, al meu pare se'l van estar a punt d'endur, però per sort en l'últim moment el van deixar anar. Jo recordo la meua infància com una aventura.

Núria: Les relacions a casa havien canviat? I socialment?

Teresa: No, les coses continuaven igual, és evident que la guerra estava present, però continuàvem fent les mateixes coses de cada dia. En canvi socialment sí, perquè la gent estava molt "distreta".

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Núria: Què va sentir al finalitzar la guerra?

Teresa: Molta alegria, però el que va venir després fou molt pitjor, no sé què és més pitjor, si una guerra o una post-guerra. Per mi la post-guerra fou encara més dura que la guerra, per tant, si va finalitzar la guerra, i la gent es pensava que ja podriem respirar tranquils però...

Núria: Per últim, creu que es va produir un gran canvi pel que fa a la vida quotidiana tan a casa com socialment?

Teresa: Mira, a casa, tot i tenir present la guerra, continuàvem amb les nostres coses, però socialment ja ho crec que s'hi va produir un gran canvi.

9. Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939).

9.1. Àmbit social:

Després de veure quines eren les mesures que es prenen a l'Ajuntament durant aquest període, les manifestacions que es varen fer, els problemes que van sorgir, les sessions del Comitè-Ajuntament, en resum, els aspectes quotidians en l'àmbit més polític i social referits a la guerra, ara cal veure, quins eren els de les activitats, festes, de la vida quotidiana referit a aquest àmbit més humà, alegre i festiu.

Doncs bé, he estudiat aquest aspecte, mes per mes, i he pogut observar, que durant els primers mesos de 1936, la societat garriguenca, realitzava moltes activitats, i totes elles estan al voltant de partits de bàsquet i futbol, excursions, conferències, festes tradicionals, balls, cantates, campionats de ping-pong, obres de teatre, cinema... Però en el moment en què la guerra esclata, aquest optimisme, aquesta alegria que envoltava la població, s'atura, i durant molts mesos s'aturen tota classes d'activitats (desde l'inici de la guerra 18 de juliol de 1936 fins el mes de març de 1937), i únicament sorgeixen activitats com les d'anar al cinema i alguna que altre festa, això sí, la majoria d'aquestes, per no dir totes, estaven destinades a alguna mena d'ajuda, a algun benefici, ja no es feien perquè sí, per passar l'estona. Així doncs, generalment, l'estat d'ànim de la població, havia baixat, només se'n feien reunions, sessions a l'Ajuntament, i tan sols es veia reflectit els problemes ocasionats per obrers, camperols, les manifestacions, els assassinats... Tot seguit ho veurem més detalladament.

- 1936:

Equip de bàsquet de La Garriga:

Aquest equip estava format per la Federació de Joves Cristians (F.J.C.). No només jugaven al poble, sinó que organitzaven campionats, i anaven a altres pobles, ciutats, veïnes. La gent assistia a aquests partits, i s'ho passaven molt bé animant al seu equip. Vegem doncs, els partits que es varen realitzar:

GENER: Durant aquest mes, l'equip garriguenc va disputar 5 partits. L'1 de gener es desplaça a Vic, i juguen contra aquests.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Quatre dies més tard, se'n va a La Roca, allà guanya per 30 punts a 12. A l'endemà tornen a jugar contra Vic, on també guanyen, aquest cop per 38 a 6. El 19 L.F.J.C. juga contra Parets, amb la victòria local, per 18 a 6. El dia 26, l'equip de bàsquet es trasllada a Llinars. Tots dos estan classificats en primer lloc amb 8 punts cadascun. Així doncs, es pot observar, que La Garriga estava dotada d'un gran equip de bàsquet, tot eren victòries, i això, també es feia notar, per l'eufòria que la població sentia.

FEBRER: Sembla ser, que els equips de bàsquet, es van ^aotorgar un mes de vacances, ja que no hi ha cap informació, que pugui fer referència a aquests campionats, i per tant no s'esmenta la realització de cap partit.

MARÇ: El dia 1, s'inicia la segona volta del campionat de bàsquet. Aquesta vegada, l'equip garriguenc, rep al Cardedeu.

ABRIL: El 5 d'aquest mes, el Llinars guanya al F.J.C. per 13 a 12.

MAIG: El dia 17, va tenir lloc el partit de bàsquet eliminatori, en camp neutral, entre l'equip Conquesta F.J.C. i La Garriga, on finalment resultà guanyadora La Garriga per 18 a 13.

En aquest mes de maig, finalitzà el campionat. Es va tornar a realitzar un altre partit en el mes de juliol, on una selecció de l'equip garriguenc, es va traslladar a La Roca, per jugar contra un equip d'aquest poble. De nou, la victòria se l'ha va endur l'equip local, per 26 a 22. Dies més tard, s'iniciaria la Guerra Civil, i ja no se'n tornaria a parlar més d'aquest equip.

Festes tradicionals i cants:

GENER: 17 de gener, Festa de Sant Antoni Abat: Ofici solemne cantat per la Capella Parroquial de Música, benedicció dels animals que aquell any foren 27 i celebració de la típica "passada", amb el músics acomodats en una antiga "berlina". Dos dies més tard, es celebrà la festa anual de la Sagrada Família, amb un ofici solemne i sermó a càrrec del Dr. Josep Canudas.

FEBRER: Festa de La Guardiola, una festa tradicional, celebrada el dia 2, en el Patronat Parroquial (lloc considerat com el teatre del poble), per això, es va celebrar aquesta festa amb la representació de l'obra de teatre *Els esclopets de la duquessa*, a càrrec de les noies que formaven aquesta entitat.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

El dia 25, es va celebrar la festa de Carnaval, on s'hi varen fer grans balls de tarda i nit a l'Alhambra (cinema del poble) i al Círcol de Recreo. Aquell any, però no va tenir gaire animació.

MARÇ: Dia 29, festa de la Primera Comunió en una sessió instructivo-recreativa en el Patronat Parroquial.

ABRIL: El dia 11 es realitza el cant de les caramelles (activitat típica de cada any). Festa de Pasqua de Resurrecció, celebrat el dia 12. L'endemà es va realitzar la tradicional cerimònia del salpàs. El 14 es va celebrar la commemoració del Vè aniversari de la República, amb dues audicions de sardanes.

MAIG: El dia 1 tingué lloc la festa del Treball, les botigues i locals d'espectacles van quedar tencats, tan sols es va fer una missa en honor de Jesús, obrer. El poble quedà molt tranquil. El 3 en motiu de la festa del Roser, es féu un ofici solemne cantat per al Capella Parroquial de Música. El 18, 19 i 20 es feren els cants de les lletanies; el primer dia es féu a la capella de Blancafort del Molí, el segon a la capella de Santa Maria del Camí, de Can Terrés i el tercer a la Capella de Sant Gervasi i Protasi, de Can Nualart. El 23 els veïns i administradors de Santa Rita honoraren la seva patrona amb un Ofici solemne cantat per la Capella Parroquial de Música i altres actes de festeig amb alegria i brillantor. El 28, es celebrà la festa de l'ascensió. El 31, la festa de Pasqua Granada.

JUNY: L'11, es va realitzar la festa de Corpus, on es va fer un ofici solemne cantat per la C.P.M. amb l'assistència de la Junta d'Obra. Aquesta festa es féu per l'interior de l'església. El 23, es va celebrar la revetlla de Sant Joan amb gran animació i 5 dies més tard la de Sant Pere. El 28 dos joves fejocistes forans, realitzarn una sessió de jocs de mans, al Patronat Parroquial.

JULIOL: El 12 es féu un Ofici solemne cantat per la Capella Parroquial de Música i benedicció dels cotxes amb motiu de la festa de Sant Cristòfol. El dia 19 es varen celebrar le nocces d'argent de la Coral l'Aliança. L'alcalde va lliurar la medalla commemorativa i s'hi va organitzar un vermut d'honor. Seguidament es va fer un dinar de germanor al jardí de l'Hotel Martí. I per finalitzar, gran ball de comiat a la plaça de la República (l'actual plaça de l'església) amb l'orquestra-Jazz La Catalana de Granollers, però aquest ball fou interromput donades les circumstàncies.

Amb aquest fet, les festes a La Garriga, van deixar de realitzar-se, i si alguna vegada se'n tornava a fer algun acte, seria en benefici a alguna causa humanitària

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Campionat de ping-pong:

D'aquest campionat, només tenim referència dels mesos de gener i febrer. En el mes de gener a dia 26, Francesc Boter i Joan Gendra encapçalen la classificació del campionat de ping-pong dels seus respectius grups. I ja en el mes de febrer, Joan Gendra es proclama campió local de ping-pong i Francesc Boter sots-campió. Aquests es desplacen a Granollers per tal de disputar el campionat comarcal el dia 23 de febrer.

Conferències i cursets:

Les conferències i cursets, es solien fer a la biblioteca parroquial, al Local de l'Associació Protectora de la Instrucció i al Círcol de Recreo. Vegem, doncs, quines es varen realitzar:

GENER: El dia 26 d'aquell mes, es va organitzar una conferència sobre escacs a càrrec del Sr. Pérez i Cabanes, a la biblioteca parroquial.

FEBRER: No s'hi va produir cap.

MARÇ: L'11 va tenir lloc a la biblioteca parroquial un curset de francès. El 22, el metge garriguenc Àngel Fitó i Jubany, va oferir una conferència, en el local de l'Associació Protectora de la Instrucció. El 27, fou J. Civera i Sormaní, qui va parlar sobre temes socials de l'actualitat, a la sala de la biblioteca parroquial.

ABRIL: La Confederació Nacional de Treball, va otorgar una conferència, en el local del Círcol de Recreo. El 13 va tenir lloc una altre conferència a la biblioteca parroquial, conduïda per Fèlix Millet.

A partir d'aquí, s'aturen les conferències i no és fins el mes d'abril de 1937 (1 any després) que no es torna a fer-ne.

Excursions:

Durant aquell any, els garriguencs, van organitzar dues sortides, a Núria i a Lourdes. La primera es va realitzar en el més de juny, concretament el dia 21. Aquesta excursió es feia amb tren. El preu fou de 18,50 ptes. (viatge i cel.la), i estava organitzat per la parròquia. La segona es va realitzar el 29 d'aquell mateix mes, es va fer amb l'Hospitalitat de Nostra Senyora de Barcelona.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Teatre:

Al poble, hi havia una companyia de teatre, la qual féu moltes representacions, al principi, com activitat per passar l'estona, però al esclatar la guerra, moltes representacions, es feren per recaudar beneficis. Aquestes representacions, es feien al Patronat Parroquial, que, com he esmentat abans, era el teatre del poble, tot i que de vegades s'hi feien altres activitats. Moltes vegades, aquest grup de teatre, anava a altres pobles, a representar alguna obra, com també altres companyies d'altres pobles venien a La Garriga, i representaven la seva obra de teatre, en el Patronat.

GENER: No s'hi va representar cap obra de teatre.

FEBRER: El dia 2, les noies que formaven el grup de teatre, representaren l'obra *Els esclopets de la duquessa*, al Patronat, en motiu de la Festa de la Guardiola

MARC: Aquesta vegada, les noies del Patronat, es dirigeixen a Aiguafreda per representar l'obra *La carbonera*, el dia 8 d'aquell mes. En canvi, el dia 15, el grup de teatre Pau Claris de Barcelona, arriba a La Garriga, per representar l'obra *El fill del Sr. Rafeques*. El 22, La Garriga rep la visita al Patronat, de les noies del Masnou, que representen l'obra *La neboda impertinent*.

ABRIL: L'agrupació dramàtica del Patronat, realitzen l'obra *El preu de la glòria*, el dia 5 d'aquell mes. El 14, es representen dues obres de teatre, *El colaret de la princesa* i *La carbonera*, a càrrec del grup de noies de F.J.C. de la Roca. Cinc dies més tard, les noies del Patronat, representen *La rondalla del miracle*.

MAIG: No es té constància de la representació de cap obra teatral.

JUNY: El 7, les noies de la Juventut Catòlica Femenina, posen en escena l'obra *Blanca Haendel*, i la peça còmica *Les dues cosinetes*. El 14 es representa *El pirata*, a càrrec de la secció dramàtica de la F.J.C. de La Garriga, al Patronat.

Les obres de teatre no tornen a aparèixer fins el mes d'abril de 1937.

Cinema:

En aquells moments, a La Garriga, existien dos cinemes, l'Alhambra (que actualment perdura), situat en el carrer central del poble, i l'altre el Círcol de Recreo, situat en el carrer de Can Xic Corder, on actualment s'hi troba un supermercat.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Però aquests cinemes es tanquen, ja que els empresaris dels cinemes Josep Aymerich (Alhambra) i Joan Massó (Círcol de Recreo) així ho decideixen, per la competència amb el Patronat, ja que, la gent prefereix més anar al Patronat, i les sessions de cinema queden abandonades o se'n fan molt poques. Això es pot comprovar, ja que si ens fixem, durant els primers mesos de 1936, s'hi fan moltes obres de teatre o altres espectacles al Patronat i és curiós, que no se'n parli del cinema. A més, el Patronat, inauguren el dia 12 d'Abril de 1936, un cinema sonor amb la pel·lícula *Pícaro música*, fet amb el qual, els empresaris esmentats anteriorment, decidissin tancar els seus locals, el 4 de juny d'aquell any. En canvi, quan la guerra va arribar a la vil·la, una de les activitats que més es realitzaven, era anar al cinema municipalitzat, tot el contrari de quan la gent vivia sense la guerra. Així doncs, les activitats que es realitzaven l'any 1936, es deixen de practicar (o no se'n fan tantes) durant el conflicte bèl·lic, i aquelles que no es feien, ara es practicaven, com va passar amb el cinema.

Partits de futbol:

Al igual que el club de bàsquet, també n'hi havia un de futbol. No és fins el mes d'abril de 1936, que la Juventut Garriguenca realitza un partit de futbol. Aquest, es va disputar el dia 5, contra el Sant Fost, i la victòria fou per l'equip garriguenc per 2 gols a 1. El 13 s'hi va tenir lloc un partit contra Montcada, que varen quedar campions de la comarca.

Ja en el mes de maig, l'equip local, va empatar a dos gols amb la Penya l'Abeille de Granollers, en aquesta localitat. El 24, es traslladen a El Figueró per jugar un partit contra el titular d'aquesta població. El dia 21 del mes següent, l'equip garriguenc va guanyar per 6 a 0 contra el Vilamajor F.C. Dies abans també havia guanyat, contra El Figueró, per 6 a 5 en el camp de Figueró.

Un mes després s'iniciaria la guerra i els partits de futbol deixaren de disputar-se.

• 1937:

Com ja he comentat abans, durant els mesos de juliol, agost, setembre, octubre, novembre, desembre, gener i febrer, en la vida social garriguenca, només es té constància, dels aspectes referits a la guerra i els problemes originats. Així doncs, no se'n parlaven de festes, ni obres de teatre, ni partits de bàsquet ni de futbol, de balls, cants... res d'això es feia durant aquells mesos. Però en el mes de març, es començaren a realitzar algunes activitats.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

El nombre d'activitats havia baixat considerablement desde 1936, i els ànims no estaven gaire elevats. La gent solia anar al cinema, i si es feien obres de teatre, conferències, balls... la majoria, era per recaptar beneficis, però l'optimisme i l'alegria, no acompanyava als garriguencs.

MARC: Projectió de les pel·lícules *Alas sobre el chaco* i *El baile de Sawoy*, en els cinemes municipalitzats, el dia 20. Al dia següent es varen passar les mateixes pel·lícules. El dia 27 es van oferir les següents pel·lícules: *Tiempos modernos*, *Melodías del corazón* i *Gente menuda*. Al dia següent es varen projectar les mateixes pel·lícules.

ABRIL: El dia 3 es varen fer les pel·lícules *Bosambó* i *La ciudad sin ley*. El dia següent, es va representar al teatre social (Patronat), l'obra *Morena Clara*, d'ambient gitano. Aquesta obra fou representada pels refugiats de Madrid i es varen recaptar 1.170 ptes. en benefici a aquests. Aquell mateix dia, també s'hi va fer unes sessions als cinemes municipalitzats amb les mateixes pel·lícules del dia anterior. El 9 tingué lloc al Círcol de Recreo, una conferència, a càrrec de Lluís G. Balasch, de l'Escola d'Estudis Socials de la Generalitat sobre l'evolució econòmica de la humanitat. Al dia següent, es varen fer més sessions en els cinemes municipalitzats, amb les pel·lícules *Aquí viene la armada* i *El payaso del circo*. A més aquell dia en motiu de la diada Clavé i per tal de recaptar beneficis per els Hospitals de sang i refugiats, la Societat Coral l'Aliança va aconseguir entre socis protectors i cantaires la quantitat de 120 ptes. El 17, es varen passar més pel·lícules, que foren: *La alegre mentira*, *El secreto de Charlie Chan*, *Islas misteriosas* i *Concurso canino*. El 18 fou la Diada de la Creu Roja, per la qual cosa, es va representar l'obra de teatre *El cor del poble*, al Teatre Social (Patronat). També es va fer la segona conferència sobre l'evolució econòmica de la humanitat fins a la Revolució Francesa, en el círcol de Recreo. Per últim es varen tornar a projectar les mateixes pel·lícules del dia anterior.

MAIG: A diferència de l'any anterior, la festa del Treball del dia 1, no es celebrada. Però els cinemes municipalitzats, tornen a obrir les seves portes, i aquesta vegada ofereixen *Capturados* i *Los caballeros nacen*. Com sempre, el dia següent, tornen a passar les mateixes pel·lícules del dia anterior. El dia 22, es fan balls, en honor als milicians que han de marxar a lluitar al front també de la que ja hi lluiten.

Durant 1 any i 4 mesos, les activitats en la població es paralitzen, ja que fins el setembre de 1938, no es troba cap referència de cap activitat.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

- 1938:

En el mes de setembre (no se sap quin dia), es va realitzar un festival infantil a la Residència de l'Hospital Militar (l'actual Balneari Blancafort) i en el Teatre Social (Patronat Parroquial), organitzat pel comitè local de La Garriga.

De l'any 1938, no se sap res més.

- 1939:

Arribem a l'any 1939, i a la guerra li falta poc per finalitzar. Però aquesta no es podia "acomiar", sense bombardejar La Garriga. Això va passar el 28 de gener. Cinc dies més tard, la plaça de l'església, s'omple de garriguencs en la missa de campanya en acció de gràcies per l'acabament de la guerra. A La Garriga s'inicia una nova vida.

9.2. Àmbit privat:

Pel que fa a l'àmbit més "íntim", les coses no havien canviat gaire. Tot i que la guerra estava present en les seves vides, les seves accions quotidianes, a casa, no havien canviat gaire. He pogut comprovar, a través de les entrevistes realitzades, que en cap moment, m'han manifestat un canvi radical en les seves vides, i encara que la guerra portava problemes, mai havien deixat d'actuar igual que abans, almenys en el sector familiar, a casa, perquè, com s'ha pogut comprovar abans, en l'àmbit social, moltes activitats s'havien "tallat en sec", d'un dia per l'altre. Podriem dir que la vida social, transformava a les persones que van viure la guerra, és a dir, que un cop estar fora de casa, s'havia d'actuar d'una manera determinada, cosa que abans de la guerra no era així. Però, l'estada a casa, amb la família, els amics, continuava sent igual.

Hi havien famílies, però, que desgraciadament, havien de patir la desaparició d'algun ésser estimat, com ara, l'escriptora i ex-alcaldeessa de La Garriga, Núria Albó, m'havia confessat en l'entrevista que li vaig realitzar. Ella va haver de viure la desaparició del seu pare i del seu avi, però a casa seva les coses continuaven igual, així és com ella ho recorda, tenint en compte que tenia 6 anys.

Cap dels entrevistats, i amb gent que he pogut parlar, em confessen un gran canvi.

10. Conclusions:

La hipòtesi que jo donava per aquest treball, era que la Guerra Civil condicionava la vida quotidiana.

Aquesta afirmació, en part, és certa, i dic en part, perquè s'ha de tenir en compte, que el meu estudi, ha estat relitzat en dos àmbits: el social i el privat. Tot seguit, aclariré aquesta afirmació, amb l'anàlisi dels diferents punts a tenir en compte, que són:

- Els problemes alimenticis *alimentaris*
- La violència
- Temps lliure (cinema, teatre, esports, tradicions...)
- Els refugiats
- El treball
- L'esglèsia
- Manifestacions

Com ja s'ha pogut observar, a partir de les entrevistes realitzades i altres apartats, la vida social garriguenca d'abans de l'esclat bèl·lic, estava caracteritzada per una gran varietat d'activitats per l'època en què s'hi trobaven. Concretament, dins l'apartat 9 del meu treball es troben explicades quines eren aquestes activitats, quan es realitzaven, amb quina freqüència...

La població disfrutava al màxim d'aquestes, les seves vides estaven envoltades d'un aire alegre i festiu i tot transcurria de la manera més tranquil·la i agradable. Tothom gaudia del seu treball, anaven a l'esglèsia, amb els aliments tot era correcte, en definitiva l'ambient no era per preocupar-se. Tot i que algun que altre problema podia aparèixer, era molt minoritari i no tenia res a veure amb el que després va venir.

Però aquest bon ambient, és tallat en sec, per una guerra que en principi no es preveia tan llarga i que finalment va durar tres llargs anys, caracteritzats per l'horror, la desesperació, la por, la impotència, l'odi, la violència, en definitiva tot allò relacionat amb la duresa d'una guerra. Per això, en un petit poble com és La Garriga, qualsevol distúrbio era molt major i el poble es trobava alterat, estrany davant d'una situació en la que mai s'havien trobat. Aquest fet, comportava a la vegada, una alteració en les activitats practicades dia a dia. D'un dia per l'altre, algú es podia trobar mancat de qualsevol cosa o qualsevol persona, i això, anava deteriorant una estructura ja formada i que al final de la guerra es va veure totalment destruïda.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Durant els primers mesos de 1936, La Garriga, es presentava amb 3400 habitants. Bàsicament es treballava en el sector agrari, les terres dels agricultors pertanyien a antigues descendències. En total hi havia 36 treballadors a jornal i la producció era força alta, obtenint grans guanys en el camp econòmic.

En el sector industrial, hi havia 8 fàbriques, amb 205 obrers, que bàsicament estava constituït per fàbriques de teixits, filatures i ebenisteries. Aquest sector també anava força bé, es produïa bastant.

Però a partir del mes de març de 1936, es va començar a entreveure un malestar dins del sector obrer. Els treballadors no estaven d'acord amb els seus jornals i les hores que es passaven treballant. Per això iniciaren una sèrie de manifestacions, que concluíren amb nombrosos aturs i les famílies, començaren a estar descontentes, vivint en condicions d'absolut caos. Per tant, els mesos previs a l'esclat de la guerra, ja es començaren a notar situacions d'incertesa. Aquesta situació, que, comparant-la amb la que es va viure durant la Guerra Civil era molt minsa, es va allargar fins al moment de l'esclat de la guerra. A partir d'aquí, els problemes s'accentuaren.

Arribat l'any 1937, les situacions revolucionàries pujaren de nivell. Aquesta vegada, també s'uniren els pagesos. Així doncs, el panorama d'incertesa es preveia en tots dos sectors; l'agrari i l'industrial.

Amb els aixecaments protagonitzats per la Unió de Rabassaires, ens podem fer una idea, que la situació dins del camp del treball, no era gens bona, hi havien molts desacords, cosa que dificultava l'entesa amb l'Ajuntament. Per tant, es pot comprovar, que amb la guerra ja no es treballava igual.

Mentre els llocs de treball no es van veure alterats i les manifestacions no es feren visibles, els aliments, no suposaren cap problema. Però al iniciar-se aquests conflictes i aquest malestar dins el treball (atur, revoltes...) s'inicià també la preocupació amb el menjar. L'escassetat s'inicià amb el blat i la farina, els aliments agraris produïts a La Garriga no arribava per a tothom. La gent passava gana i els preus d'alguns productes com ara la llet o les verdures s'incrementaren. Així doncs tot eren inconvenients. Per això les manifestacions es feren cada vegada més contundents.

Per si amb això no hi havia prou, la població va haver de petir un increment considerable de la població a causa dels refugiats, i, per tant, l'escassetat d'aliments, es feia cada vegada més present, que es mantingué fins al final de la guerra. Els refugiats varen arribar a ser un gran problema. Aquests trencaren l'estructura que hi havia a la vila i cada vegada es necessitaven més aliments per a poder subsistir, els quals mai arribaven. Dels 3400 habitants l'any 1936, es passaren als 10.000 l'any 1938 i en un poble tan petit com La Garriga, la situació es feia insostenible, no tan sols pel menjar, sinó, perquè no quedaven llocs per acollir aquestes persones.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

A tot això cal sumar-li les situacions de violència que es van viure durant la guerra. Començant per l'església de St. Esteve i la de La Doma, els garriguencs començaren a viure aquest primer acte de violència amb especial preocupació. La gent no entenia el perquè d'aquest succès. D'un dia per l'altre, es trobaren amb un primer impediment: deixar de banda la missa i tot allò relacionat amb els actes religiosos.

Però un dels períodes més durs, a banda del bombardeig, fou el que va transcórrer entre els mesos d'agost i novembre de 1936. Els assassinats, es varen convertir en el "pa de cada dia". En total es varen produir 11, inquietant cada vegada més a la població. A més, moltes de les manifestacions acabaven mitjançant a violència, com la que va tenir lloc l'1 de gener de 1937 amb els pagesos i el Comité-Ajuntament.

Finalment, cal veure què va passar amb les activitats de lleure. Abans de la guerra, La Garriga, es trobava amb una gran varietat d'activitats, però moltes d'elles van desaparèixer amb la guerra. Els esports que es realitzaven, com ara el bàsquet, futbol i ping-pong, van "aturar-se en sec", d'un dia per l'altre. Els homes que formaven aquests equips, havien d'estar per la guerra, el temps lliure s'havia acabat per aquests i per la resta de gent que disfrutava anant a aquests partits.

Les festes tradicionals també van desaparèixer amb l'esclat de la guerra. La gent no estava gens animada tot i que tampoc hi havia temps per pensar en això, com també ho varen fer les excursions.

Les conferències s'aturen durant un any i no és fins el mes d'abril de 1937, que no tornen a aparèixer, tan sols hi havia una diferència, ja no es feien per passar l'estona, sinó per obtenir beneficis per la guerra.

Al cinema li va passar el contrari. Abans de la guerra, els cinemes es van tancar perquè existia el Patronat Parroquial (teatre del poble), el qual es va convertir en la gran competència per al cinema. Però durant la guerra, aparegueren els cinemes municipalitzats, i anar al cinema es va convertir en l'única activitat per passar el temps lliure, totes les altres, o van desaparèixer o es van practicar per algun benefici.

Així doncs, observant totes aquestes variables, és evident que la Guerra Civil fou un gran condicionant dins la vida social garriguenca.

En l'àmbit privat, constatar la meua hipòtesi és difícil, ara veurem perquè. En aquest cas, per arribar a afirmar amb seguretat que la vida quotidiana en l'àmbit familiar havia canviat, s'havia de parlar amb molta gent (per no dir tothom) que va viure la Guerra Civil a La Garriga. Però com és lògic, això és impossible, pel simple fet que moltes persones o ja han mort o no es troben vivint al poble. Moltes de les que hi viuen, eren molt petites en aquells moments, i no recorden gaires coses. Per això, el tema de les entrevistes ha resultat un tant feixuc. Tan sols en vaig poder realitzar tres. Aquestes persones, em van confessar, que no havien observat cap canvi significatiu en les seves vides, tot i havent-hi viscut la mort d'un pare (com en el cas de Núria Albó). Tots els entrevistats apunten el mateix: **la guerra estava present, però no tant com per condicionar les seves vides.**

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Així doncs, si m'he de basar en aquestes entrevistes, l'àmbit privat no es va veure condicionat, però qui sap, si en d'altres persones, va ser així.
Per tant, en aquest sentit, la meua hipòtesi quedaria en interrogant.

11. Bibliografia:

- **ALBÓ, Núria, *Quan xiula el tren*, ed. Columna edicions S.A., Barcelona, 1997.**
Aquest llibre m'ha estat molt útil, per tal de tenir una petita idea de quins costums hi havien a La Garriga, socialment parlant, com es vivia, què se'n deia de la gent del poble, dels diferents fets...
- **ARIÈS Philippe, DUBY, Georges, *Historia de la vida privada (de la primera guerra mundial a nuestros días)*, círculo de lectores, Barcelona, 1989.**
Tot i ser un gran llibre no m'ha estat útil.
- **ARGILÈS, Rosa Miriam, CASELLAS, Àngels, CUCURELLA, Santiago, DOMÍNGUEZ, Manuel, FERRANDO, Fina, FORNÉS, Quim, PÉREZ DE ROZAS, José Luis, RAMISA, Maties, *Història*, ed. Casals S.A., Barcelona, 1998.**
Aquest llibre l'he utilitzat, per consultar sobre el tema de la Guerra Civil.
- **BENZEKRY, Albert, *La Garriga dia a dia (1927-1939)*.**
Aquest llibre ha estat utilitzat per completar l'annex.
- **BENZEKRY, Albert, *Història gràfica de La Garriga (1900-1984)*.**
Aquest llibre ha sigut consultat per completar l'annex, però finalment no l'he utilitzat.
- **CARR, R. *España 1808-1939*, ed. Ariel, Barcelona, 1969.**
Aquest llibre m'ha servit per afegir altres informacions sobre la Guerra Civil i la República, però finalment no l'he fet servir per al meu treball, més aviat m'ha servit per un donar un a més a més al meu coneixament sobre el tema.
- **CUCURELLA, Santiago, RAMISA, Maties, *Geografia i Història*, ed. Casals, Barcelona, 1996.**
He utilitzat aquest llibre per tal de conèixer més dades de la Guerra Civil i la República.
- **GARRIGA, Joan, *Revolta i Guerra Civil a La Garriga*, ed. L'Aixernador, edicions argentonines, Argenton, 1986.**
Amb aquest llibre he pogut fer l'estudi de la Guerra Civil a La Garriga.

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

- **JACKSON, G.** *La República española y la Guerra Civil*, ed. Grijalbo, Barcelona, 1976.

La consulta d'aquest llibre ha estat un a més a més, però no l'he utilitzat a l'hora de redactar el meu treball, l'he consultat per tal de veure un mateix tema desde diferents punts de vista.

- **ORWELL, G.** *Homenaje a Cataluña*, ed. Ariel, Barcelona, 1976.

No m'ha estat útil.

- **PÉREZ, Joseph**, *Historia de España*, ed. Crítica, Barcelona, 1999.

Amb aquest llibre he pogut parlar sobre els anys trenta a Espanya i la Guerra civil a Espanya.

- **SESÉ, Jaume**, *Lloc de pas (síntesi històrica de La Garriga)*, ed. Rourich, San Cugat del Vallès (Barcelona).

L'he utilitzat per tal de fer alguna que altre referència de la Guerra Civil a La Garriga.

- **TAMAMES, R.** *La II República. La era de Franco. Historia de España*, Alfaguara, VII. Alianza, Madrid 1977.

També l'he fet servir com un a més a més.

- **THOMAS, H.** *La Guerra Civil española*, ed. Grijalbo, Barcelona, 1976.

No m'ha servit gaire, he agafat alguna petita idea, però res més.

NOTA: S'ha de tenir en compte, que l'estudi del meu treball, no és la Guerra Civil, sinó la vida que es portava, la quotidiana, per això, els apartats de la Guerra Civil, els anys trenta a Espanya... els he redactat amb l'ajuda de pocs llibres, ja que tampoc, m'hi volia estendre gaire, però havia d'incloure un "petit estudi", per tal d'entendre la vida que es portava durant aquella època. Així doncs la meva recerca, ha estat sobretot molt parlada, mitjançant les entrevistes realitzades.

12. ANNEX.

Eleccions de Diputats a CortsTerme municipal d' EL GARCERAN(1) BARCELONADistricte 2Secció 1

Certificat de l'acta de constitució de Mesa

Els infrascrits, President i Adjunts de la indicada Secció Electoral

Certifiquen: Que en compliment de l'article 39 de la llei electoral vigent, s'ha estès la següent acta:

A 1 el setze
de febrer del mil nou-cents trenta-sis essent les set del
 mati i en el lloc assenyalat per a celebrar l'elecció de Diputats
a Corts de la República es reuniren
 el Sr. José Plandura Boget President i
 els Srs. Antoni Canametes Sagana
Miguel Aspa Crusellas
 Adjunts

a l'objecte de procedir a la constitució de la Mesa de dita secció en
 compliment dels articles 38 y 39 de la llei del 8 d'agost del 1907.

Des de la indicada hora fins a les vuit foren admeses pel President
 les credencials dels Interventors que es presentaren successivament,
 confrontant-les amb els talons respectius que tenia ja en poder seu, i
 trobant-les conforme, donà possessió als Interventors següents:

José M.º Busquets Fortuny - Maria Parcerisas
Plambes - Domènec Roselló Sena
Antoni Bullena Monzó

(1) Indicar la circumscripció en tractar-se de Diputats a Corts.

- Sessió ordinària de l'Ajuntament en Ple.

Aprovació de l'acta de la sessió anterior.

Es dona compte del comunicat de la Junta Nacional contra l'atur, el qual diu que "*en el Consejo de Ministros, en sesión celebrada el día 23 de diciembre acordó subvencionar con la cantidad de 96.217,69 pesetas, las obras de alcantarillado y urbanización en La Garriga... con destino a remediar el paro existente en esa localidad*".

S'acorda concedir permís a Sebastià Bosch i Elías per subministrar aigua potable a la casa núm. 56 del carrer de Calàbria, i a Enllumenat de Poblacions, S.A. per proveir de gas les cases núm. 56 del carrer de Consell, propietat de Ramon Biset, la núm. 29 del carrer d'Anselm Clavé, propietat d'Àngela Hernández, i la del carrer de Negociant, propietat de Martí Terricabras.

Autoritzar Pere Figueras, Josep Crous, Carme Picó de Plandiura i Rosa Castellar a realitzar obres d'arranjament en llurs habitatges respectius.

Ajornar l'acte de subhasta de les obres de pavimentació dels carrers del Centre i dels Banys i aprovar el canvi de pavimentació a base de formigó per l'empredrat amb adoquins petits rejuntats.

Subvencionar amb 200 pessetes la Joventut Garriguena F.C., i amb 350 pessetes el Foment del Turisme per l'edició de mil exemplars amb fotos i cartells de propaganda de la localitat.

El conseller Andreu Serrano demana que es faci complir estrictament el plec de condicions a l'adjudicatari de les obres de construcció de la xarxa de clavegueram.

D/16- Eleccions a Diputats a Corts de la República.

A les set del matí es constitueix la Mesa Electoral del Districte primer, Secció primera, sota la presidència d'Alfons Vilar i Torra, i els adjunts Genís Puigdomènech i Garriga i Joan Gotanegra i Rosas, en el local de la casa núm. 26 del carrer de Calàbria, amb els interventors Esteve Oliveras i Comas, Joan Pareras i Petit, Francesc Pareras i Pla i Xavier Albó i Molins.

Electors d'aquesta secció	427
---------------------------	-----

Electors que han votat	288
------------------------	-----

A la mateixa hora es constitueix la Mesa Electoral del Districte primer, Secció segona, sota la presidència de Ramon Ciurans i Mas, i els adjunts Narcís Olivé i Jo i Josep Ballús i Bufí, en el local de la casa núm. 102 del carrer de Calàbria, amb els interventors Josep Bordó i Gasull. Francesc Faura i Guri, Ramon Solé i Clavé i Joan Alius i Puig.

Electors d'aquesta secció	436
---------------------------	-----

Electors que han votat	294
------------------------	-----

Constitució de la Mesa Electoral del Districte segon, Secció primera, sota la presidència de Josep Plandiura i Boget, i els adjunts Antoni Canamasas i Sagarra i Miquel Aspa i Crusellas, amb els interventors Josep Ma. Busquets i Fortuny, Marià Parcerisas i Llambés, Domènec Rosselló i Serra i Antoni Bulbena i Monsó. (No consta on es reuniren).

Electors d'aquesta secció	523
---------------------------	-----

Electors que han votat	371
------------------------	-----

Es constitueix en el local de la casa núm. 82 de l'avinguda del 14 d'abril la Mesa Electoral del Districte segon, Secció segona, sota la presidència de Ramon Aguilera i Domènech i els adjunts Genís Borrell i Aymerich i Josep Ruaix i Ventura, amb els interventors Joan Canal i Cercós, Lluís Costa i Viñas, Joan Basset i Ramon i Vicenç Reig i Viñas.

Electors d'aquesta secció	498
---------------------------	-----

Electors que ha votat	353
-----------------------	-----

El cens electoral és de 1.884 votants

Electors que ha votat	1.306
-----------------------	-------

Abstenció	578
-----------	-----

Eleccions de *Deputats a Cortes de la Republica*MUNICIPI
LA GARRIGADistricte **2**
Secció **2**

Els sotasignats, President, Adjunts i Interventors de la Mesa electoral d'aquesta Secció,

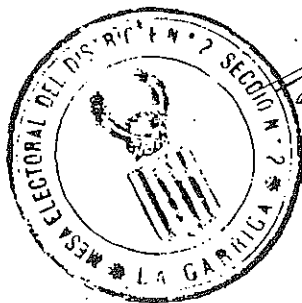
Certifiquen: Que la votació i escrutini de les eleccions de *Deputats a Cortes* que acaben de celebrar-se en la mateixa, dona el resultat següent:

Nombre d'electors que han votat: _____

	Vots
Sr. Francesc Cambó Batllé	(Front Català d'Ordre)
Sr. Antoni Barata Rocafort	(id)
Sr. Josep Maria Trias de Bes	(id)
Sr. Josep Cirera Volta	(id)
Sr. Miquel Vidal Guardiola	(id)
Sr. Ataulf Tarragó Ruiz	(id)
Sr. Farran Valls Taberner	(id)
Sr. Jaume Polo Otín	(id)
Sr. Enric Maynés Gaspar	(id)
Sr. Josep Prat Piera	(id)
Sr. Narcís Carreras Guiteres	(id)
Sr. Joan Lluhi Ballescà	(Front Esquerra Catalana)
Sr. Pere Mestres Albet	(id)
Sr. Jaume Comas Jo	(id)
Sr. Pelai Sala Berenguer	(id)
Sr. Josep Calvet Mora	(id)
Sr. Pau Padró Canyellas	(id)
Sr. Edmard Ragasol Sarrà	(id)
Sr. Domènec Palat Barba	(id)
Sr. Josep Tomas Piera	(id)
Sr. Francesc Benyal Ferrer	(id)
Sr. Josep A. Trabal Sans	(id)
	()
	()
	()
	()
	()
	()
	()
	()
	()
	()

El President,

Els Adjunts,

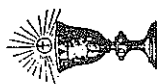

Els Interventors,

la Instrucció.

- 27- Conferència a càrrec de J. Civera i Sormaní sobre temes socials del l'actualitat, a la sala de la

PARROQUIA DE SANT ESTEVE DE LA GARRIGA

29 de març de 1936

FESTA DE LA PRIMERA COMUNIO

Son aquestes lleures un convit que la Parròquia fa als seus feligresos perquè prenguin part a la edificació i gaia festa del dia que una munió dels seus infants rebent per primera vegada a Jesús Sagramentat. La solemnitat de la Primera Comunió ha d'ésser no sols per als nens i nenes que la fan, de llurs pares i demés família, sinó que l'han de sentir i cooperar-hi tots els fidels, constituint així una de les festes més pietoses i solemnes de l'any. Ajunteu-vos-hi doncs, fent així acte de companyonia i bon exemple als infants i a l'ensem recordant les emocions de la vostra Primera Comunió, i en reportant gran fruit espiritual.

Nois i noies que enguany fan la Primera Comunió en aquesta Parròquia

NOIS

Esteve Aspa Masó
Josep Balcells Barrachina
Joan Bulbena Barjoan
Agustí Bulbena Surigüé
Jaume Casali Mercadal
Llorenç Clavell Gordi
Miquel Crusat Roca
Angel Font Toll
Joan Font Alsina
Josep M.ª Fortuny Mallol
Martí Galbany Parareda
Ricart Galbany Solanilla

NOIES

Montserrat Allande Dalmau
Josepa Armengol Aguirre
Raquel Arumi Blancafort
Agnès Bonastre Desplà
Teresa Borrell Visa
Maria Codina Larradas
Francisca Coll Pascual
M.ª Teresa De Buen Casanovas
Maria Estragués Carmeta
Carme Fernandez Alvarez
Teresa Font Toll
Concepció Fonseré Gesa
Montserrat Galbany Solanilla
Mercé Garcia Pujal
Dolors Grau Divina
Mercé Guasc Bruguera
Rosa Llimargas Dalmau
Maria Llorens Pastor

Maria Mauri Serra
Pilar Miró Bonda
Magdalena Miró Casas
Maria Oliveras Barjoan
Gloria Palacin Torrero
Assumpció Pujadas Giral
Aurora Ramisa Bruto
Dolors Rocafort Font
M.ª Rosa Sal Fabrés
Eulalia Saltó Aspa
Maria Serra Pelegrí
Victòria Surigüé Dalmau
Núria Torrents Serra
Montserrat Treserras Solé
Roser Vilalta Vidal
Anna M.ª Vila Sala
Montserrat Vincent Martra

Aprovació de l'acta de la sessió anterior i de la transmissió de diferents títols de propietat.
S'acorda fixar la data del 12 d'abril per celebrar la Junta General Ordinària.
Aprovar l'estat de comptes de l'any 1935.

10- Celebració d'una magna assemblea convocada per la comissió organitzadora del Sindicat, en el teatre l'Alhambra.

11- Curset de francès a la biblioteca parroquial.

D/15- Representació de l'obra "*El fill del Sr. Rafeques*" a càrrec de la secció de teatre del grup Pau Claris de Barcelona, al Patronat Parroquial.

19- Renovació de la Junta de la F.J.C.
N'és elegit president Ramon Aguirre.

D/22- Sessió ordinària de l'Ajuntament en Ple.
Aprovació de l'acta de la sessió anterior.

S'acorda autoritzar el Sr. alcalde perquè pugui signar els documents que siguin necessaris per contractar una orquestra per a l'audició de sardanes del dia 14 del proper mes d'abril amb motiu del V aniversari de la proclamació de la República, i procedir al repartiment de bons als pobres de la localitat.

Abonar les factures presentades per Joaquim Marata, Josep Ambrós, Hispano Olivetti i l'arquitecte municipal.

Establir a partir del proper dia 24 els nous preus de venda al detall de la carn de porc, en la forma següent:

Cansalada grassa	2,00 ptes. quilo
Cansalada viada	3,00 ptes. quilo
Carn magra	5,50 ptes. quilo
Llomillo	6,25 ptes. quilo
Botifarra blanca cuita	7,00 ptes. quilo
Botifarra blanca crua	5,75 ptes. quilo
Botifarra negra i costella	3,75 ptes. quilo
Pernil	12,00 ptes. quilo
Llonganissa	15,00 ptes. quilo

El regidor Josep Oliver demana que es prenguin les mesures adients per evitar les males olors que desprenen els invornals situats a l'avinguda de Francesc Macià.

- Representació de l'obra de teatre "*La neboda impertinent*", a càrrec del grup de noies del Masnou, al Patronat Parroquial.
- Miting de propaganda organitzat per la delegació local Cívica Femenina, a càrrec de Montserrat Roig i Àngels Mates i el publicista J. Civera i Sormaní, en el saló de l'Alhambra.
- Conferència del metge garriguenc Àngel Fitó i Jubany, en el local de l'Associació Protectora de

Sindicat Unic de treballadors de La Garriga

Companys, Companyes i tot el poble en general:

Vos convidem al GRAN MITING d'afirmació Sindical que's celebrarà dimecres, dia 27, a dos quarts de nou de la nit en el local 'Círculo de Recreo' en el qual hi pendran part, destacats i valiosos militants del Sindicalisme de la C. N. del T.

TOMAS CAÑIZARES i **J. R. MAGRIÑÁ** per la C. R. del T. de Catalunya; junt amb la valenta i abnegada lluitadora de llibertats **LLIBERTAT RÓDENES** i quatre companys de la comarca de Granollers

GARRIGUENCs, Obrers i Obreres

El Sindicat Unic de treballadors de La Garriga que acaba de constituir-se, obre les portes a tots aquells homes i dones que siguin obrers — sense distinció de matissos — sempre que estiguin disposats a lluitar per la defensa obrera.

Aquest Sindicat, sols té per objecte, garantir i defensar els drets i llibertats del obrerisme.

Aquest Sindicat no s'inclina per cap partit polític; no és cap Centre on l'home pugui anar a exposar-hi les seves classes de idees; sinó que és, una unió d'obrers, en la qual tots havem de saber donar-nos les mans, que com un sol home sapiguem exigir els nostres drets que la burgesia ens té derrocats. Nosaltres no som pertorbadors, comunistes ni incendiàries, com sens va acusar la setmana passada, sols som ciutadans obrers que coneixem els nostres drets i llibertats; si les proclamem i volem, es perquè son ben nostres.

Aquí ens fan treballar 9, 10 i 11 hores, amb un jornal tant reduït que quasi no en podem viure; això es un abús, una injustícia; no em de consentir de cap de les maneres ésser explotats per uns homes que és viuen i que es recrean, de la suor del nostre front, em d'exigir-los que ens respectin, que ens donin el que és nostre, puix encara que siguem obrers, també som ciutadans amb tanta o més dignitat que ells.

Si alcem la veu, es per proclamar la jornada de 8 hores que's la jornada legal, volem que se'ns doni el jornal que'ns defensem; volem que dintre la fàbrica o taller sens respecti com a ciutadans, no com a vasalls, com fins ara han fet i encara fan.

Tot això sols ho conseguirem si sabem unir-nos, si entre tots sabem formar una invencible força moral i intel·lectual, capaça per enfrontar qualsevol conflicte.

Doncs tots els obrers i obreres que estimau els vostres drets i llibertats, es a dir, la vostra pròpia vida, no podeu deixar de venir a escoltar la vostra companya i vostres companys que venen a defensar-vos.

Obreres Garriguenques

Vosaltres encara rebeu de la burgesia les conseqüències mes cruels que nosaltres. Sols perquè teniu el nom de 'dones' sembla que la burgesia vos tingui com a seres inferiors a ell, sembla que vos tingui com a caritat. Això és un doble abús, una injustícia, perquè també vos defenseu el jornal. Sou seres humans igual que ells per tant sou tan dignes de respecte, de drets i de llibertats, com el primer home.

Doncs si voleu lliurar-vos de l'esclavitud que esteu sotmeses, acudiu a escoltar la valenta i lluitadora de llibertats **Llibertat Ródenes** que vos ensenyarà que ha de portar-vos a la verdadera llibertat.

Companys, companyes, acudiu tots en massa en el GRAN MITING que's celebrarà dimecres en el local 'Círculo de Recreo'.

Pel Sindicat de treballadors de La Garriga i els seus contorns,

LA COMISSIÓ,

27- Gran míting organitzat pel Sindicat Únic de Treballadors de la Garriga en el local del Círcol de Recreo, amb la participació dels militants sindicalistes de la C.N.T. Tomàs Cañizares, J.R. Magriñà i la lluitadora de llibertats Llibertat Ródenes.

28- Festa de l'Ascensió.

Forta pedregada sobre la Garriga. De molt temps ençà que no se n'havia vist cap que revestís tanta violència i durada.

- Trobada avantguardista de la comarca del Vallès Oriental a Granollers. Onze joves garriguencs representaven el grup de la nostra població.
- Els obrers de la fàbrica de can Dulcet, sense esperar el termini donat a l'empresa, reclamen l'import dels jornals treballats durant la setmana i abandonen la feina.

29- Els treballadors de la fàbrica de can Dulcet no es presenten a la feina. El sector està inquiet.

D/31- Festa de Pasqua Granada.

- Partit de futbol entre la Joventut Garriguenca (reserva) i la F.J.C. de la Garriga, amb victòria dels joves de la Federació per 2 gols a 1.
- Els empresaris dels cinemes l'Alhambra, Josep Aymerich, i del Círcol de Recreo, Joan Massó, manifesten a l'opinió pública garriguenca que a partir del pròxim dia 4 de juny tanquen indefinidament llurs locals, a causa de les circumstàncies anormals en què es desenvolupa l'espectacle cinematogràfic, a causa del funcionament especial del Patronat Parroquial, ja que és impossible sostenir la vida de l'espectacle en les condicions en què actualment ha de fer-se en aquesta vila.
- Partit de futbol entre l'equip de la F.J.C. de la Garriga i la Penya l'Abeille de Granollers.
- Sessió ordinària de l'Ajuntament en Ple.
Aprovació de l'acta de la sessió anterior amb l'absència dels regidors de la minoria d'esquerra. S'acorda aprovar les factures de Teodor Campí per al subministrament de bombetes per a l'enllumenat públic; de Magí Oliver per a la construcció de sis taules per a l'escola nacional, i d'Alfons Iglésias i Vilar pels seus honoraris fins a la data.
Concedir permís a l'Energia Elèctrica de Catalunya per subministrar gas a les cases núms. 55 i 56 del carrer de Calàbria, propietat de Salvador Borrell; a l'edifici núm. 69 del mateix carrer, propietat de Francesc Marata; a l'habitatge núm. 2 del passatge Dachs, propietat d'Eulàlia Vilargeliu; a la casa núm. 12 del carrer de Calàbria, propietat de Joan Martí, i a l'edifici núm. 1 del carrer del Torrent, propietat de Josep Vilalta.
S'acorda autoritzar Àngela Arnaus, vídua de Villar, a construir un panteó dins el cementiri municipal.

?- Nomenament del nou vicari mossèn Josep Bachs, en substitució de mossèn Emili Calpe.

PACTE COL·LECTIU

establert entre els patrons del ram de Construcció de La Garriga
i l'organització obrera del mateix ram afecte a la C. N. T.

ESTIPULANT-SE

- 1.er Els patrons del ram de Construcció de La Garriga s'obliguen a regoneixer, pels efectes de compliment de les presents Bases, el Sindicat Unic afecte a la C. N. T., sense que aquest regoneixement pugui significar que altres organitzacions obreres no tinguin dret a ésser regonegudes també per part dels patrons.
- 2.^{on} A La Garriga i el seu radi, els jornals del ram de Construcció seran:
Oficials paletes: Una pesseta amb cinquanta cèntims (1'50) l'hora; Peons: Una pesseta amb deu cèntims (1'10) l'hora; Aprenents de primer any: cinc pessetes (5) al dia; de segon any: set pessetes (7) al dia; de tercer any: nou pessetes (9) al dia; de quart any: onze pessetes (11) al dia.
- 3.er La setmana de treball serà de quaranta quatre hores (44) i si no és exclusivament per la excepció d'un perill públic, en cap cas es podrà treballar hores de més sobre aquesta jornada setmanal.
- 4.^{on} Els patrons no podran acomiadar a cap obrer per causes de reducció de treball, puix si aquest escasseja haurà d'ésser repartit equitativament entre tots els obrers de la casa. Tampoc es podran emprar, al ram de Construcció de La Garriga, cap obrer d'una altra localitat mentres i tant a La Garriga n'hi haigi en al·lur forçós.
- 5.er Quan un patró envii a un obrer a efectuar treball fora del radi de La Garriga, además del sou diari, abonarà una pesseta amb vint-i-cinc cèntims (1'25) a títol de gratificació per desplaçament.
- 6.er En tots aquells treballs executats dintre la humitat, com llimpiesa de pous, claveguera, etc., el patró proporcionarà a l'obrer el corresponent habillament impermeable, calçat de goma i altres efectes propis sempre del cas.
- 7.er La primera setmana del mes d'agost de tots els anys, els patrons abonaran als obrers la setmanada íntegra amb els salaris corresponents dels 7 dies de festa que a dita setmana corresponen.
- 8.er Els patrons es comprometen a emprar únicament a obrers que, sien d'una u altre organització obrera de les que puguin existir a la localitat acreditin però, ésser degudament associats.
- 9.er El present Pacte Col·lectiu començarà a aplicar-se el dilluns, dia 22 de Juny del 1936, tindrà dos anys de vigència renovable per igual temps, si una de les dues parts signants no el denuncien 30 dies abans de la seva caducitat.

Barcelona, 4 de Juny del 1936

EL DELEGAT DE CONSELLERIA

Marian Pat

ELS PATRONS

Pere Pareras
Francesc Alerm
Pere Galbany

PELS OBRERS (SINDICAT UNIC C. N. T.)

Anselm Zapata
Joan Abelló

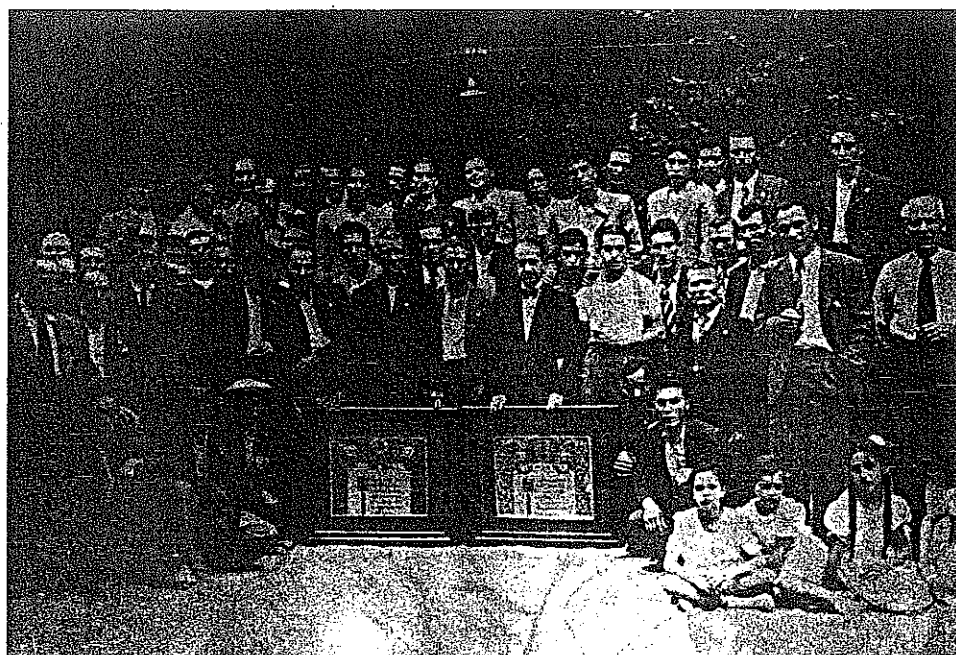
Hi ha un segell que dir: Generalitat de Catalunya - Dep. de Treball - Soció de Conflictos Socials.

Juny

- 1- Molts garriguencs assisteixen a l'Aplec de Sant Miquel del Fai.
Entre els molts cors i orfeons que passaren per la Garriga avui, dilluns de Pasqua, es féu remarcar pel seu títol la colla dels "*Llorus de Sants*", que amb els seus crits alegraren la vila.
- 2- Convocatòria als patrons del ram de la construcció per tal de discutir les bases de treball que els obrers garriguencs havien presentat als empresaris, enviada a l'Ajuntament pel Departament de Treball de la Generalitat.
- 4- Pacte col·lectiu establert entre els patrons del ram de la Construcció de la Garriga i l'organització obrera del mateix ram afiliats a la C.N.T., el qual començarà a aplicar-se el dilluns, dia 22 de juny de 1936.
Signa el pacte el delegat de la Conselleria del Departament de Treball de la Generalitat, Marian Pat; els patrons garriguencs Pere Pareras, Francesc Alerm i Vila i Pere Galbany, i els obrers (Sindicat únic C.N.T) Anselm Zapata i Joan Abelló.
*S'estipula que "Els patrons del ram de la construcció de la Garriga s'obliguen a reconèixer, el Sindicat Únic afecte a la C.N.T; es fixa el preu dels jornals del ram: Oficials paletes 1,50 ptes. l'hora; peons 1,10 ptes. l'hora; aprenents de primer any 5 ptes. al dia; de segon any 7 ptes. al dia; de tercer any 9 ptes. al dia i de quart any 11 ptes. al dia.
La setmana de treball serà de 44 hores.
Els patrons no podran acomiadar a cap obrer per causes de reducció de treball, puix si aquest escasseja haurà d'ésser repartit equitativament entre tots els obrers de la casa.
La primera setmana del mes d'agost de tots els anys, els patrons abonaran als obrers la setmanada íntegra amb els salaris corresponents dels 7 dies de festa que a dita setmana corresponen... etc.etc".*
- D/7- Les noies de la Joventut Catòlica Femenina posen en escena l'obra "*Blanca Haendel*", i la peça còmica "*Les dues cosinetes*", al Patronat Parroquial.
- 11- Festa de Corpus.
Ofici solemne cantat per la C.P.M amb assistència de la Junta d'Obra.
La processó eucarística de la diada, però, es féu per l'interior de l'església.
- 12- Comunicat de l'Ajuntament adreçat al veí garriguenc Eduard Pujol i Travé en què se li notifica que "*necessitant aquest Ajuntament una extensió de terreny de 2.000 a 3.000 metres quadrats dintre del radi de la població per tal de procedir a la construcció d'un Grup Escolar, acordat per aquesta Corporació en sessió del dia cinc d'abril últim, i resultant V. ésser propietari del terreny situat al carrer de Llerona, als efectes en el seu cas d'instruir l'oportú expedient d'expropiació forçosa que autoritza l'article 167 de la vigent Llei Municipal Catalana, per el present comunicat sou requerit per a que en el termini de cinc dies manifesteu per escrit el preu per metre quadrat en venda en que valoreu l'esmentat terreny*".

Portada del programa de les festes que s'havien de celebrar durant l'estiu al Casino, i que no van poder ser celebrades.

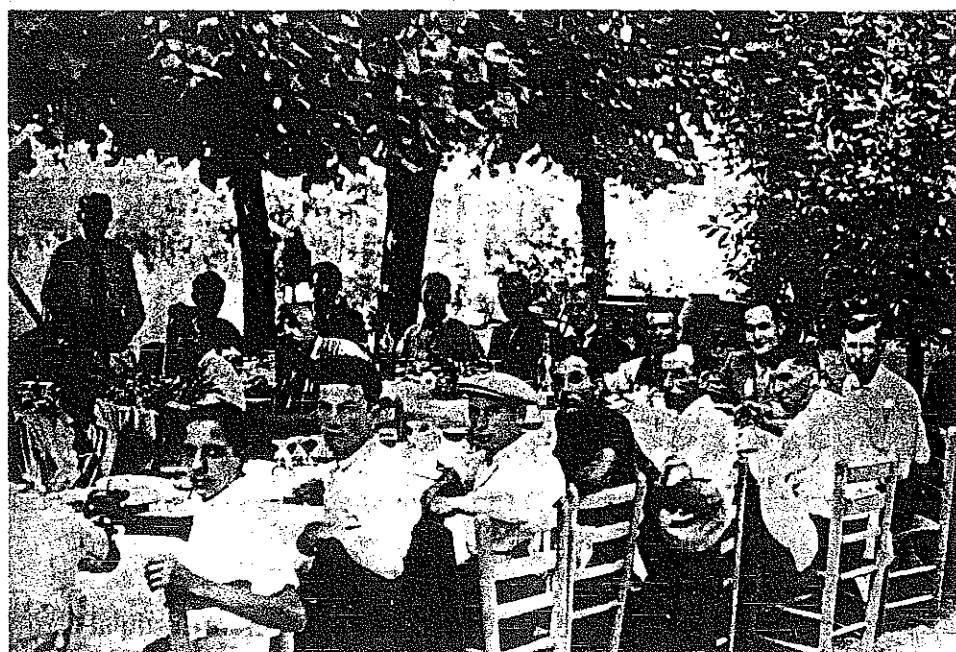
D/19.- Celebració de les noces d'argent de la Coral l'Aliança.

Visita al cementiri per fer ofrena de dues làpides i dues corones a la memòria dels companys ja traspassats.

Recepció popular a l'estació del ferrocarril de les Societats convidades.

Homenatge a la memòria de Josep Anselm Clavé, en el carrer que porta el seu nom, amb el cant de "Salut cantors".

Lliurament de la medalla commemorativa a càrrec de l'alcalde i vermut d'honor.

Per a amenitzar els actes detallats en el present programa, als quals hi és convidat tothom, ha estat contractada l'aplaudida, molt renomada i antiga

Orquestra-Jazz
La Catalana
de Granollers

Imp. A. Garrell,
Josep Umbert, 30-32
Telèfon 2

NOCES D'ARGENT

de la Societat Choral

L'ALIANÇA

de La Garriga

PROGRAMA

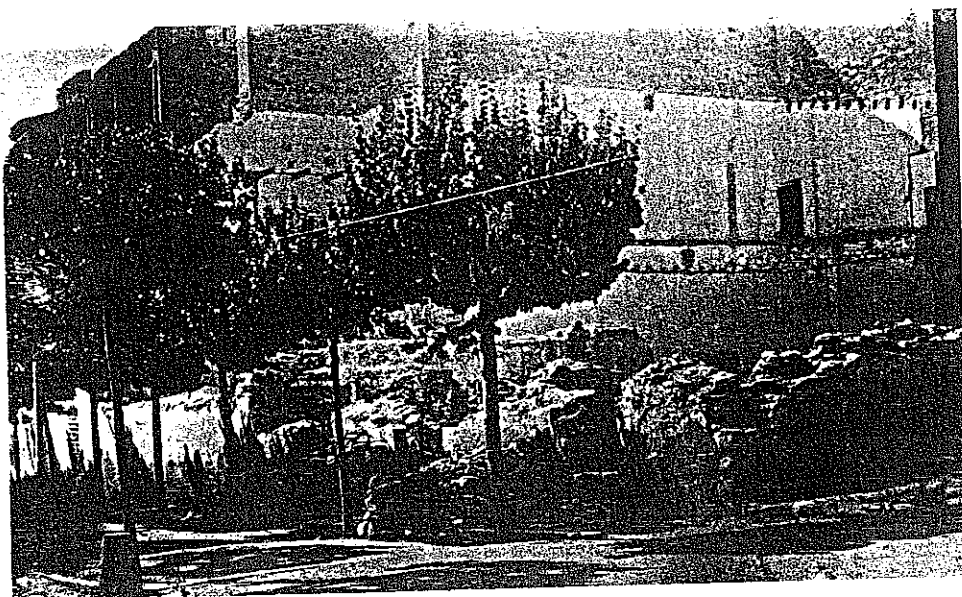
dels festeigs que es celebraran en aquesta vila el proper Diumenge, dia 19 de Juliol del 1936, als quals aquesta Societat té l'honor de convidar-hi tot el poble.

Dinar de germanor al jardí de l'Hotel Martí.

Gran ball de comiat a la plaça de la República amb l'orquestra-Jazz La Catalana de Granollers, el qual fou interromput donades les circumstàncies.

20- Avui, dilluns, encara se celebren funerals a la parròquia.

21- Un grup de milicians de Granollers arriben a la Garriga amb l'intent de cremar definitivament

l'església i la rectoria, fet que aconseguixen.

Després d'apilar les cadires de l'església i ruixar-les amb carburant, hi fan foc. Al cap de poca estona, l'església crema i se n'ensorra el sostre. Eren pels vols els de les 12.

Calen foc a la capella i al convent

de les monges franciscanes del carrer de Cardedeu.

L'església de la Doma restà intacta, si bé foren cremades algunes coses a la placeta del cementiri i sostretes les campanes del campanar.

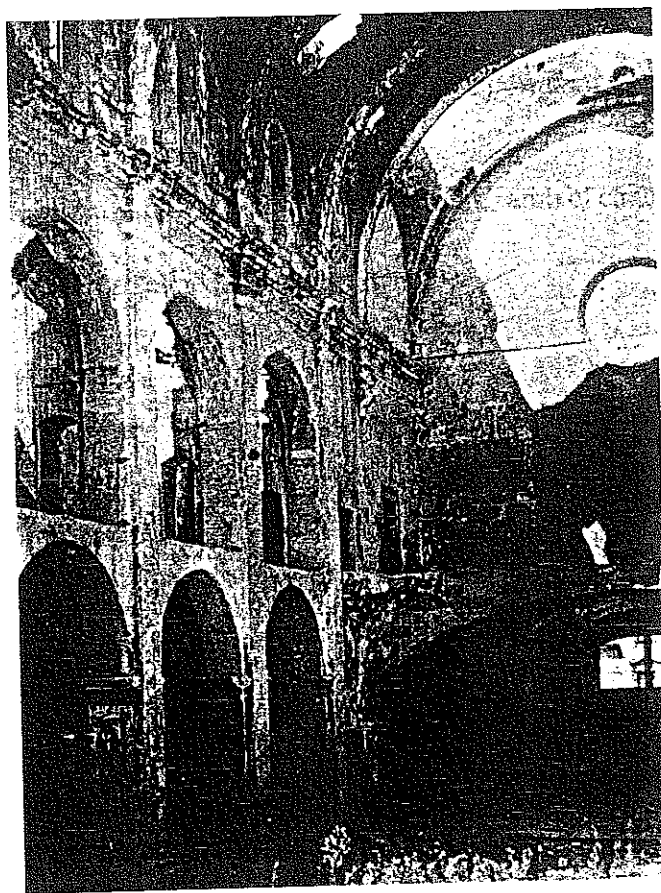
A les dues del migdia una pluja suau i constant contrastava amb la violència de l'incendi.

- 22- S'ordena a l'Ajuntament, per mitjà de la Conselleria de Governació de la Generalitat, que s'hi presentin tots els consellers garriguencs que no formin part dels partits del Front Popular d'Esquerres, els quals havien de cessar dels seus càrrecs aquell mateix dia, per ser substituïts pels suplents de les llistes del Front d'Esquerres i constituir la nova Corporació Municipal.

- 28- Constitució del nou Ajuntament.

"Reunits en el saló de sessions sota la Presidència del Sr. Conseller de més edat dels compresos en la llista núm. 1 de Joventut d'Esquerra Republicana de Catalunya i dels designats pels Comitès dels partits Unió General de Treballadors, Unió de Rabassaires i Grup Autonomista,

tots ells relacionats al marge (Gastó Comè, Esteve Oliveras, Josep Pujal, Josep Riau, Joan Pareras, Francesc Vila, Miquel Crusat, Josep Serra, Domènec Rosselló, Josep Pujadas i Miquel Mas), que són els que han d'integrar la nova Corporació municipal, segons decret del 22 de juliol de 1936, per tal de celebrar sessió de constitució d'aquest Ajuntament... Es declara oberta la

2028
Don Lorenzo Lluís Argimón
Juez municipal y encargado del Registro civil de
MATARO

V5742

Certifico: Que al folio 52 n.º 247 — del libro 61 — de la Sección de Defunciones del Registro civil de mi cargo, aparece inscrita con fecha catorce agosto de mil novecientos treinta y seis la de D. Jose Vich Fiqueras — natural de Figueras, que era hijo de D. Cristóbal y de D.ª Lina y que falleció a las — del día catorce de agosto de mil novecientos treinta y seis a consecuencia de hemorragia cerebral interna a los cincuenta y nueve de edad.

Que el referido finado en el acto de su fallecimiento estaba soltero

Y para que conste y a los efectos ⁽¹⁾ oportunos expido la presente en **MATARO** a seis de mayo de mil novecientos treinta y nueve - año de la victoria

El Juez Municipal,

El Secretario,

[Signature of the Municipal Judge]

[Signature of the Secretary]

- 6- El secretari i el tresorer del Patronat Parroquial, senyors Ramon Ferrandis i Roca i Pere Maurí i Coll, fan lliurament a l'alcalde de la Garriga de tota la documentació de l'entitat Parroquial, així com de 195,05 pessetes, i n'extenen la certificació corresponent.

- 11- És assassinat a Sant Andreu de Llavaneres el Dr. Josep Vich i Figueras, rector que fou de la parròquia de la Garriga.

D/16- L'Ajuntament lliura al Museu de Granollers 25 peces artístiques totes elles de caràcter religiós.

- 17- És assassinat Joan Guanyabens i Romeu.

- 18- Són assassinats Francesc Xavier Albó i Molins i Juli Planas i Crusellas.

- Sessió ordinària de l'Ajuntament en Ple.

Aprovació de l'acta de la sessió anterior.

Es dóna lectura de l'escrit presentat pel conseller Joan Lupón i Liria que manifesta que per raons de treball es veu obligat a dimitir, dimissió que és acceptada.

S'acorda abonar a Antoni Costa la quantitat de 30 pessetes pel subministrament de peix a l'Hospital municipal, i a Joaquim Marata i Josep Reig per treballs realitzats per compte de l'Ajuntament.

Aprovar la proposta de creació d'una plaça de cap de la brigada municipal.

S'interessa el conseller Josep Pujadas per l'estat lamentable que es troba el carrer de Bonaire, i el regidor Joan Pareras manifesta que n'hi ha un projecte d'urbanització.

El conseller Domènec Rosselló prega a la Corporació que acordi substituir el nom dels Sants dels carrers de la població. S'acorda que la Comissió de Governació dictami sobre aquesta proposició.

S'acorda passar a la Comissió de Governació la revisió del cadastre per tal que cada propietari pagui de contribució el que li correspongui per la seva riquesa imposable.

La presidència dóna compte del suggeriment del Comitè Revolucionari que la Corporació municipal procedeixi a l'apoderament de l'edifici del Patronat Parroquial per a destinar-lo a finalitats culturals. El conseller Esteve Oliveras proposa el nomenament amb interinitat de conserge per a la vigilància i conservació al ciutadà Josep Romeu i Fontdevila. S'acorda per unanimitat aquest nomenament.

S'acorda als efectes de donar estat legal al repartiment realitzat per al sosteniment de les Milícies Antifeixistes locals passi a la Comissió d'Hisenda per al seu estudi i dictami en el seu dia. (L'acte no és signada per cap conseller ni pel secretari). No hi ha cap més acta fins el 13 de novembre d'enguany.

- 20- Reunió de la Junta del "*Montepío de la Sacrosanta Familia*".

El president informa que ha rebut un ofici de l'alcalde obligant la Societat a nomenar un delegat perquè passi a ser membre de la Junta de l'Hospital. S'acorda nomenar el president Pere Maurí. S'acorda, també, anul·lar l'Assemblea General prevista a causa de l'actual situació. Donar de baixa per manca de pagament els socis Joan Casulà i Emili Sevilla; es donen de baixa voluntàriament Joan Tapias i Clotilde Marata, i per defunció Rosa Trabé i Magdalena Dalmau.

BANDO

La Consejería de Defensa y Seguridad Interior de esta villa, pone en conocimiento de todos los ciudadanos las siguientes instrucciones:

1. En caso de bombardeo de los barcos fascistas, como fué el pasado día 13, que nadie se mueva de sus domicilios y inmediatamente no se vea luz ni en ventanas, puertas ni en la calle pues esto sería una locura, porque las patrullas no precisamente las del pueblo sino las de otros, solo podrían tomar como señales al enemigo. Los ciudadanos que se encuentren por la calle, inmediatamente regresarán a sus casas porque al no conocer las consignas que se darán a las patrullas, éstas podrían disparar sobre ellos.
2. En caso de bombardeo por la aviación facciosa, los ciudadanos se pondrán inmediatamente en sitios adecuados o sea que deberán salir a las afueras del pueblo sin grupos y ordenadamente procurando por sobre de todo, los niños, viejos y desvalidos, las ordenes en caso de bombardeo de la aviación serán muy rigurosas porque además de las luces, serán incluidos los cigarros encendidos y ropa blanca; también deberá tenerse en cuenta en no refugiarse cerca del río, procurando llegar al bosque cuanto antes poniéndose debajo de los árboles y bien separados los unos de los otros porque de esta manera no se ofrece blanco al enemigo. Todo el que no cumpla estas ordenes será rigurosamente castigado.
3. Los médicos y farmacéuticos, tendrán que ponerse a las órdenes de esta Consejería dispuestos a cualquier socorro que se debiera prestar.
4. Los cafés y espectáculos deberán estar prevenidos de luces de reserva siempre y cuando no sea una luz que se vea de la calle ni del aire, para así poder desalojar el local, procurando que sea en el mayor orden y sin precipitaciones. También se deberán prevenir de dicha luz todas las casas, cumpliendo lo antes dicho.
5. Habiendo sido enviado un comunicado a todas las entidades que componen el Frente Popular, de que en un plazo determinado se pongan a disposición de estas Consejerías. Se pone en conocimiento de todos aquellos que no pertenezcan a ninguna, como también a los refugiados que se quieran poner al servicio de ésta que lo hagan como máximo de tiempo de 3 días a partir del presente Bando para poder recibir las consignas necesarias.
6. Todo el que tenga armas y no se ponga a disposición de estas Consejerías se le considerará contrario a la causa.
7. El que se encuentre por la calle y no pueda justificar su presencia y no saber la consigna, las patrullas tendrán la obligación de detenerle y en caso de resistencia obrar en consecuencia.
8. A partir de la publicación de este Bando los cafés se cerrarán a las 10 todos los días y el individuo que se resista a cumplirlo, se atenderá a las consecuencias. Los sábados y domingos todos los espectáculos deberán terminar como máximo a las 10 y media de la noche.
9. Se pone en conocimiento de todos aquellos que han tenido algún grado en el servicio militar han de ponerse en el plazo de 3 días a disposición de esta Consejería. También podrán ponerse a disposición voluntariamente, todos aquellos que sepan el manejo de las armas.
10. Se instalará una sirena para llamar al pueblo en caso de peligro, lo cual serán dadas las instrucciones al momento de ser instalada.
11. Toda persona que deje de cumplir este Bando será contraria a la causa del pueblo y como a tal se le juzgará con todas las consecuencias.

La Garriga, 17 de febrero de 1937.

4- Sessió ordinària del Consell Municipal.

Aprovació de l'acta de la sessió anterior.

A proposta de la presidència, s'acorda acceptar pel preu de 150 ptes l'estudi i el projecte de la carta orgànico-financera d'aquest municipi, per tal d'establir les normes a seguir per la Corporació. S'acorda incloure en el pressupost del present exercici de 1937 la quantitat de 1.155 ptes. en concepte de crèdit reconegut a favor de Carme Sala i Bassols, bibliotecària popular de la Garriga, i, a favor de Francesc Crespí i Bosch, conservador del Museu, l'import de 1.080 pessetes equivalents als seus havers i a despeses de desplaçament.

Desestimar les peticions verbals de Trinitat Masó, Àngela Clavell, i L. Villamor per tal que els sigui lliurada la targeta de racionament atesa la dificultat que té el municipi per proveir-se de queviures per al consum del poble, *"ahora que es recomana als forasters s'abstinguin de venir ni a proveir-se ni a instal·lar-se a la població puig no se'ls podrà atendre"*.

Donar-se per assabentats de la qüestió de Pere Albàs, en la qual ha intervingut el cònsol francès, respecte a l'apoderament d'objectes diversos propietat de l'esmentat senyor.

11- Sessió ordinària del Consell Municipal.

Aprovació de l'acta de la sessió anterior.

S'acorda procedir a l'arranjament dels recs i conduccions d'aigües per tal que els pagesos puguin atendre les seves terres, i s'imposa als terratinents un impost que no podrà sobrepassar el 50% del que pagaven d'arrendament.

Demandar a Sanitat la vacuna antivaròlica per a trenta persones de la lleva d'enguany.

D/14- Incloure en l'allistament d'enguany els minyons Andreu Serrano i Arbolí, Pere León i Soler i Manuel Fonollosa i Fonollosa.

17- Publicació d'un ban de la Conselleria de Defensa i Seguretat Interior, en què es dona instruccions als veïns en cas de bombardeig.

18- Sessió ordinària del Consell Municipal sota la presidència de l'alcalde Leopold Latorre.

Aprovació de l'acta de la sessió anterior.

S'acorda demanar a l'Inspector General 10 o 12 armes o fusells per ensenyar com s'han de fer servir per tal d'obtenir el màxim resultat de la instrucció militar.

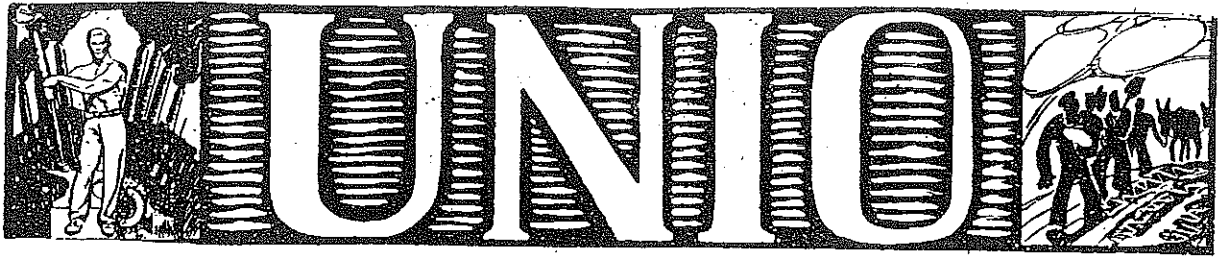
D/21- Sessió del Consell Municipal.

Aprovació de l'acta de la sessió anterior.

Vist l'escrit del company president del Sindicat Agrícola Cooperatiu referent al preu a què s'han de pagar els porcs, s'acorda que els que passin de 80 quilos es pagaran a 4 ptes. el quilo fins a primers d'abril, data des de la qual s'abonaran a 5 pessetes.

Es dóna compte de l'escrit presentat per la col·lectivitat *"Fuerza y Alumbrado"* demanant autorització per arranjar el pont de fusta sobre el riu Congost que es dirigeix al Bon Retiro.

S'acorda concedir-ne l'autorització, ja que, a més d'ésser una millora per al poble, serà també un ajut per a l'atur forçós.

ORGAN DEL FRONT POPULAR ANTIFEIXISTA DE LA GARRIGA

Preu: 15 cts. - Surt els dissabtes

::

La Garriga, 20 de març del 1937

::

Any I - Núm. 1

Salutació

Adreçem la nostra més cordial salutació a tots els productors i en particular el fem extensiu als components del Front Popular Antifeixista. També el dirigim entusiàsticament als lluitadors del front i a la premsa en general i al que en tot moment està al servei de la classe treballadora i de la revolució triomfant símbol de la transformació social que s'està operant.

El nostre setmanari serà incansable defensor del nostre ideari revolucionari, cultural i administratiu.

UNIO comença a sortir setmanalment i en tant que reduït en comparació a tota la premsa, però esperem que tots els productors garriguencs es donaran compte de la seva importància i veuran en ell el fidel interpret

i guia de les seves aspiracions, això contribuirà ràpidament a la seva transformació en un setmanari de major tamany.

L'optimisme ens obliga a tenir per descomptat el triomf definitiu i contribuirem ha obtenir-lo des de aquestes columnes amb tot el nostre entusiasme i energia sense defallir: comptant des d'ara amb el nostre abnegat esperit de comprensió, que es la raó.

Companys tots, salut a la gloriosa vanguardia i retaguardia amb un cordial: Viva la revolució triomfant!!!

C.N.T. - U.G.T. - E.R.C.

U.R.C. - J.J.L.L. - S.C.A.

PARTO FECUNDO DEL CAPITALISMO

Entre neblina y neblina y a los acordes del oro internacional, amasado con sangre y sudor del paria, han llegado a un acuerdo en la ciudad de Londres, los representantes del capitalismo para que el día 13 del corriente empiece a actuar el llamado comité de «no intervención».

Ya sabemos, pues, a que atenemos; dentro de pocos días se nos vigilará, entiéndase bien, se nos vigilará a los revolucionarios, a los auténticos españoles, a los que supieron levantarse airosamente para arrebatar las armas de las manos de los criminales, en ese glorioso 19 de Julio, donde fué vencido en las calles de Barcelona el fascismo español.

Nadie ignora que el peligro de nuestro triunfo, es un peligro para las cajas de caudales. La temida justicia social, hace poner en juego a todos los elementos que pueden demorar el triunfo de la clase obrera sobre su enemigo, la clase burguesa.

Si realmente existiera sentido común, no dudamos que la actuación del llamado comité de «no intervención» podría interceptar los caminos por los cuales van llegando y seguirán llegando armas y mercenarios a los facciosos a sueldo del capitalismo internacional. No será así, porque Inglaterra, si bien teme que Italia y Alemania pasen a dominar España, no es menos cierto que teme el avance del proletariado español. Sabe perfectamente bien Inglaterra que después de triunfar sobre las tierras hispanas los obreros auténticamente españoles, ocurriría como ocurrió cuando la revolución francesa: que los beneficios de esta revolución eminentemente española, rebasarían

las fronteras y pasarían más allá de los mares, para fundirse en moldes nuevos en forma de constitución.

Como ignorar esto, cuando la historia no hace más que repetir los hechos, siguiendo el ritmo de la evolución?

Si la Revolución Francesa supo declarar que los derechos del hombre eran intangibles, ¿cómo no iba a declarar la revolución española que cada trabajador tiene derecho a disfrutar del producto de su trabajo? He aquí donde radica todo el escrúpulo que pueden sentir las democracias para determinar hacia quienes deben inclinar sus fuerzas para hacer caer la balanza de su llamada justicia. Bien hemos podido comprobar que para nada sirve el farragoso Código de Justicia, cuando es el pueblo quien pide su aplicación. Si no hubiese sido así ¿hubieran permitido los estados, tales como Francia e Inglaterra, que unos generalotes levantados en armas contra su propio gobierno pudiesen recibir apoyo material de naciones que no han tenido ni siquiera el pudor de velar su intervención directa en la masacre que están realizando de obreros e idealistas de todos los sectores antifascistas, en las tierras hispanas?

Parto fecundo para la burguesía será el que acaba de realizar el capitalismo de Londres, pero nosotros repetimos lo que tantas veces hemos dicho; que a pesar de todo el apoyo que puedan recibir los facciosos, el pueblo español no permitirá la ingerencia de naciones extranjeras y menos de que España sea colonia fascista incubadora de la guerra internacional.

JAIME MASMIQUEL

Sessió extraordinària del Consell Municipal.

Aprovació de l'acta de la sessió anterior.

S'acorda aprovar el pressupost municipal ordinari per a l'exercici de 1937 per un import de 135.032,85 ptes.

Aprovar les ordenances municipals per al present exercici de 1937.

Sessió del Consell Municipal.

Aprovació de l'acta de la sessió anterior.

S'acorda donar de baixa del Padró municipal el veí Joan Alerm i Vila i tres familiars més perquè es traslladen a viure a Caldes de Montbui.

Ampliar les classes de "Tall i confecció", interpretant el sentir de moltes mares de família, i nomenar directora d'aquest centre la professora companya Balbina Villanueva i Castellà, amb l'haver anual de 1.800 pessetes.

Sessió extraordinària del Consell Municipal.

Aprovació de l'acta de la sessió anterior.

S'acorda constituir les següents comissions:

Governació:	Leopold Latorre, Joan Pulido i Joan Viñas.
Cultura:	Esteve Oliveras, Lluís Vila i Joan Aguirre.
Sanitat i Assistència Social:	Andreu Mas, Joan Sallés i Esteve Oliveras.
Finances:	Joan Sallés, Andreu Mas i Joan Pulido.
Obres i Serveis:	Jaume Sallés, Joan Sallés i Joan Viñas.
Proveïments:	Joan Aguirre, Lluís Vila i Esteve Oliveras.
Agricultura:	Lluís Vila, Joan Viñas i Andreu Mas.
Economia:	Joan Viñas, Joan Pulido i Joan Sallés.
Forestal:	Joan Pulido, Lluís Vila i Jaume Sallés.

- 10- L'Ajuntament s'adreça a tots els tallers i fàbriques col·lectivitzades perquè legalitzin el Comitè de Control, abans del dia 15 de març, ja que de no fer-ho els serien suspeses totalment les operacions bancàries i comercials i intervingudes les entrades i sortides de mercaderies.

- 11- Sessió ordinària del Consell Municipal.

Aprovació de l'acta de la sessió anterior.

"Vist l'expedient instruit amb motiu de la desaparició del que exercia el càrrec de Secretari en propietat d'aquesta Corporació, Dionís Benedico i Nadal, sense causa ni excusa justificada, atès que degut a aquest fet els treballs de secretari es desenvolupen amb dificultat essent indispensable endegar-los ràpidament, atès que des del dia 12 de novembre darrer han transcorregut quatre mesos de la desaparició del secretari en propietat company Dionís Benedico i Nadal sense que s'hagi rebut cap disculpa que justifiqui una absència tan perllongada en perjudici dels serveis administratius de secretari, l'Ajuntament per unanimitat acorda declarar vacant el càrrec de

Un crit a les dones, tot per la guerra

Com ja s'ha fet públic, aci a La Garriga, s'ha creat un grup femení Antifeixista, en el qual poden prendre part totes les dones i noies que sentin anhels de llibertat.

Ara que vivim un dels moments més interessants de la història del nostre poble, ara que Catalunya té a les seves mans tot l'esdevenidor d'Espanya, noia Garriguena, vina totes les hores que tinguis lliures dels teus quefers, a treballar confeccionant vestits, camises, i altres prendes, per els fills i companyes dels nostres heroics combatents escapades de Madrid, Màlaga i altres llocs que han arribat a la nostra terra desproveïdes de tot el menester, degut a la barbàrie feixista, que amb els seus «Ales negres» han destruït per complert les seves llars, vina doncs que necessiten del teu ajut, i així farem que trovin entre nosaltres aquell escalf de germanor tan desitjat.

Sacrifiquem-nos tot el que calgui per elles.

Reflexioneu un xic quin a d'ésser el seu estat d'ànim, al trobar-se lluny de la seva terra, haven deixat el Pare, el Germà, l'Estimat, o el Fill, en el camp de combat on passen dies, i més dies d'amarga engoixa, per tal de poder-nos aconseguir la llibertat de tots, i acabar per sempre amb la bestia feixista, portem doncs la màxima col·laboració perquè la nostra Espanya sigui model de civilització, prosperitat i mirall de les altres nacions. Aquest comú anhel ha d'ésser el mòbil que ha de fer-nos col·laborar-hi a totes amb intel·ligència, i sens repòs, procedint així ajudarem en els nostres combatents aconseguir la victòria total, que representa la llibertat del món enter.

Fins a l'hora present són moltes les que s'han allistat a dit grup i porten el seu ajut tan valuós.

Ara dos mots a les companyes no filles d'aquest poble, a les quals vull dirigir-me per a donar-los-hi les més preuades gràcies, per la fe i voluntat en que venen tots els dies a treballar quan surten de les seves fàbriques, ja cansades de tota la jornada de treball, i que no regateixen les hores sempre i quan sigui ajudar per la guerra.

Espero també que així o faran les filles de la població, puix seria molt lamentable que es mirassin amb indiferència una obra tan humanitària com és aquesta.

ADELAIDA FIGUERAS

SEMANA DE MADRID

En la colecta que se ha hecho aquí en La Garriga, al igual que en el resto de Cataluña, se ha adherido con todo su entusiasmo a la «Semana de Madrid».

Es un deber remarcar la fe y compañerismo con que han cooperado todos los camaradas heridos convalescientes y empleados que se encuentran actualmente en el Balneario Blancafort, transformado hoy en Hospital de Sangre.

Compañeros, nosotros (y al decir nosotros me refiero a todo el pueblo) agradecemos el afecto que habéis demostrado profesar a nuestros hermanos, heroicos defensores de Madrid, que al igual que todos vosotros combaten para aplastar al odiado y criminal fascismo.

A vosotros todos camaradas, salud y adelante, para que al fin todos juntos podamos construir una sociedad más justa y más humana.

Adelante compañeros!

Viva España libre!

SABINA PUJOL

LA JUSTICIA PROLETARIA

Antes del 19 de Julio, el ser ministro representaba ostentar un alto cargo, no hacer nada y cobrar honratamente cada fin de mes la cantidad de dos mil y pico de pesetas; disfrutar de toda clase de prebendas para satisfacer caprichos personales y darse una vida de regalia espléndida, mientras los trabajadores se morían de hambre y de miseria, o bien caían diezmados por el plomo de la fuerza pública defendiendo derechos y reivindicaciones sociales.

Desde el 19 de julio, ser ministro equivale a plasmar realidades los anhelos del proletariado español, en defendidos heroicamente con las armas en la mano.

Se han promulgado una serie de decretos que reflejan perfectamente la presencia, en el ministerio de Justicia, de un miembro de la Confederación Nacional del Trabajo.

Se han concedido a la mujer los mismos derechos civiles que al hombre, otorgación que tiene una extraordinaria trascendencia para la futura vida de España.

Ya no necesita la mujer pedir permiso al marido para intervenir en cualquier clase de pleitos o litigios, pues la nueva ley revolucionaria la eleva de la categoría vergonzosa y humillante de sierva, a ciudadana libre, lo mismo que al hombre.

Ahora está en estudio la reforma del Código Penal, para subsanar las infamias que contenían centenares de sus artículos articulados y que tantas lágrimas y sangre ha costado a los trabajadores de España. El Código criminal de la burguesía, se ha hundido para siempre. Recordamos con verdadero escalofrío las sanciones que se aplicaban a los que, acosados terriblemente por el hambre, tenían la valentía de apoderarse de un pan que estaba expuesto en un escaparate de cualquier panadería y, sin embargo, la misma ley y el mismo Código no sancionaban para nada una suspensión de pagos en cualquier banco y que dejaba en la mayor miseria a millares de ciudadanos que habían tenido la confianza y la candidez de confiarles sus ahorros a los ladrones de frac y guante blanco.

Todo esto y mucho más será reformado y el nuevo Código Penal de España solo sentará la mano dura contra los que atenten el nuevo orden establecido por los trabajadores. En el aspecto de la Justicia, la Revolución que se realiza desde las alturas, es incalculable y nada sería de extraño que sirvieran nuestras futuras leyes como patrón a los demás pueblos del Mundo, que un día u otro harán también su Revolución.

CARLOS FLOR DE LIS

Para que se entere el consejero de Defensa, quienes són los facciosos del pueblo:

Sr. DACHS.

ANGEL ARISO.

Vda. TORRAS (Tienda).

JOAQUIN CUSPINERA.

Se han negado a cooperar en la colecta de ayuda a Madrid!!!

CINES MUNICIPALITZATS

Dissabte i diumenge dies 20 i 21. Les extraordinaries pel·lícules, «ALAS SOBRE EL CHACO» i la preciosa comèdia «EL BAILE DEL SAWOY» i uns dibuixos sonors.

Per els dies 27 i 28, el millor èxit de la temporada, l'obra del triomf de Charlot «TIEMPOS MODERNOS».

secretari en propietat d'aquesta Corporació per abandó del càrrec".

S'acorda comunicar als flequers de la població que s'esmercin a servir bé els veïns de la localitat, i se'ls adverteix *"que de no fer-ho l'Ajuntament esta disposat a fer-los plegar i fer venir flequers de fora que ho faran millor"*.

Subvencionar amb vuit pessetes setmanals el setmanari de la "Unió" pròxim a publicar-se, el qual defensarà el poble i la causa antifeixista.

- 15- L'Ajuntament manifesta la seva crisi econòmica motivada per les atencions econòmiques que es donaven als refugiats.

- 18- Sessió ordinària del Consell Municipal.

Aprovació de l'acta de la sessió anterior.

S'acorda convocar concurs per cobrir la plaça de secretari en propietat d'aquesta Corporació.

Executar l'escrit presentat pel Sindicat Únic referent a la col·lectivització de tallers i fàbriques, i es demana als interessats que passin per secretaria per ser informats.

Aprovar l'estat de comptes presentat per la Conselleria de Serveis i Obres per un import de 92.733 pessetes, lliurades a la Cooperativa de la Construcció per les obres realitzades fins el 18 d'octubre.

A sol·licitud del Sindicat Únic s'acorda aprovar la designació dels companys Mallol, Zapata i Nogués per a formar part de la Comissió *"que ha de controlar el preu del pa i les seves barreges"*, i que *"cada tienda tenga derecho a vender el género por la contribución que pague"*.

Facultar el Sindicat Únic per tal que fixi el % de guany en els articles comestibles i hi posi taxes.

- 20- Publicació del primer número del full local "UNIÓN", òrgan del Front Popular Antifeixista de la Garriga.

Se'n publicaren deu números, al preu de 15 cèntims.

L'Ajuntament el subvenciona amb vuit pessetes setmanals.

- Cinemes Municipalitzats.

Projecció de les pel·lícules *"Alas sobre el Chaco"* i *"El Baile de Sawoy"*.

- Col·lecta a favor dels lluitadors de Madrid.

Els garriguencs recaptaren 2.125 pessetes; els ferits, infermeres i empleats del Balneari Blancafort, transformat en Hospital de Sang, 350 pessetes, i la residència infantil Francesc Ascaso, 26,20 pessetes, a més de queviures.

Es negaren a cooperar en aquesta recapta d'ajuda a Madrid els senyors Dachs, Àngel Arisó, vídua Torras i Joaquim Cuspinera.

- D/21- Cinemes Municipalitzats.

Projecció de les mateixes pel·lícules d'ahir.

- 24- El conseller d'Assistència s'adreça al responsable dels refugiats que viuen a la Torre Adauta

Madrid!

Desde el començ de la guerra, iniciada pels criminals feixistes dirigits pels sempre traidors militars, que aqueixos, no deixen llur intent de prendre Madrid, una tras altra vegada són ja les que l'enemic porta intentades i rotundament fracassades, gracies a l'esperit heròic en que lluiten els braus defensors de les llibertats.

Madrid ni és ni serà mai feixista, els criminals feixistes, no tan sols espanyols, sinó també estrangers ja mai tindran l'honor d'entrar triomfalment a Madrid, que no es creguin que puguin passejar-se pels heroics barris madrilenys, amb les seves mans brutes de sang i dic brutes perquè la sang de cap proletari que mort lluitant per les llibertats, al contagiar-se amb els assassins reaccionis i taquí de vergonya les mans famèliques dels feixistes, la única possibilitat d'entrar a la ciutat heroica es indiscutiblement que aquests passin al costat dels proletaris espanyols, amenaçar amb el puny enlaire, a la canalla invassora, i lligats pels llaços dels explotats lluitar contra els seus propis explotadors.

Criminals són els medis emplaats pels facciosos, en els seus atacs contra l'històrica ciutat martir, bàrbars són els procediments dels que, dient-se civilitzats, assassinen no als rojos, perquè son massa cobards per enfrontar-si, sinó a les dones, que, tenint els seus pares, germans, companys, fills, idees alliberadores, idees altament humanitàries envers dels explotats, a les innocents criatures que degut a la seva innocència estant pels carrers i patis madrilenys, jugant i saltant, i portant en les seves petites figures, l'horror dels llunyans sorolls que produeixen els dispar dels canons que l'enemic te dirigits sobre la ciutat oberta de Madrid.

Aquests petits infants, també paguen el seu tribut de sang, els seus cossos cauen despedaçats per la mil vegades maleïda metralla enemiga.

Avions, canons, metralladores i tot el més modern material bèl·lic d'Alemanya i d'Itàlia, són incapaces de rompre les fortes muralles de carn humana, que amb el pit del tot descobert formen els braus defensors de la ciutat madrilenya.

Els treballadors tots, donant-se compte de les destroces i crims abominables, que cometien els que volen civilitzar la humanitat, primerament destrocen i aniquilen no tan sols un ideal, sinó que van a la liquidació total de tot

allò que significa, ciència, cultura, i prosperitat.

Els feixistes per tal de que, gracies a la seva suor, les nacions d'Alemanya i d'Itàlia, paguin el seu tribut a les noves colònies per ells conquistades, i que gracies a la seva poca mentalitat perdren en ocasions passades.

Madrid ni es rendeix ni es rendirà, a dit Miaja, Madrid sabrà suportar totes les barbaritats a que vulguin sotmetre les hordes feixistes.

Madrid a donat proves de que en tot moment es sabrà fer mereixedor dels seus defensors emprant l'ofensiva que serà el camí de la victòria, i el puntal més ferm per treure més enllà de terres desconegudes als criminals invasors.

FELIP CODINA

Beneficio teatral "Pro Madrid"

De verdadero acontecimiento puede calificarse el éxito que obtuvo la interpretación de la obra «MORENA CLARA», por el Grupo de Convalecientes y Refugiadas de Madrid, con la ayuda prestada por este Ayuntamiento y Comité de Defensa, por quienes fuimos atendidos con toda solicitud.

Todos los papeles fueron interpretados a satisfacción y se destacaron las figuras de Trinidad, Regalito, El Fiscal, D.ª Teresa y D.^o Elías.

Al final interpretó la encantadora bailarina Lolita Aguilar, tres números de baile de su creación con verdadero éxito.

En los intermedios actuaron las niñas, Marujita del Camino Gutiérrez y Lolita Guijarro, con unos recitales.

De este festival benéfico se obtuvieron mil ciento setenta pesetas en metálico y los siguientes artículos; aportados por las Escuelas Nacionales.

Arroz, 17 kilos; galletas, ½ kilo; chocolate, 33 libras; botes de puré, 52; harina buñuelos, 4 botes; tapioca, 1 paquete; mermeladas, 1.700 gramos; conservas, 40 latas; mantequilla, 7 pastillas; naranjas, 1 docena; leche condensada, 10 botes; y cuyas cantidades han salido con destino a Madrid.

Agradecemos al pueblo de La Garriga su colaboración y no dudamos nos la seguirá prestando en lo sucesivo dado el carácter benéfico de estos actos.

LA COMISION

JUVENTUDES LIBERTARIAS

Estas Juventudes ponen en conocimiento de sus afiliados que tendrán reunión los miércoles de cada semana.

LA JUNTA

Bombes de mà...

El de *Tormentas locales* encapsala el seu treball amb «Per a què s'enteri el BOMBERO». Això està molt bé, però molt bé... Ahl però, no estaria molt més bé, que m'interessis que ja les han pagades? Que et sembla tormentoso?

El dilluns passat vaig contemplar varis homes i dones que tenien els ulls plorosos. M'apropro amb un botiguer mentres s'eixugava l'últim ull, i amb una veu molt fonda, li dic:

—I doncs, que teniu?

—Si mira, que han marxat els milicians del Balneari.

—I per això? Ja sou massa gran.

—Es que encara els quedava alguna pesseta per poguer gastar...

—Ja en vindran més...

—Déu ho vulgui.

Miauu!!!

—Escolta BOMBERO, tu de quin partit ets?

—Jo soc anarquista.

—Això es poc... vols apuntar-te al partit que ara estem organitzant i que ja som molts, que està per damunt de l'anarquisme?

—Homel abans necessito una explicació.

—Mira, aquest partit només durarà l'estiu, a l'hivern, quedarà dissolt.

—Noi, no t'entenc.

—Si que ets tonto. Ara et diré el primer article: «La terra ha d'ésser del qui la treballa (però només la terra) la vianda, del primer que hi arribi.»

—Ja pots apuntar-m'hi.

—Ara et recomano siguis callat, perquè no se'n enteri el Conseller de Defensa, que li donarem molt joc.

—Per mi, dorm tranquil.

—Jo sempre les feines m'agrada començar-les i acabar-les.

—On treballes tu?

—A la iglésia.

Un tango que torna ésser de moda:
*Cada noche me emborracho bien,
me mamo bien mamo
y al Hospital...*

BOMBERO

DIADA CLAVÉ

La Societat Choral l'Aliança de La Garriga, ha recautat entre els socis protectors i cantaires la quantitat de 120 pessetes a benefici dels Hospitals de Sang i refugiats.

Donem les gracies a tots els que hagin contribuït en aquesta obra humanitària.

LA JUNTA

ordenant que tots ells comuniquin les quantitats que reben per qualsevol concepte.

25- Sessió ordinària del Consell Municipal.

Cessen en llurs càrrecs de consellers de l'Ajuntament Joan i Jaume Sallés, representants d'UGT i PSUC respectivament, per causa de l'allistament.

Són substituïts per Josep Puig i Rovira i Frederic Freixa i Mir.

El regidor de Cultura, Esteve Oliveras, notifica que ha rebut la visita de l'Inspector de la Ensenyança per raó de les queixes dels mestres, que manifesta que *"al seu criteri res es resoldrà tenint tres grups com hi ha puix és difícil que així es pugui fer una unió de conjunt. Creu que s'ha d'anar a la construcció d'un Grup Escolar amb quinze graus, indicant que l'Estat concedirà aproximadament unes 200.000 pessetes, i si a més es construïsin cases pels mestres es concedirà 5.000 pessetes per cada una d'elles, es a dir 75.000 pessetes, a l'ensem per cada departament que s'estableixi com biblioteca, cuarto de bany, dutxes etc., concedeix 12.000 ptes. més, i així s'obtidria l'acció de conjunt que es demana, essent a la vegada un ajut extraordinari per tal de remeiar l'atur forçós i que esta sotmès el ram de la construcció, recomenat es constitueixi el Consell Local d'Ensenyament, compost per un conseller municipal, un mestre i una mestressa per la comarcal o provincial dels mestres, un pare i una mare per les sindicals locals, actuant de secretari el que ho sigui de l'Ajuntament"*. S'acorda constituir aquest Consell i concedir un vot de confiança al conseller de Cultura per tal que faci les gestions adients per veure si és possible la construcció del grup escolar.

S'acorda dirigir un comunicat a les companyes responsables dels acollits a la vil·la Adauta per tal que comuniquin a les oficines de l'Hospital totes les quantitats que reben per insignificants que siguin, ja procedeixin de donatius o de jornals devengats per llurs treballs.

Autoritzar Pere Pareras i Castellà a instal·lar aigua potable a la casa on viu.

A proposta del conseller Andreu Mas s'acorda fer una inspecció sanitària a *"la comuna"* instal·lada en el cafè Círcol de Recreo, perquè es creu que no reuneix les condicions degudes.

El company Joan Pulido exposa detalladament la crítica situació en què es troba la Forestal, ja que d'aquí a pocs dies es trobaran en vaga 25 o 30 obrers, cosa que es podria evitar si s'autoritzés als obrers talar pel seu compte el bosc de la *"Chambonera"*. S'acorda donar un vot de confiança al company Joan Pulido perquè presenti el corresponent dictamen.

S'acorda incrementar el nombre d'individus de les patrulles de control per tal d'aconseguir una major vigilància tant a l'estació com a dintre del poble, i molt especialment en els establiments.

27- Projectió de les pel·lícules *"Tiempos modernos"*, *"Melodías del corazón"* i *"Gente menuda"*, en els cinemes municipalitzats.

• Sessió extraordinària del Consell Municipal.

Aprovació de l'acta de la sessió anterior.

La presidència exposa que el motiu de la reunió no és altre que *"la d'examinar el procedir d'alguns comerciants de la localitat, sorpresos «infraganti» en el dia d'avui, qual conducta deixa bastant que desitjar, puix que els uns donant proves d'una avaricia sens límits, altres burlant-se de les ordres donades respecte a proveïments, han arribat altres a cometre possibles atemptats a la salut pública al expendre uns caps de bestiar sacrificat a espatlles de l'escorxador municipal i per tant sense la deguda inspecció sanitària. Examinats els diferents fets, preus exageradíssims, la mofa feta a les ordres d'abastiment i ordenances municipals respecte a l'escorxador, s'acorda sancionar a les següents persones:*

Aurèlia Soler i Nebot, amb 5.000 pessetes i vuit dies l'establiment tancat.
Nicolau Andreu, amb 1.500 ptes. i vuit dies de termini per pagar.
Domènec Cruells, amb 500 ptes.
Miquel Andreu, amb 500 ptes.
Eladi Torra, amb 500 ptes.
Josep Dulcet, amb 200 ptes.
Carme Llanes, amb 200 ptes.
Magdalena Viñoles, amb 200 ptes.
Ramon Biset, amb 200 ptes."

D/28- Cinemes Municipalitzats.

Projecció de les mateixes pel·lícules d'ahir.

- Assemblea entre la col·lectivitat i els particulars que es dediquen al ram del transport, convocada pel comitè d'enllaç de la C.N.T. i U.G.T., al local del Círcol de Recreo.

29- Assemblea del ram de la construcció en el local de la Casa del Poble.

30- Reunió dels pagesos en el local del Círcol de Recreo.

31- Reunió dels afiliats a les Joventuts Llibertàries en el local social.

Abril

- 1- Valentí Damesón i Adelaida Figueras, en representació del Sindicat Únic, s'apunten com a integrants del nou Consell d'Ensenyament, format per: un conseller municipal, un mestre i una mestra per la Comarcal i Provincial dels mestres; un pare i una mare pels sindicals locals, actuant de secretari el que ho fos de l'Ajuntament.

- Sessió del Consell Municipal.

El conseller de Governació i Forestal, Joan Pulido, exposa a l'Ajuntament la següent proposta: "*concedir autorització als obrers per talar el bosc denominat de la Xambonera, anant les despeses d'explotació a càrrec dels mateixos obrers, i que els beneficis s'ingressin a la Mutualitat de malalties que els obrers tenen a la Garriga*".

S'acorda concedir-ne l'autorització.

Fixar en 50 pessetes els drets d'entrada d'aigua als veïns que vulguin introduir aquesta millora a les seves finques.

Restar assabentats del nomenament de Valentí Damesón i Adelaida Figueras, representants del Sindicat Únic, per formar part del Consell Local d'Ensenyament.

Avisar els mestres perquè previnguin els nois de les escoles perquè s'abstinguin de llençar pedres pels carrers per tal d'evitar incidents.

NOTES SINDICALS

Els dies 14 i 15 del corrent a les 9 de la nit, es celebrà al teatre de la Casa del Poble, l'Assemblea general d'afiliats de tots els rams de la CNT convocada per la Junta Central de l'esmentat Sindicat, on es discutí el següent ordre del dia:

Nombrament de la taula de discussió.

Informe verbal de la Junta desde el seu nombrament.

Discussió i aprovació de l'informe.

Marcar la pauta a seguir: a) Al Sindicat. b) Al Municipi.

Ampliar la Junta amb 4 companys més.

Donar lectura a la estructuració dels Sindicats d'Indústria.

Discutir l'ordre del dia del plé que's celebrarà el dia 18 a Granollers.

Assumptes generals.

La tasca d'aquesta Assemblea ha estat meritòria a jutjar pels temes tractats i pels acords presos. En totes les intervencions es va palesar el sentit revolucionari constructiu i el desig de superar-se als llocs de responsabilitat, fins assolir el que de dret ens correspon *tota l'economia a mans dels treballadors*.

Per no abusar de l'espai, farem un extracte d'alguns dels temes i acords.

El company president del Sindicat informa:

1.ª En la última Assemblea sen's marcà una recta a seguir amb qüestió de propaganda. A proposta de la CNT va sortir Unió, com òrgan que hem cregut per poguer fer una propaganda. Després d'aquella data s'han organitzat 5 conferències. Ara jo pregunto. ¿Han correspost els afiliats i treballadors en general? No.

Es que per ventura dels confederats, sols son responsables els que ostenten càrrecs en les Junes? Es que enteneu alguns, que sobren les conferències? Nosaltres creiem haver complert amb el nostre deure i que cadascú carregui amb la seva responsabilitat.

2.ª Aquesta Junta voldria interpretar en aquest informe el sentit d'inquietud que senten diferents rams, i demanar a les diferents Junes, tenir cada 15 dies, una reunió de conjunt, per així, poder orientar-nos de les questions que afecten en els diferents rams. Doncs falten amb ells, el sentit de responsabilitat i de coordinació.

Tenim el ram de metal·lúrgics, que ningú sab a qui dirigir-se, ni ningú fa la cofització, si no és la Junta central. En el ram de la fusta, són dos o tres solsament que es cuiden de la cofització però no de procurar solucionar l'afer de

l'atur forçós. L'únic ram que compleix amb el seu comés, és el fabril.

Jo estic convençut també, que es cert que el ram de construcció hi han mans sobrantes, però si les Junes complissin amb el seu deure i els confederats apoessin moralment i es fessin responsables del projecte i camí a seguir, es faria més treball profitós i efectiu per a tots.

3.ª Tampoc les cofitzacions es fan normalment són molts els confederats que es retransen en les quotes i això dificulta tots els tràmits de la organització que en aquests moments de transformació social, tenim les despeses majors que abans.

S'aprova l'informe fet per el company Jaume Masmiquel, referent a la tasca portada a terme per la Junta.

S'aprova que'ls acords fets a les reunions de Junes amb militants, tinguin validesa per a portar-los a l'aprovació del Consell Municipal.

S'aprova que'ls nostres Consellers gestionin al Consell Municipal el que a continuació exposen:

Que's faci amb urgència la revisió de la Carta Familiar.

La necessitat de celebrar sessions públiques.

Posar-se d'acord per la nova retolació d'alguns camers.

Que la Comissió administrativa que esmenta el projecte de Municipalització de la Vivenda sigui constituïda per: 2 C. N. T.; 2 U. G. T.; 1 U. R. i 1 E. R. de Catalunya.

Es dona lectura de l'estructuració del Sindicats d'Indústria aprovat al Congrés Regional de Sindicats de Catalunya celebrat a Barcelona el Febrer i Març prop passat.

El company Masmiquel informa sobre el projecte, demostrant la necessitat d'anar-lo adaptant a la pràctica.

Els companys nombrats per ampliar la Junta del Sindicat són: C. Grau, F. Viñas, P. Ramisa, B. Rovira.

Es nombra al Company Girbau, corresponsal del setmanari Comarcal «Orientaciones Nuevas».

Davant de l'escacès de treball que hi ha a la localitat, s'acorda manifestar al plé Comarcal del dia 18, la necessitat de que's procedeixi ràpidament a la construcció del pantà de La Bancó.

Es nombren als companys Macari Mallol i Jaume Masmiquel, per a que junt amb el Conseller d'Assistència Social i la Comissió de la mateixa Conselleria assessorats per personal especialitzat, facin un projecte de Mútua o ger-

La guerra y El Mando

Este titulo, como que estamos en guerra, hay muchos que les asusta pero no les asusta la guerra, sino el mando.

Y como hasta ahora el que lo ha sufrido ha sido el proletariado y no los ricos, porque tenían dinero con que pagar y hacían lo que les daba la gana, por esta razón les asusta, porque se creen que el mando sigue como antes y sufría las consecuencias el pobre, es decir el pobre, el más honrado y no esos que porque tenían dinero y tenían con que pagar que lo habían heredado o lo habían robado que es lo más probable, siempre vivían a costa de las espaldas del trabajador.

Ah! no, el mando no es así ni lo será nunca que aquí en el frente todos somos iguales, y así como aun joven en plena juventud, cuando aun no sabía que era el mundo, lo llevaban al cuartel y le decían: «aquí valen los galones» y no los..., y aquel hombre y sus ideas quedaban mudos por más fuertes que fuesen.

Jóvenes proletarios; no os asuste la guerra ni el mando que ahora en las circunstancias que la guerra lo exige, si no cumple se discute y si se acuerda poner otro más apto, se pone y en paz.

Y ya que es así, a luchar. Jóvenes libertarios hasta derrocar para siempre a esa bestia negra del fascismo y después se vivirá otra vida que no hasta ahora.

Salud
José SAGRERA Monte Perdido 17-4-37

mandat Municipal per a prestar tots els serveis d'Assistència Social.

Es parla, del retard de l'obertura de la biblioteca. El conseller de Cultura que està present a l'assemblea, amb l'assentiment de la mateixa dona explicació dels treballs que estan fent els encarregats d'organitzar-la i preveu per a una data propera la seva inauguració.

Amb la intervenció de molts companys es debat amb interès la diferència de jornals establerts. Davant l'importància i complexitat d'aquest problema s'acorda posar-ho a la consideració de la Junta per a que en les reunions de militants es pugui resoldre.

S'acorda que al Sindicat funcioni la Borça del Treball.

S'acorda també que el Sindicat segueixi organitzant conferències setmanals com fins ara feia, pregant a tothom que assisteixi per al seu millorament cultural.

Es parla de l'encariment dels queviures i davant la possibilitat de que l'augment o alguns augments es facin sense causa justificada, es demana als qui es trobin amb un cas d'aquests ho notifiquin a la Conselleria de Proveïments.

Donar feina en algun lloc de proveïments a la filla de Pere Figueras, perquè ha hagut de tancar la botiga.

3- Cinemes Municipalitzats.

Projecció de les pel·lícules "*Bosambó*", i "*La ciudad sin ley*".

D/4- Teatre Social (Patronat Parroquial).

Festival lírico-teatral, a càrrec dels convalescents i refugiats de Madrid, amb la representació de l'obra d'ambient gitano "*Morena Clara*".

El benefici fou de 1.170 pessetes, destinades a la capital.

• Cinemes Municipalitzats.

Repetició del mateix programa d'ahir.

8- Sessió del Consell Municipal presidit pel company Esteve Oliveras.

Aprovació de l'acta de la sessió anterior.

S'acorda aprovar i satisfer diversos pagaments.

Nomenar Frederic Freixa encarregat de realitzar el padró d'habitants.

S'acorda autoritzar la companya Fonollosa per fer classes de francès amb caràcter particular, atès que no hi ha pressupost per fer-ho a les escoles nacionals.

Nomenar Esteve Oliveras i Comas, conseller de Cultura, representant de l'Ajuntament en el Consell Local d'Ensenyament.

Pagar la contribució de les finques urbanes intervingudes, a condició de liquidar l'import a l'hora d'abonar a llurs propietaris la part dels lloguers.

9- Conferència a càrrec de Lluís G. Balasch, de l'Escola d'Estudis Socials de la Generalitat, sobre "*L'evolució econòmica de la Humanitat*", en el local del Círcol de Recreo.

10- Assemblea de la col·lectivitat i particulars del transport, convocada pel Comitè d'enllaç de la C.N.T. i U.G.T., en el local del Círcol de Recreo.

• Cinemes Municipalitzats.

Projecció de les pel·lícules "*Aquí viene la armada*" i "*El payaso del circo*".

D/11- Cinemes Municipalitzats.

Projecció de les pel·lícules "*Aquí viene la armada*" i "*El payaso del circo*".

• Diada Clavé.

La Societat Coral l'Aliança ha recaptat entre els socis protectors i cantaires la quantitat de 120 pessetes a benefici dels Hospitals de Sang i refugiats.

14- Assemblea general d'afiliats de tots els rams de la C.N.T. al teatre de la Casa del Poble, per tractar i discutir l'ordre del dia del Ple a celebrar el dia 18 a Granollers.

Fixar els preus de venda per les diferents classes de carn segons s'indica: de porc: 6,35 ptes.; de vaca: 6 ptes.; vedella: set pessetes; xai: set pessetes; ovelles: 7,50 ptes, i cabrit: 7,75 ptes. el quilo, i comunicar aquest acord al Sindicat de Rabassaires.

29- Sessió ordinària del Consell Municipal.

Aprovació de l'acta de la sessió anterior.

S'acorda aprovar el pagament a la Cooperativa Col·lectiva Constructora d'un rebut de 93 ptes. pels treballs en el grup escolar, i d'un altre de 93,60 ptes. per l'enderroc de l'església.

Aprovar el balanç de la tresoreria municipal des del 27 del desembre fins el 27 de març.

Realitzar les gestions que siguin necessàries prop del Govern de València per tal que s'aboni al municipi el saldo restant de la subvenció concedida per l'Estat per a la construcció de les clavegueres.

No es pot atendre la petició del veí Ll. Carreras que reclama un aparell de ràdio que li fou requisat perquè aquest aparell no existeix. S'acorda emetre paper moneda en quantitat de 2.000 d'una peseta i 4.000 de vint-i-cinc cèntims per tal de facilitar el desenvolupament de les operacions comercials dins la localitat.

Aprovar el Padró de veïns en data 30 d'abril de 1936: habitants de dret: 3.279, i de fet: 3.408.

Demandar al Ministre d'Obres

Públiques una subvenció per executar les obres que siguin necessàries per a la conducció d'aigües a les terres de conreu.

Sol·licitar a l'arquitecte municipal autor del projecte de la xarxa de clavegueram informació sobre l'esmentat projecte per tal de procedir a l'acabament de les obres.

El company Lluís Viñas exposa que seria convenient, per saber a què atènyer-se, que els qui hagin d'arrencar el bosc, ho demanin al company Joan Pulido.

Maig

- 1- Inserció en el periòdic UNIO d'una nota del Consell Municipal en la qual comunica "a tots els

- 15- Miquel Galvany, en representació d'U.G.T., entra a formar part del Consell d'Ensenyament.
- Assemblea general d'afiliats de tots els rams de la C.N.T., a la Casa del Poble.
 - Sessió ordinària del Consell Municipal.
Aprovació de l'acta de la sessió anterior.
S'acorda aprovar diferents pagaments a la Cooperativa de la Construcció, a Miquel Fontseré i a la "*Bòbila Col·lectiva*".
Es dóna compte de les manifestacions verbals d'Aurèlia Soler de no poder fer efectiu el pagament de la sanció que li fou imposada per manca de mitjans. S'acorda facultar el conseller Frederic Freixa per resoldre aquest afer.
S'acorda prestar tot l'ajut que calgui a la visita que S.R.I. es proposa fer a la Garriga en agraïment a l'obra humanitària que desenvolupa.
Restar assabentats de la designació del company Miquel Galvany per formar part del Consell Local d'Ensenyament com a representant de la U.G.T.
- 17- Cinemes Municipalitzats.
Projecció de les pel·lícules "*La alegre mentira*", "*El secreto de Charlie Chan*", "*Islas misteriosas*", i "*Concurso canino*".
- D/18- Diada de la Creu Roja.
Cercavila amb la banda de cornetes i tambors i els "*camillers*" de la Creu Roja de Granollers.
Representació de l'obra "*El cor del poble*", al Teatre Social (Patronat Parroquial).
- Segona conferència a càrrec del company Lluís G. Balasch i Cuyàs, de l'Escola d'Estudis Socials de la Generalitat, sobre "*L'evolució econòmica de la Humanitat fins a la Revolució Francesa*", en el Círcol de Recreo.
 - Cinemes Municipalitzats.
Projecció de les mateixes pel·lícules d'ahir.
- 20- Gran míting a càrrec de Manuela Martí, Vidal Rossell i Pere Ardiaca, organitzat pel PSUC i U.G.T., al local Círcol de Recreo.
- 21- Sessió ordinària del Consell Municipal.
Aprovació de l'acta de la sessió anterior.
S'acorda aprovar el preu de deu a cinquanta pessetes les targetes familiars o de proveïments als ciutadans que hagin fixat llur residència en aquest poble.
Crear la Comissió especial per administrar la propietat urbana, integrada pels consellers Joan Aguirre, Andreu Mas, Lluís Vila i Frederic Freixa, amb el representant de la C.N.T. company Valentí Damesón com a tècnic, i el representant de la U.G.T. company Genís Puigdomènech i Garriga com a tècnic paleta.
Refondre les conselleries d'Agricultura i Proveïments en una de sola a càrrec del company Lluís Vila.

ORGAN DEL FRONT POPULAR ANTIFEIXISTA DE LA GARRIGA

Preu: 15 cèntims

::

La Garriga, 1 de maig del 1937

::

Surt els dissabtes

Una garantía para después de la victoria

España que hasta hoy, (según la historia) se había debatido en innumerables guerras y revoluciones, se alza hoy bravamente contra estos militares, para ver si acaba al fin con tanta agitación en su interior.

Este pueblo que lucha hoy, contra la ignorancia y la esclavitud, es el descendiente de aquel pueblo que estaba bajo el yugo de los señores feudales, los que disponían a su antojo de los bienes, haciendas, y hasta de las vidas de aquellas pobres gentes.

El pueblo en aquellas épocas, no sabía nada de nada.

Era un rebaño de ignorantes que iba siguiendo al pastor, sin saber a que pasto los llevaban.

A los señores feudales no les interesaba que el pueblo fuese instruido, que pensase, que hiciese, porque si el pueblo hubiera sido instruido, no hubiera permitido que le llevasen a guerras que no tenían ningún fundamento.

Si del pueblo salía alguna inteligencia, esta tenía que defender los intereses de los ricos, y si no lo hacía perdía su reputación, y la ayuda de los condes, duques, y marqueses que entonces constituían el gran mundo.

Era muy natural que todos los hombres ilustres estuviesen al lado del feudalismo, pues allí encontraban quien les pagaba en oro su sabiduría.

Pero hubieron algunos de estos hombres, que no aceptaron estas riquezas, y empezaron a abrir los ojos al pueblo, y este al mismo tiempo empezó a desear la libertad, la que cada día conseguían

más, hasta que llegó un día que el capitalismo quiso dar un golpe de mano, estrangulándole una vez más, y para eso se unió con los militares y el clero.

Pero fracasaron, porque los obreros que sabían la importancia que tenía el movimiento, dieron el grito de alarma a los que estaban ciegos ante la situación, y todos juntos salvaron a España de caer en el caos de la esclavitud.

Y ahora cuando hayamos ganado la guerra, ¿podemos permitir que el pueblo permanezca en la ignorancia como antaño? No. El pueblo debe estar instruido porque si no lo estuviera volverían a salir los hombres de mala fe, que valiéndose de su saber y astucia, esclavizarían de nuevo al pueblo.

Por eso es deber del Gobierno, crear escuelas porque hasta ahora veíamos por las calles de muchos pueblos y ciudades, a millares de niños pobres, jugando y desenvolviéndose en un ambiente de vicio y corrupción.

También será necesario crear centros de enseñanza superior, junto con campos de deporte y centros de gimnasia.

En los primeros deberán ir todos los jóvenes proletarios, que hayan demostrado tener una inteligencia superior a los demás y allí podrán estudiar lo que a ellos más les guste, protegidos siempre por el Gobierno, que algún día verá coronados sus esfuerzos, con un lote de hombres capaces de proteger al pueblo, y estudiar las posibilidades del mismo en la rueda del progreso.

Después viene el deporte.

El deporte que hoy día está muy desarrollado en todos los países civilizados, es signo de cultura progreso e higiene.

Porque nada más tenemos que mirar a los países más avanzados como son: E. E. U. U., Inglaterra, Rusia, Francia y veremos que en ellos, el Gobierno presta un especial apoyo al deporte y por eso son también ellos los que se llevan los primeros lugares en las Olimpiadas y en cuantos torneos internacionales se celebran.

Pero aquí en España antes del 19 de julio, teniendo buenos deportistas no se les prestaba ningún apoyo cuando tenían que trasladarse al extranjero, y si alguno iba, lo hacía porque a su familia no le venía de mil duros más o menos.

Vemos pues que es urgente la creación de campos de deporte y gimnasia en los que la juventud crezca fuerte y sana y así entre el estudio y el deporte crearemos un pueblo libre, fuerte e instruido que cuidará de sus problemas y los resolverá dentro la más completa armonía.

La juventud instruida y fuerte será la que velará por las libertades del pueblo.

Será la mejor garantía para después de ganada la guerra.

Ahora tiene la palabra el Gobierno que estamos seguros complacerá las ansias de la juventud proletaria.

Los jóvenes así lo esperan.

¡Por una España libre, instruida y fuerte!

ISIDRO PADRÓS

Si verdaderamente es que deseamos la libertad, no podemos olvidar que ningún gobierno es fuerte. Es diu...

¿Qué se pretende en la refaguardia, con tan absurdas maniobras?

Compañeros más aptos que yo lo han dicho y repetido centenares de veces: Que no se engañe a las masas; que no se las debe conducir por el camino insano para lanzarlas por un precipicio y aprovechándose de la ocasión continuar recreándose a costa de su ignorancia.

Esto debieran tenerlo en cuenta los provocadores. Pero el proletariado no debió olvidar. Y ha de estar alerta de cuantas maniobras, para conseguir nuestra desunión seamos objeto.

Si nos damos cuenta que todos luchamos por un bienestar, por una libertad que hasta ahora nos ha sido negada, no cabe que entre trabajadores estemos siempre en discordias interminables.

En vez de luchar entre nosotros, pensemos que las maniobras políticas son un peligro para la clase trabajadora y que las consecuencias las tendremos que pagar nosotros, pero a un precio muy elevado.

Si hoy que podemos no despertamos del letargo en que estamos sumidos, cuando nos queramos dar cuenta entonces ya será tarde.

Y no es porque no tengamos experiencia. Pero en la mayor parte de las veces sirve de poco. Tenemos la experiencia en Rusia y en otras varias Revoluciones.

En Rusia, cuando el Partido Bolchevique entró en el poder implantó una Dictadura. El Partido Bolchevique es el Partido Socialista.

Pero ¿en un país que hoy tendrá más de 150 millones de habitantes todos han de ser dictadores? Es imposible. Los trabajadores en Rusia, en los días de lucha hicieron la Revolución incautándose de las fábricas, socializando las tierras, ellos controlaban al ejército; lo habían alcanzado todo.

Pero al subir al poder el Partido Socialista entonces cambiaron las cosas. Los trabajadores vieron como desaparecían sus comités de fábricas, vieron los campesinos como les hurtaban sus cosechas que tanto trabajo les había costado para que no padecieran hambre sus hermanos de las fábricas y ciudades.

Presenciaron como algunos campesinos que se resistían a entregar sus frutos eran combatidos a sangre y fue-

go y fusilados por la guardia creada por Lenin llamada Checa

Y así vieron derrumbarse las conquistas que en la Revolución habían conseguido los trabajadores en Rusia.

Si verdaderamente es que deseamos la Libertad, no podemos olvidar que ningún gobierno es fuerte; que un gobierno mientras el pueblo quiere obedecer sus órdenes puede existir pero cuando el pueblo se cansa de aguantarle tiene que caer porque no tiene fuerza para sostenerse.

El gobierno es una cosa que descansa en las espaldas del trabajador, pero si éstos se niegan a contribuir con su esfuerzo para que no caiga, entonces se ve impotente y tiene que derrumbarse

Por estas causas cuando un pueblo es oprimido es porque no sabe unirse para derrumbar al opresor.

BLAS OLIVA

Donatius dels treballadors de "Hilaturas Oris, S. A."

Producte de la subscripció voluntària que setmanalment hem fet els treballadors d'aquesta fàbrica: Ptes. 5.110'90.

Entregades (del 20 d'agost al 22 de novembre 1936) a l'Ex-Comitè d'aquesta localitat, per a que les destinés a Milícies antifeixistes i Hospitals de Sang: Ptes. 2.603'35.

(Del 29 octubre 1936 al 6 maig 1937) Entregades al Consell Municipal de La Garriga, per Assistència Social: Ptes. 1.209.

A la Conselleria de Defensa de la Generalitat, per a les Milícies antifeixistes: 481'55

A Radio-Barcelona, per a Hospitals de Sang: Ptes. 500.

Al Comitè d'Ajut als nostres germans d'Euscadi: Ptes. 317.

Total ptes. 5.110'90

El Comitè de Control de HILATURAS ORIS, S. A.

...que la Cooperativa estaria més bé 500 metres més avall d'allà on és. (Falta sapiguer si volen dir 500 sota terra).

...que és més fàcil 7 persones menjar-se un home, que no pas un home 7 persones.

...que la unitat entre les dos Sindicals aquí a La Garriga és un fet (?) gracies a la bona intel·ligència dels obrers.

...que diumenge passat hi havia molt bon ball encara que i faltaven els propis balladors, aquells que els fan ballar sempre.

...que dimecres els ous anaven a 8'50 la dotzena.

...que perquè els malalts del poble en puguin comprar seria convenient que els intermediaris forasters que venen a proveir, al emportar-s'els els i posessin un impost de 4 pessetes dotzena i aixís no vindrien a encarir-los. MOMIA

Nota del Consell Municipal

Aquest Consell fa avinent a tots els ciutadans, que s'ha inaugurat l'INSTITUT DE CIENCIES ECONOMIQUES DE CATALUNYA al Vallès Oriental (Granollers).

El primer curs que durarà dos mesos i mig, començarà desde la pròxima setmana dels quals s'en donaran 4 classes cada setmana de 9 a 10 de la nit amb la forma següent:

Dimarts	Economia Política
Dimecres	Història del Comerç
Dijous	Història del Comerç
Divendres	Geografia Econòmica

Els socis que vulguin esser-ne, pagaran una quota mensual de 1'75 Ptes. els quals tindran dret gratuïtament als butlletins complets.

La matrícula de cada alumne és de 5 Ptes. el curs complet.

El Consell Municipal, donant-se compte de l'importància que representa per el poble, fa avinent a tots els ciutadans que vulguin assistir-hi, que posa a la disposició d'ells (gratuïtament) un cotxe per transportar-los mentres duri dit curs.

Tots els ciutadans que es vulguin inscriure, poden passar per la Secretaria de l'AJUNTAMENT.

Un grup de treballadors d'aquest poble compost de 72 companys (molts d'ells antics socis descontents de la Cooperativa) sol·licitan d'aquest Consell Municipal s'els consedeixi per constituir en Cooperativa Obrera els locals que ja el Consell Municipal havia ofert als socis de la Cooperativa per engrandir-la i que aquets en assemblea celebrada el passat diumenge per majoria els rebutjaren essent dits locals els següents:

Local de la Plassa que actualment esta destinat per la venta;

Local que actualment esta destinat per l'elaboració del tossino;

I el café Casa del Poble.

Esperant veuremsatessos en aquesta justa petició, puig que té la finalitat de veneficiar la classe tota treballadora

us saluda

vostre i de la causa

La Comissió

Juan Aguirre

La Garriga 5 de Juliol del 7
1937.

Domingo Baselló

Domingo Baselló

Benigno Hugué

Jaume Lloca

Comanyn PRESIDENT DEL CONSELL MUNICIPAL de La Garriga.

d'arbitris sobre l'entrada d'ous i aviram destinats a la reproducció.

Col·locar una farola al carrer de Calàbria, si bé s'ha de buscar el causant de l'accident que produí la desfeta per tal que en faci efectiu l'import.

S'acorda que els consellers d'Obres i Cultura acompanyin l'arquitecte (Sr. Josep Sala) "Saleta" a visitar l'arquitecte municipal Manuel Raspall, per tal de determinar el que cal fer respecte a l'acabament de les obres de clavegueram i per tractar de la construcció dels grups escolars.

La presidència informa de la favorable acollida que ha tingut, per part de l'Ajut Infantil Reraguarda, l'acord pres diumenge passat. Tanmateix Frederic Freixa ha fet notar que s'ha de tenir la seguretat que es disposi la quantitat oferta, atès que tots sabem, diu, les dilacions que sofreixen les subvencions.

El regidor Andreu Mas manifesta que ha vist anunciada una funció a benefici d'un persona determinada. Tot i suposant que deu trobar-se en una situació d'angoixa, creu que les funcions benèfiques sempre han d'organitzar-se a benefici de l'Assistència Social.

Pregunta, tanmateix, què s'ha fet respecte a la inspecció sanitària de la "comuna" del cafè del Círcol de Recreo. Després d'un llarg debat, s'acorda celebrar una entrevista amb el propietari del local Joan Bachs, Andreu Mas i el metge titular per tal de deixar definitivament arranjat aquest afer.

El company Jaume Masmiquel manifesta que el músic major de la Divisió Marx, David Raqueta, hospitalitzat a la Garriga, ha demanat si podria disposar d'un piano per continuar les seves pràctiques. S'acorda deixar-li el que hi ha a la Biblioteca Popular.

Es demana quan s'acabarà l'arranjament del carrer de Samalús, començat des ja fa molt de temps. El conseller Masmiquel manifesta "*que s'ha de tenir molta cura del treball que es fa per tal de no tornar haver de fer el que ja està fet*".

- L'Ajuntament elabora un document inventari de 40 torres, les quals pensa cedir al Ministeri d'Instrucció Pública per instal·lar-hi els infants refugiats.
- 5- El garriguenc Daniel Boget, en nom de 72 treballadors descontents de la Cooperativa, s'adreça al Consell Municipal demanant autorització per fundar una Cooperativa Obrera.
- 8- Sessió ordinària del Consell Municipal.
Aprovació de l'acta de la sessió anterior.
El conseller Frederic Freixa protesta per la nota publicada pels pagesos, en la qual s'advertia al poble, i no només als refugiats, que s'abstinguessin de prendre fruita dels horts, car es prendrien la justícia per la seva mà. En Freixa deia que aquesta nota deixava en ridícul el Consell.
L'alcalde manifesta que desconeixia com havia aparegut aquest comentari. El conseller Lluís Vila, de la Unió de Rabassaires, se'n fa responsable, i diu que no passarà res.
S'acorda que si algú era atrapat, seria lliurat al Jutjat o Tribunal Popular.
Forta polèmica entre els tres regidors d'ERC, Esteve Oliveras, Andreu Mas i Joan Viñas, i Josep Puig, d'UGT, amb l'alcalde i els regidors de la CNT, Leopold Latorre, Jaume Masmiquel i Joan Pulido, Frederic Freixa del PSUC i Lluís Vila d'UR, per la qüestió de l'escrit de més de setanta persones que manifestaven el seu descontent amb la Cooperativa existent a la Garriga, i que demanaven alhora l'aprovació del Consell per constituir-se com a membres d'una de nova i la cessió dels locals.

Els regidors Freixa i Vila estan d'acord en la cessió i l'Esteve Oliveras s'hi oposa.

Posat a votació, el Consell aprova la concessió de crear una nova Cooperativa, d'acord amb la

ACTA

El dia 18 a las 11 del matí tingué lloc al local del carrer de Calabria N°13 una reunió convocada per la Comissió encarregada dels treballs preliminars per a la creació d'una Cooperativa Obrera, per donar compte dels treballs portats a terme.

Per la Comissió parla el company Aguirre, manifestant que el Consell Municipal d'acord amb la nostra sol·licitut ens ha cedit els locals de la Plaza de la República i del carrer de Calabria N°21 i el que actualment estem reunint, amb tots els mobles i utensilis tal com fins ara els vé utilitzant la Conselleria de Proveïments per la venda de queviures i carns. Aquest acord del Consell fou prés el dia 8; i següix dient el company Aguirre, cal aprofitar aquestes facilitats per a bastir ben aviat una Cooperativa model. Aixís ho farem sitots i posem l'interès i l'annagació que l'obra marxeix. Recomana a tots siguin propagandistes i cooperadors sense mirar tendència d'organització. La Comissió sedeix la paraula als reunits.

El company Boter proposa que la cooperativa sigui Confederal. Els companys Borrell i Llorens s'oposen a la proposició, manifestant que ha d'esser popular de tots els treballadors.

El company Crusatse està d'acord amb el manifestat pels companys Borrell i Llorens i a més amb la situació local no creu just tancar la porta als treballadors que ve gin amb simpatia el nostre projecte, malgrat no siguin confederals.

El company Boter intervé per a exposar el perquè de la seva proposició.

Intervé el company Vila i diu les dificultats que actualment es trobaria la cooperativa per el seu desenvolupament, en cas de fer-la confederal, i per evitar els perills que ha manifestat el company Boter es poden revisar els Estatuts i adaptar-los a les característiques de la localitat.

El company Masmiqúel està d'acord en que no sigui confederal i proposa que porti el nom de Cooperativa Obrera.

Després de resumir totes les intervencions s'acordá el següent:

Que porti el nom de Cooperativa Obrera i que pertanyi a

l'Associació de Cooperatives.

Es passa al nomenament d'una comissió interina que ha de fer-se càrrec dels locals que rebrá de la Comissió de Proveïments de la Conselleria del mateix nom. Aquesta comissió queda composta dels companys següents:

Joan Ballús, Jaume Borrell

Jaume Codina Francesc Llorens

S'entra a la discussió d' assumptes generals.

El Company Crusatse proposa que la quota d' entrada sigui, la mínima de 10 ptes. fins arribar a las 50 ptes. amb facilitats de pagament dexant a cada soci la llibertat de fer l'aportació mes creixuda. S'aprova.

El company Vila proposa que per esser soci ha de fer un any que resideixi a la localitat. Que les vendes es facin amb pagament al contat. Llançar un manifest invitant

sol·licitud del dia 5 d'aquest mes, amb cinc vots a favor i 4 en contra.

La CNT per boca dels seus regidors manifesta que deixa el local als nois que procedents d'Euskadi vénen a cercar refugi a la Garriga.

S'acorda autoritzar a Salvador Lladó la venda ambulant de cafè elaborat.

Les Joventuts Socialistes Unificades de Catalunya demanen que se'ls concedeixin els baixos de la casa de l'avinguda de Francesc Macià, tenint en compte que en el mateix local s'hi ha d'habilitar casa-habitació per al conserge de la Biblioteca Popular. S'acorda cedir als sol·licitants l'esmentada casa.

Atès que el veterinari municipal deixa interinament el càrrec perquè s'incorpora a files, s'acorda que el veterinari de Caldes de Montbui el substitueixi durant la seva absència. Es decideix que no es puguin vendre patates ni a dins ni a fora de la població sense passar pel Sindicat.

S'informa de la desaparició d'un volum de l'Enciclopèdia Espasa.

El regidor Esteve Oliveras explica amb tot detall els treballs realitzats el passat diumenge junt amb el company Josep Puig, el cap de la brigada municipal Joaquim Gesa i l'arquitecte (Josep Sala) "Saleta", en què van visitar els terrenys, en els quals, segons el seu criteri, podrien construir-se els grups escolars proposats pel Comitè d'Ajut Infantil de Reraguarda.

- 10- El Servei Forestal de la Generalitat ordena a l'alcalde que, si és cert que en el bosc de Santa Margarida es feia un aprofitament forestal sense la deguda autorització d'aquest Servei, se n'ordini la paralització immediata.

- 15- Sessió ordinària del Consell Municipal.

Aprovació de l'acta de la sessió anterior.

Es dóna compte de la dimissió presentada per l'alcalde Leopold Latorre i Pérez, i del comunicat de la C.N.T. manifestant que per substituir-lo ha estat designat Jaume Figuerola i Ximenez, el qual, present en l'acte, pren possessió del càrrec de conseller.

S'acorda passar a la Conselleria de Proveïments la reclamació formulada per Francesc Mas i Prat sobre les diferències de preu de venda del bestiar porcí.

Restar assabentats de la designació de la companya Empar Llarena per fer l'inventari de les torres que l'Ajuntament cedeix per acollir els infants refugiats.

Passar a la Conselleria de Cultura l'ofici del Consell de l'Escola Unificada relatiu a la mestra Joana M. Ferré.

Vist l'ofici del Secretari de Relacions Exteriors de la Generalitat referent a l'apoderament d'objectes de la finca del ciutadà francès Juli Fournier, s'acorda informar-se'n i contestar amb coneixement de causa.

Vista la reclamació presentada pel ciutadà i capità dels mossos d'esquadra Frederic Escofet, per tal que se li retornin els mobles i atuellis apoderats de la seva casa propietat del Passeig. S'acorda informar-se dels que eren a la conselleria de Defensa.

S'acorda retornar una màquina d'escriure, marca "Royal", al veí Josep Reig.

Vist el Reglament de la Societat Coral que hi havia instal·lada al cafè de la Casa del Poble, presentat pel qui en fou el president, Josep Marmiñà, i atès que aquest Reglament es refereix al local del carrer del Centre i no al del carrer de Calàbria, s'acorda retornar-lo al Sr. Marmiñà.

El grup col·lectiu de Tallers de Lampisteria i Metal·listeria s'adreça a l'Ajuntament protestant perquè un company ha estat nomenat per realitzar treballs de fontaneria, en perjudici dels interessos de la Col·lectivitat.

S'acorda designar el conseller d'Obres, Josep Puig, perquè, en nom i representació de l'Ajuntament,

als treballadors que ingresin a la Cooperativa i a l'ensempsens exposar alguns dels acords que efectin a l'ingrés. S'acorda.

El company Crusats proposa establir una moneda cooperativa-exclusiva per a les compres dels socis a la Cooperativa. S'acorda.

Sens altres assumptes a tractar s'aixeca la reunió a la una de la tarda.

La Garriga 18 Juliol 1937.

La Comissió,

Juan Balliu

Manuel Comas

El Secretari,

Juan Balliu
EB

assisteixi al judici que el proper dia 19 tindrà lloc al Tribunal del Palau de Justícia de Barcelona, com a resultat de la demanada formulada pel veí Isidre Baldà i Jordà contra el ram de la construcció d'aquesta localitat i contra aquest Ajuntament.

La presidència, abans d'acabar la sessió, pretén convocar una sessió extraordinària trenta minuts més tard, però el conseller Alfons Pulido s'hi oposa, i demana que es faci un altre dia per tal de poder posar-se d'acord.

16- Sessió extraordinària del Consell Municipal.

Aprovació de l'acta de la sessió anterior.

La presidència manifesta que la sessió d'avui és per elegir el nou alcalde, atès que Leopold Latorre deixava el seu càrrec de batlle en ser cridat a l'Exèrcit.

El resultat de la votació fou favorable a Frederic Freixa, amb cinc vots, i quatre per a l'Esteve Oliveras. Tanmateix com que no ha obtingut majoria absoluta cap dels dos, d'acord amb la Llei, queda elegit amb caràcter interí el company Freixa, que passa tot seguit a ocupar la presidència.

17- Nova sessió del Consell Municipal, amb el mateix resultat que el dia anterior.

- Josep M. Pujadas fa un donatiu voluntari de 500 pessetes per pal·liar l'atur forçós existent a la Garriga.
- L'alcalde interí comunica al Delegat General d'Ordre Públic que per les dependències de l'Ajuntament ha trobat de 16 a 20 armes entre llargues i curtes, de les quals ignorava la procedència i el dipositari.

D/18- Reunió al local del carrer de Calàbria núm. 13, convocada per la comissió encarregada dels treballs preliminars per a la creació d'una Cooperativa Obrera. Joan Aguirre explica que el Consell Municipal els ha cedit tres locals, el de la plaça de la República, el del carrer de Calàbria núm. 21 i on són ara reunits.

S'acorda que porti per nom Cooperativa Obrera i que pertanyi a l'Associació de Cooperatives. Es crea una Comissió interina formada per Joan Ballús, Jaume Borrell, Jaume Codina i Francesc Llorens.

19- Sessió extraordinària del Consell Municipal.

Aprovació de l'acta de la sessió anterior.

Nova convocatòria dels consellers per a l'elecció del nou batlle, amb el mateix resultat que en les dues sessions del dia 16 i 17.

D'acord amb les disposicions vigents Frederic Freixa i Mir és nomenat alcalde.

- El batlle dimissionari, Leopold Latorre, s'ofereix al nou alcalde i als membres de l'Ajuntament i explica l'assumpte de les armes, les quals foren lliurades per la CNT-FAI i Joventuts Llibertàries a l'Ajuntament després del fets de maig.
- El Consell Municipal comunica al Servei Forestal que ja s'havia ordenat la suspensió de l'aprofitament del bosc de Santa Margarida, com també el dels boscos de la Xambonera i can

GREGORI GARCIA GIMENEZ, Secretari de la COOPERATIVA OBRERA d'aquesta localitat;

CERTIFICA: Que un dels acords pressos en la assemblea celebrada avui dia de la data, pels socis de dita Cooperativa, en el local "Casa del Poble" a les deu del matí, ha estat: Nomenar la Junta Directiva havent sigut designats per unanimitat els següents companys.

PRESIDENT - Joan Ballus Gali,

VICE..... - Marçal Puigderrajóls Vives,

SECRETARI - Gregori Garcia Gimenez.

VICE..... - Alfons Gotanegra Taná.

TRESORER - Jaume Borrell Arsella.

COMPTADOR - Francesc Llorenç Plà (Plá)

VOCAL - Miquel Viva Llovari

VOCAL - Benigne Augé Borrell.

VOCAL - Joan Codina Bosch.

A l'ensams a estat nomenada la Comissió d'Esbarjo la qual intervindrà en els afers del café i Sala d'espectacles, havent recaigut en els companys que s'esmenten

ADMINISTRADOR - Josep M. Riera Ros,

REVISSADOR - Joan Aguirre Timoneda.

REVISSADOR - Miquel Vivas Llovari.

REVISSADOR - Francesc Crusats Mir.

de tot lo qual consta en la seva Acta corresponent.

I per a que consti lliuro el present segellat pel que usa l'esmentada Entitat i vissada pel company President, en el poble de La Garriga a 8 d'Agost del 1937.

Vist i Plau
El President.

Juan Ballus

7- Sessió extraordinària del Consell Municipal.

Aprovació de l'acta de la sessió anterior.

La presidència exposa que la reunió d'avui és per resoldre la petició de l'increment del preu de la llet, afer sol·licitat pel Sindicat Agrícola, i per resoldre definitivament la cessió de locals a la Cooperativa Obrera.

El company Joan Pulido manifesta que malgrat el seu interès no ha pogut recollir totes les dades necessàries per emetre el seu dictamen i, com que observa que no hi ha el conseller d'agricultura, proposa ajornar novament la solució, acceptant-se aquest proposició.

Tot seguit s'acorda, "*cedir a la Cooperativa Popular el local del carrer de Llerona pel preu de 35 ptes. mensuals; i els locals cedits a la Cooperativa Obrera, trenta pessetes al de la Plaça de la república, trenta pessetes al del carrer de Calàbria i setanta cinc pessetes al de la Casa del Poble, aquestes quantitats mensuals. Per tractar-se dels lloguers dels edificis qual utilitat ha d'ésser en benefici de la classe treballadora, s'acorda deixar exempte de lloguer, dic de pagament de lloguer la Cooperativa Popular del carrer de Llerona, i com a compensació d'aquesta rebaixa, als locals de la Cooperativa Obrera s'els assigna els lloguers següents: local de la Plaça de la República, vuit pessetes mensuals; local Tocineria del carrer de Calàbria, vint pessetes mensuals i local de la Casa del poble seixanta pts mensuals*".

D/8- La Cooperativa Obrera sol·licita l'ingrés com a sòcia al Sindicat Agrícola Cooperatiu de Rabassaires de la Garriga, alhora que s'ofereix en tot allò que recaigui en benefici d'ambdues entitats i de llurs socis.

- Junta General de la Cooperativa Obrera de la Garriga, en el local de la Casa del Poble. Per unanimitat són nomenades membres de la Junta Directiva les següents persones:

President: Joan Ballús i Galí

Vice-president: Marçal Puigderrajols i Vives

Secretari: Gregori García i Giménez

Tresorer: Jaume Borrell i Arsella

Comptador: Francesc Llorens i Pla

Vocals: Miquel Vivas i Llovari, Benigne Augé i Borrell i Joan Codina i Bosch.

S'acorda enviar un certificat del nomenament al ciutadà alcalde de la Garriga.

12- Sessió ordinària del Consell Municipal.

Aprovació de l'acta de la sessió anterior.

S'acorda aprovar les factures de la vídua Marata, Fusteria Garriguenca, Esteve Codinachs, Hipòlit Planàs i Perpetu Villanueva.

Retornar una caixa de cabals al Sindicat Únic de Treballadors.

Passar a informe de la Conselleria de Proveïments la instància de Rosa Borrell i Castany sol·licitant autorització per a l'obertura d'una botiga de venda de llet.

Passar a la Conselleria d'Obres l'informe de l'arquitecte sobre el pressupost de la claveguera del carrer de Samalús.

Deixar pendent de resolució la sol·licitud d'Agustí Tomàs i Pubill on demana una plaça de sereno municipal.

Demandar als carnisers que presentin un escandall ben detallat dels preus de compra i de venda de la carn de xai, per tal de resoldre amb equitat el problema de la venda, la qual es fa molt difícil ja que els pagesos volen cobrar els preus fixats per la Comarcal.

INVENTARI CORRESPONENT A LA CASA DEL POBLE
(Secció Cafè)

129 Cadires corrents
30 Taules marmol de cafe diferentes classes.
70 Copes de café.
200 Plats de café i 25 petits per aperitiu.
Un Billar
2 Taules petites de joc.
Una nevera de 6 departaments.
40 Gots de suavos.
30 Gots per aigua.
23 Copes de licor.
32 Copes de quinquets.
33 Ampolles d'aigua.
102 Culleretes de café i 37 de llargues.
Una cafetera de cafe exprés inutilitzada.
Una cafetera petita de servei.
Un molinet.
2 Safates per servir café.

(SECCIO CINE)

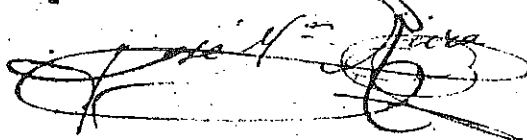
272 Butaques.
242 Cadires.
Dos pianos, un servible i l'altre inutil.
Una maquina projecció cine.

(SECCIO BIBLIOTECA)

12 Cadires.
2 Sillons.
2 Taules de fusta.
Una estanteria biblioteca sense llibres.

Juan Blancafort (SECCIO TOCINERIA)

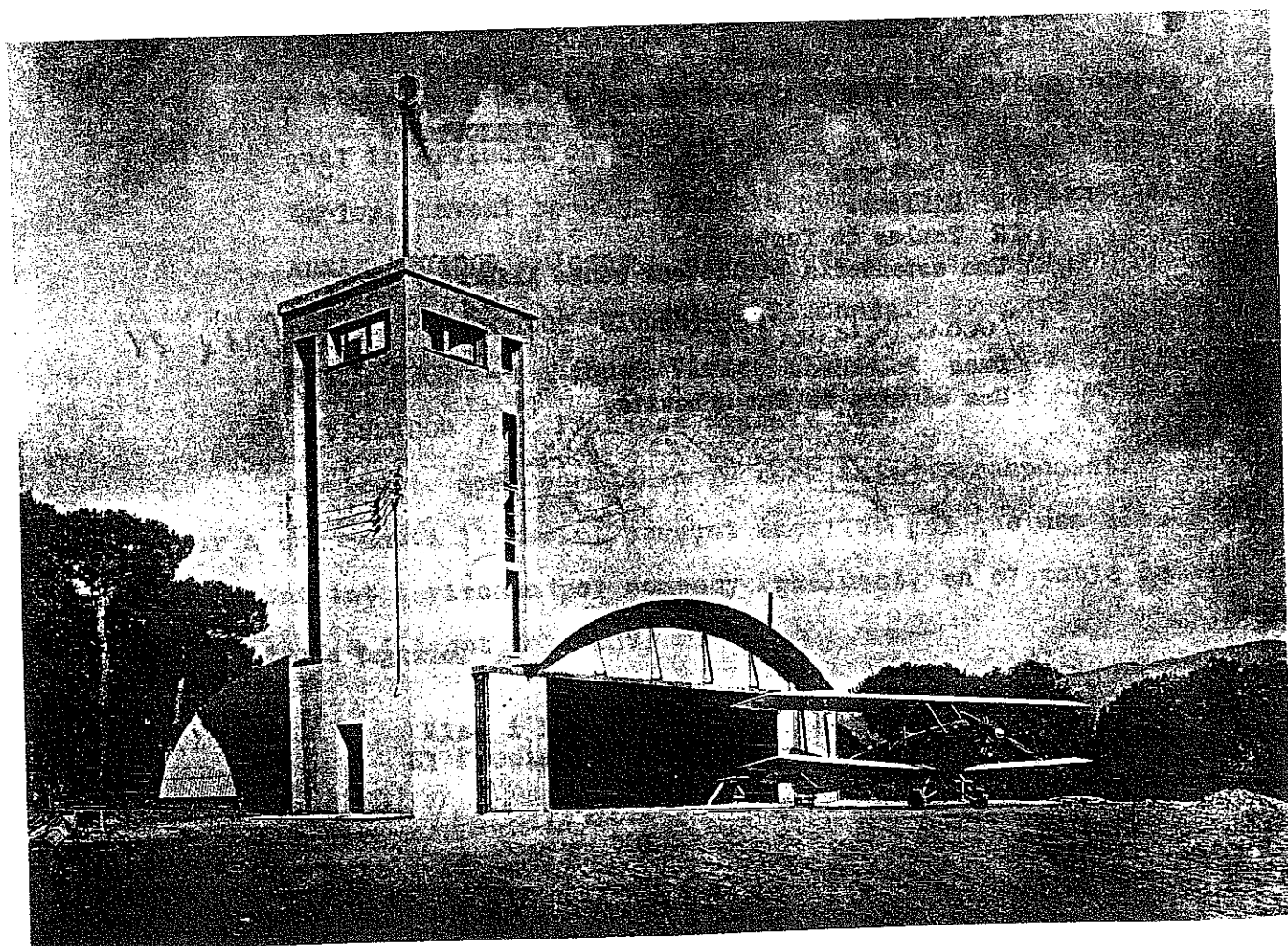
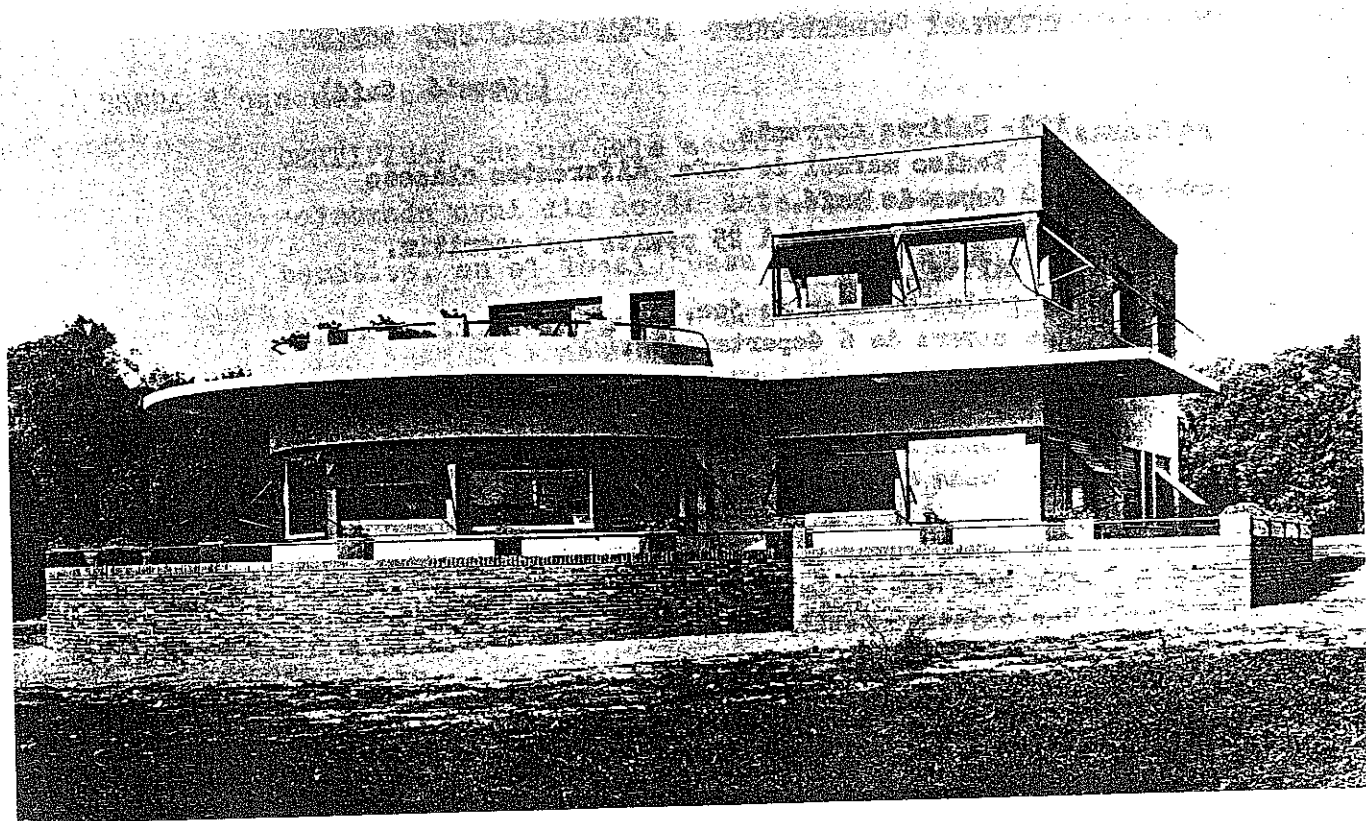
Dues Balances.
Una maquina de fer embutits.

celebrat 21

La Garriga 7 agost del 1937

a Can Mota al 6/14

LA COMISSIÓ DE RESPONSABILITATS

A LA COMISSIÓ DE RESPONSABILITATS.

1 Sindicat de Treballadors de LA Garriga. C.N.T.

1 la seva representació al nota signat Luis Despra. com a President la mateixa en la forma que millor procedeixi dir:
 2 passo a formular petició de destinació definitiva dels bens apropiats
 3 o es dirán i declaració de incautació dels mateixos practicada al lloc
 4 afecte:

5 ue arden del moviment del 19 de juliol 1936 i entitat que represento
 6 sava incautar dels bens del terme municipal d'LA GARRIGA que a
 7 continuació passen a detallar.
 8 un edifici dedicat a teatre i cafe situat el carrer Calabria n. 13 i el
 9 següent mobiliari (100) cadires (50) taules (60) copes (150) plats (1) billar
 10 (1) nevera petita (50) gots (30) ampollas d'aigua (100) culleretes (1)
 11 nevera cafetera (2) sofats (200) butaques (242) cadires (1) piano (1)
 12 maquina d' cine (2) taules d' fuste (1) estanteria biblioteca sense llibre
 13 Els bens esmentats en el paragraf anterior eren propietat d' Josep
 14 Grous i Turrens veí de Canoves i exceptuant maquina d' cine i les (200)
 15 butaques que eren propietat de una agrupació de accio ciutadana:

16 Respecte de qual concorren les següents circumstancies de tots els
 17 governs reaccionaris no avian sigut desterrats militans i col laboradors
 18 tan el proletari es com els arranjataris:

19 En compliment del paragraf (c) del article primer del Decret de 12
 20 de Gener 1937 fem constar que necessitem els bens esmentats i ens
 21 son els mateixos imprescindibles ja que els tenim destinats a Cooperativa
 22 Obrera i afins culturals:

23 En compliment del paragraf (d) del esmentat Decret fem constar que no
 24 sian a practicar o res en aquest moments:

25 Fem finalment constar també que els mitjans amb que comptem pel
 26 funcionament i adaptació de tots els serveis esmentats son
 27 de l'organització:

28 Per tot això

29 A la comissió de Responsabilitats demano es serveixi tenir per
 30 fetes les precedents manifestacions. tenir per presentada aquesta
 31 declaració de incautació o apropiació i en definitiva i previa la
 32 declaració de fiances o començant i condonant del esmentat propietari
 33 i confirmació de les precedents incautacions. es serveixi proposar al
 34 consell de la Generalitat. la destinació definitiva dels esmentats bens
 35 a favor nostra i als fins que quedan especificats

36 A LA GARRIGA A 30 d'AGOST D E 1937

Juan Oliver

Luis Despra

27- Sessió ordinària del Consell Municipal.

El conseller Joan Pulido, de la CNT, demana que es doni la màxima autoritat als guardes en el moment de fer reconeixements de documentació, atesa la quantitat existent de població flotant no controlable.

S'acorda fer gestions per alliberar dos funcionaris detinguts, els quals havien practicat un registre i s'havien quedat amb imatges i altres objectes religiosos. En la denúncia, se'ls acusa de robatori a mà armada, si bé els objectes havien estat dipositats a la Sala del Jutjat.

Aprovar el pagament de diverses factures.

Donar-se per assabentats d'un comunicat del Jutjat permanent d'Instrucció (Auditoria de Girona) relatiu a J. Sallés i Gubern i J. Andreu i Ventura, i d'un altre del Sindicat Agrícola referent a l'absència del conseller d'Agricultura en les sessions.

Aprovar l'augment de 0,10 cèntims per litre en el preu de la llet, que passaria a vendre's a les botigues a 0,80 cts., atès l'escrit presentat pel Sindicat Agrícola (secció de vaquers); i si és portada a domicili, a 0,90 cèntims, amb la disconformitat de la minoria de la C.N.T.

Es proposa la instal·lació d'un parallams a l'Hogar Topogràfic i es tracta també de la municipalització o administració de l'habitatge. S'encarrega a la minoria de la C.N.T. fer un estudi sobre aquesta qüestió.

Autoritzar el preu de venda de la carn, amb l'oposició de la minoria.

- 30- La Cooperativa Obrera i el Sindicat Únic de Treballadors C.N.T. i A.I.T, de la Garriga, s'adrecen a la Comissió de Responsabilitats demanant la destinació definitiva dels béns apropiats arran del moviment del 19 de juliol de 1936, de l'edifici dedicat a teatre i cafè situat al carrer de Calàbria núm. 13, amb el seu mobiliari, béns que eren propietat de Josep Crous i Torrens, veí de Cànoves, llevat de la màquina de cine i de les 200 butaques, que eren propietat d'una agrupació d'acció ciutadana, atès que necessiten els béns esmentats per a ús cultural de la Cooperativa Obrera.

Setembre

- 1- L'Ajuntament respon un qüestionari enviat des de la Direcció General de Radiodifusió de la Generalitat per tal de fer un cens d'aparells de ràdio receptors.

- 2- La conselleria de Proveïments lliura a la Delegació de la Comarca un document on figura que el nombre d'habitants de la Garriga és de 7.200 persones aproximadament, alhora que demana permís a la Delegació perquè es pugui recollir 3.635 quilos d'oli de la Conselleria de Proveïments de Tortosa.

• Sessió ordinària del Consell Municipal.

Aprovació de l'acta de la sessió anterior.

S'acorda aprovar el pagament de diverses factures.

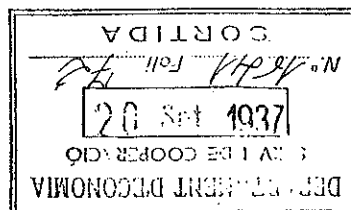
Donar-se per assabentats de la petició presentada per una mestra refugiada de Bilbao, Isabel Rovira, que posseeix, segons diu, el títol de batxiller.

Passar a estudi de la Comissió d'Habitatge la sol·licitud dels treballadors del bosc en què demanen la cessió d'una part del pati de can Polit.

Complir immediatament l'ordre del cap de l'aeròdrom de can Fernández, segons comunicació del

GENERALITAT DE CATALUNYA

CONSELLERIA D'ECONOMIA
SERVEI DE COOPERACIO

Em plau de comunicar-vos que la societat "La Cooperativa Obrera", de La Garriga, ha estat inscrita al Registre d'aquest Servei amb el número 2170, i per tant, pot, funcionar amb plena personalitat jurídica.

CLASSIFICACIO: Cooperativa Popular de Consumidors de la classe a).

I perquè ho puguem fer constar on convinguí, adjunt us trametem un exemplar dels Estatuts de gubament diligenciat, advertint-vos de l'obligació de complir dintre dels terminis legals els requisits que es deriven d'aquesta inscripció.

Barcelona, 17 de setembre del 1937.

EL CAP DEL SERVEI INTERI,

José Fane

President de la Comissió Organitzadora de la "La Cooperativa Obrera".
LA GARRIGA .-

A 28 March 1964

El Sindicat Unit dels Treballadors de la Garriga,
i amb la seva representació, el nota al municipi d'Espí Gotsnegre, com a Pre-
sident del mateix, amb la forma que millor procedeixi dir:
que passa a formular petició de declaració definitiva dels bens apropi-
ats que es dirà i declaració d'interdicció dels mateixos procedint al·legant el
efecte:

...no erron del moviment del 13 de juny del 1936 i qualitat que representa
no va incanta, dels hons del bono municipal de la Garroga que a continuació pas
ser a detallar.

En tot el destínt a trossinar, en el qual s'hi troba en l'ex el correspo-
nent inventari, dos trossos i un contralor destínt a la elaboració del trossu-
ra dels elements de l'edifici anterior amb propietat de en Joan Mancafor. Se-
ria, respecte al qual concorre ten el mateix circumstàncies;
dignitat trossuaria feta trossos p' el mateix abandonada per un propietari, de
propietat trossuaria, el qual va haver de concorre el poble per habitar el destínt
que en una casa i trossuaria p' el mateix i el mateix temps elaborada com a
en l'ex trossuaria contra la propietat del poble, el mateix temps dit propietat
el poble i trossuaria contra la propietat del poble, pertencent al
en l'ex trossuaria contra la propietat del poble, pertencent al
en l'ex trossuaria contra la propietat del poble, pertencent al
en l'ex trossuaria contra la propietat del poble, pertencent al

En compliment del paràgraf (c) de l'article primer del Decret del 12 de
juny del 1957, fa constar que no existeix cap bona orientats i ens son els mateixos
nos interessats. Ja que els tenen designats a Cooperativa Agraria.

En compliment del paràgraf (d) de l'annexat Decret fem constar que no es necessària fer-hi obres i en tot cas aquestes serien pagades per dita Cooperativa.

Com Zinārmont constar to dō, que ois mijans en quo conte. por funcioanes mont i adapta-iō do tota ois servois en ontats son fondeas do ia cooperativo.

Per tot aliq:

La Comissió de Responsabilitats demana es serveixi tenir per fetes les procedons manifestacions, per tenir per presentades aquestas declaracions d'intenció ó apropiació i on definitiva i provia la declaració de lesa ó conculcant i condonació de los entes propietari i confirmació de los procedons intencions, on serveixia presentar al Comitè de la Generalitat, la destinació definitiva dels entes bano a favor nostre i ois fins que quedan especificats

En Santiago 17 de Septiembre del 1937

Juan Ballay

Wm. Apple

MODEL DE CERTIFICAT DATA DE CONSTITUCIO

El que sota-signa Gregorio Garcia Jimenez Secretari deb la Societat Cooperativa de La Garriga inscrita al Registre del Servei de Cooperació amb el num. 2170.

C E R T I F I C A : Que al llibre d'actes de l'entitat, al seu foli ler. n'existeix una de relativa a l'Assemblea celebrada el dia 5 de novembre del 1937, un de quins paragrafs es del tenor literal següent:

"Sota la presidència de la Comissió Organitzadora i amb assistència de 140 companys, es dona compte d'haver rebut un exemplar dels Estatuts degudament diligenciat pel Consell Superior de la Cooperació i un comunicat amb la classificació i inscripció al Registre, tot lo qual és aprovat per unanimitat.

"Seguidament, i d'acord amb l'article 14 de la llei de Bases de la Cooperació, es passa a nomenar els companys que han d'ocupar els càrrecs de la primera Junta Directiva, i després del debat corresponent, aquesta resta composta de la següent manera:

PRESIDENT:	Juan Ballus Calí	Carrer	Ramon Pareras,	29
VIS-PRESIDENT:	Josep Calzada Serra	"	"	16
SECRETARI:	Gregorio Garcia Jimenez	"	Ronda Carril,	28
VIS-SECRETARI	Joan Aguirre Timoneda	"	Anselmom Clavé,	39
TRESORER:	Jaume Borrell Arsella	"	Imprempta,	24
COMPTADOR:	Miquel Vivas Llavori	"	Crehueta,	4
VOCAL:	Francisco Crusat Mir	"	Imprempta,	26
"	Benigno Augé Borrell,	"	Calabria,	90
"	Daniel Boget Aguirre,	"	Bonaire,	12

COMISSIO REVISADORA DE COMPTES.

Carlos Grau Cassas	Carrer Bonaire,	1
Marcial Puigderrajols Serra	"	Calabria, 123
Jaume Comas Argelaguès	"	" 116

Acte seguit, en pendre possessió dels càrrecs elegits, el President, en un encoratjador parlament, declara constituïda la Cooperativa Obrera. I no havent-hi mes assumptes a tractar, s'aixeca la sessió a les 24 hores.

I per a que consti, a tots els els efectes legals, lliuro el present certificat a

La Garriga a 12 de novembre del 1937

EL PRESIDENT

J. Ballus

EL SECRETARI

G. Garcia

Sots-secretari:	Joan Aguirre i Timoneda
Tresorer:	Jaume Borrell i Arsella
Comptador:	Miquel Vivas i Llavori
Vocals:	Francesc Crusat i Mir, Remigi Augé i Borrell i Daniel Boget Aguirre.

- La Clínica Militar comunica a l'Ajuntament el nom dels 16 treballadors civils que hi ha a l'Hospital.
- 6- El Consell Municipal fa arribar al president del Sindicat Agrícola i Cooperatiu un escrit procedent del Consell d'Agricultura de la Generalitat en el qual es diu que, d'acord amb les disposicions vigents, totes les collites i productes agrícoles havien de ser portats al Sindicat Agrícola, el qual n'havia de tenir cura del control; però era a l'Ajuntament a qui corresponia el racionament i les taxes de preus. I continua dient que caldria que el Sindicat ordenés als seus associats que hi deixessin les collites de mongetes i patates tardanes i que, abans d'anar a vendre els seus productes al mercat de Vic, els portessin a vendre diàriament a la plaça de la República de la Garriga.
- 10- L'alcaldia demana permís al Director General de Proveïments per comprar una partida de carn congelada per donar abast al poble, on la vida comença a fer-se impossible.
- 11- Sessió ordinària del Consell Municipal.
Aprovació de l'acta de la sessió anterior.
S'acorda aprovar el pagament de les factures de Tallers Col·lectius de Lampisteria i Metal·listeria, de Joaquim Gesa i Espinasa i de l'Agrupació Col·lectiva de la Construcció.
Comunicar i recordar al Sindicat Agrícola que en el termini de 48 hores trameti la certificació interessada per aquest Ajuntament sobre l'aclariment de l'afiliació i l'ideari antifeixista d'Esteve Boget i Torn per ocupar l'onzè lloc de conseller, atès que s'ha de comunicar a la Direcció General d'Administració Local la constitució definitiva d'aquest Ajuntament.
El conseller Esteve Oliveras exposa la crítica situació en què es troben tres mestres de l'Estat per manca de queviures, i manifesta que si no se'ls proporciona alimentació com als altres veïns no podran assistir a classe. S'acorda facilitar-los alimentació i cedir-los com habitatge el segon pis del grup Escolar Cervantes.
Es posa de manifest el greu problema de la llet.
S'acorda reunir-se amb el president dels vaquers abans de prendre qualsevol mesura.
El secretari adverteix que encara no s'ha preparat res per confeccionar el pressupost de l'any 1938 i s'arribarà a finals d'aquest any sense haver-se aprovat. S'acorda reunir-se el proper dia 15.
- 12- El Director General de Proveïments autoritza l'Ajuntament a comprar carn congelada.
- D/14- La Junta de Defensa Passiva envia una ordre a l'Ajuntament on es dicten les normes a seguir en previsió d'un futur bombardeig.
- El Sindicat Agrícola comunica a l'Ajuntament la designació de Josep Torrents i Villa per ocupar

GENERALITAT DE CATALUNYA

DEPARTAMENT D'ECONOMIA
SERVEI DE COOPERACIÓ

DEPARTAMENT D'ECONOMIA
SERVEI DE COOPERACIÓ
18-11-37
N.º 2216 Foli 103
SORTIDA

Adjunt em plau de retornar-vos
el duplicat decl'acta de constitu-
ció de la C cooperativa de la vostra
presidència degudament diligenciat,
als efectes que s'escaiguin.

Barcelona, 18 de novembre del 1937.

EL CAP INTERI DEL SERVEI.

Jordi Garriga

President de la Cooperativa " La Coop. Obrera "
LA GARRIGA

634

Federació de Cooperatives de Catalunya

Pelai, 7, pral., 2.ª — Telefon 17374

Barcelona 22 de novembre del 1937

=

Company President de la
Cooperativa Obrera
LA GRABUGA

Distingit company:

Ens plau adjuntar-vos un exemplar de l'acta de constitució de la vostra entitat degudament legalitzada per Consell Superior de la Cooperació, el qual tal com disposa l'article 16 de la Llei de Bases de la Cooperació heu d'adjuntar-lo als vostres Estatuts, amb la qual cosa aquesta tindran tot el valor d'una escriptura pública.

Afectuosament us saluden,

PEL COMITÈ EXECUTIU

A large, stylized handwritten signature in dark ink, appearing to read "Antoni Manguera".

FEDERACIÓ DE COOPERATIVES
DE CATALUNYA

PELAI, 7. PRAL.
BARCELONA

Company

President de la Cooperativa

Olivera de Janiga

Distingit company:

Sotmesa la vostra atenta petició d'ingrés al si de la nostra organització a examen del Comitè Executiu del mateix, aquest en la seva reunió celebrada el dia 24 de novembre va acordar l'admissió de l'entitat de la vostra digna presidència, previ informe de la Comarcal respectiva.

Amb aquest motiu automàticament passeu a formar part de la Federació Comarcal de Cooperatives de Sabadell, de la Confederació de Cooperatives de Catalunya, de la Federació Nacional de Cooperatives d'Espanya i de l'Aliança Cooperativa Internacional que agrupa a tots els cooperadors del món, podent a l'ensiem fer us dels serveis d'aquestes oficines per tot quan us sigui menester.

La quota que us correspon momentàneament és de Pessetes vuitanta a l'any, divent-nos fer afectives les corresponents al present de Pessetes 6'70 (de Desembre a Desembre) per conducte de l'esmentada Comarcal de Sabadell.

Congratulant-nos de la decisió presa per la vostra entitat de venir a formar a les fileres de la nostra organització, aprofitem la present per a saludar-vos afectuosament.

PER COMITÈ EXECUTIU
[Signature]

l'onzè lloc a la Corporació Municipal.

- 15- El Sindicat Agrícola envia una carta a l'Ajuntament notificant-li que el seu associat Esteve Boget i Torn no pertany a cap partit polític que el fes incapacitat per ser designat i acceptat, i que se'l considera coneixedor dels assumptes del camp, cosa positiva per representar el Sindicat i prestar grans serveis a la Corporació; *"per tant creiem voldreu lliurar-li la corresponent credencial, i donar-li possessió del seu càrrec"*.
- 18- Sessió ordinària del Consell Municipal.
Aprovació de l'acta de la sessió anterior.
S'acorda aprovar el pagament de diverses factures.
Oficiar els partits i organitzacions per tal que designin el seu representant per formar part de la Junta Municipal Agrària.
El regidor Jaume Figuerola demana que s'analitssin les aigües dels pous particulars en bé de la salut pública.
S'acorda acceptar el ciutadà Josep Torrents i Villa, designat pel Sindicat Agrícola, com a representant en el Consistori, en substitució d'Esteve Boget, el qual no fou en el seu dia acceptat pel Consell.
- 19- L'alcaldia demana a la CNT i UGT una relació dels militants classificats per oficis, per saber quants obrers de la Garriga es troben, parcialment o totalment en atur forçós.
- 22- La Generalitat avisa a l'Ajuntament garriguenc perquè suspengui immediatament les tales de pins i alzines que es feien en els boscos de la finca de can Miquel, situada en els termes de Montmany de Puiggraciós, la Garriga i l'Ametlla.
 - La Federació de Cooperatives de Catalunya envia a la Cooperativa Obrera un exemplar de l'acta de la constitució de l'entitat degudament legalitzada pel Consell Superior de la Cooperació.
- 24- Els ajuntaments de la Garriga, l'Ametlla, Cànoves, Samalús i les Franqueses es posen d'acord per tal d'evitar que es trullin les olives procedents d'altres pobles que no siguin els propis. Es demana per controlar-ho el nom dels trulls, les trullades fetes i les quantitats d'oli obtingut.
- 25- Sessió ordinària del Consell Municipal.
Aprovació de l'acta de la sessió anterior.
Es dona compte de la renúncia del càrrec de conseller presentada per Joan Galvany i Vila, d'Esquerra Republicana de Catalunya, i que ha estat substituït per Joan Pareras i Petit. El Consell accepta la designació.

CARTA DE PAGO

Provincia de Barcelona

Ayuntamiento de La Garriga

PRESUPUESTO DE 1937

CARTA DE PAGO

correspondiente al cargamento núm. 14

Concepto núm.

Capítulo

Artículo

Epígrafe

D. Esteban Bonic Villa Deposi-
tario de este Ayuntamiento

Recibí de La Cooperativa Obrera de Construcción de Mil Rtas. su concepto de a quinquenta mil cuarenta y cinco reales de la fundación

De la referida cantidad firmo con esta fecha el equivalente cargamento, bajo el número , debiendo tomarse razón de la presente en la Intervención sin cuyo requisito y el V.º B.º del Sr. Alcalde, no será legal esta carta de pago.

En La Garriga a 27 de octubre de 1937

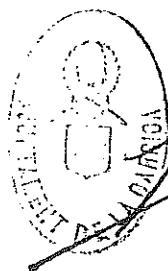
El Depositario,

Esteban Bonic Villa

Son pesetas 140.00

Tomé razón:
El Interventor,

Esteban Bonic Villa

V.º B.º
El Alcalde,

Desembre

- 1- El Departament de Governació i Assistència Social de la Generalitat fa arribar al Consell garriguenc una queixa de la Clínica Militar de la Garriga sobre els obstacles que l'Ajuntament posava al Comissari Delegat de la Clínica per donar-li un estatge a ell i la seva família, al·legant que no hi havia habitatges a la Garriga.
 - L'Ajuntament s'adreça a l'inspector en cap de Primera Ensenyança de Barcelona per demanar-li el trasllat del mestre nacional D. Claudi Garcia i Avila per incompatibilitat amb el veïnat.
 - El Consell Municipal envia una carta al Director General de Proveïments de la Generalitat demanant que sigui lliurat el corresponent permís "*amb què poder-nos justificar davant les autoritats que amb ruta puguin deturar-nos*", a causa de la necessitat de recórrer alguns pobles per cercar aliments.
 - Un delegat de l'Ajuntament es trasllada a Euskadi amb la finalitat de "*gestionar ropa de abrigo para los refugiados del Norte*".
 - Escrit adreçat al Director General de Proveïments demanant-li autorització per importar des de Tortosa i del Sindicat Arroser 5.000 quilos d'oli i 5.000 quilos d'arròs, que són absolutament necessaris per a l'abastament del poble i dels refugiats.
- 2- Sessió ordinària del Consell Municipal.

Aprovació de l'acta de la sessió anterior.

S'acorda aprovar diferents pagaments.

Ratificar el company Josep Torrents i Villa com a regidor d'aquest Ajuntament en representació del Sindicat Agrícola, vist l'ofici de la Direcció General d'Administració Local.

Retenir la targeta de racionament als veïns que tinguin fills, germans o marits que no s'hagin presentat a l'exèrcit quan han estat cridades les sevas lleves respectives.
- 3- Sessió ordinària del Consell Municipal.

Aprovació de l'acta de la sessió anterior.

S'acorda aprovar el pressupost per a l'any 1938. Els ingressos i les despeses es fixen en la quantitat de 466.400 pessetes.

 - Nova reunió dels representants dels ajuntaments de la Garriga, l'Ametlla, Cànoves, Samalús i les Franqueses per parlar de la qüestió de l'oli.
- D/5- El responsable de la Residència del "*Hogar Telegráfico*" d'aquesta població, Manuel J. Cluet, s'adreça a l'Ajuntament denunciant la desaparició de llits, matalassos i atuells de cuina, els quals s'emportà a Olot el professor Mateu Rodríguez i Martínez.
- 6- Nova trobada dels ajuntaments dels pobles veïns per tractar de l'assumpte de l'oli.

Españoles

“El Gobierno rojo sacrifica por egoísmo la riqueza catalana. Su presencia en Barcelona atrae la Aviación Nacional. El Marxismo desarticula al obrerismo catalán y asesina a sus dirigentes. Sigue la guerra contra vuestra voluntad: sólo la desean los responsables para retardar la justicia y amontonar riqueza en el extranjero. Cuanto más tarde termine la guerra más industrias se desvinculan en Cataluña mientras que surgen en las otras regiones de España. Vuestro campo que es rico no da para comer más que a encanallados que asaltaron el poder. La suerte está echada y el continuar la guerra sólo ocasiona víctimas de quien no la quiere. Responsables no temed la acción de la Justicia Nacional. Os engañan siempre con supuestas victorias. Extremadura, Toledo, Málaga, Vizcaya, Santander, Brunete, Asturias, Teruel y tantas más terminaron en la verdad que se abre camino de desastres con millares de pérdidas que salen de vuestra sangre mientras que los hijos y familiares de los dirigentes ocupan cargos retribuidos o trafican en armas con el extranjero. En la España Nacional hay abundancia de subsistencias y tal baratura de vida que sorprende a quien nos visita. Nuestros obreros disfrutan de paz, trabajo y retribución que aleja el hambre y la miseria. Huyeron los dirigentes: en Asturias el año treinta y cuatro como ahora al caer Gijón; huyeron en Málaga, Bilbao y Santander. El Gobierno rojo huyó de Valencia y prepara su huida de Barcelona y tiene preparado un muro de vuestras vidas para salvar las suyas.,,

Assisteixen a la reunió Trinolau Grinyó, Felip Vizcarrondo, Josep Sala, Pere Figueras, Daniel Boget i Joan Lupón.

- 21- La Junta Local agraeix al comandant militar de les forces de l'exèrcit resident a la Garriga el seu interès i la seva col·laboració en la col·locació de dues sirenes en el que fou campanar de la població.
- 22- Un tinent de laboratori de la Cia. de Ràdio envia un informe al Capità Major del Grup de Transmissions, en relació a la sirena d'alarma instal·lada en el local de la CNT, i fa notar que la sirena estava en bon estat, però no les bateries.

Agost

- 3- Reunió de la Junta Local de Defensa Passiva amb assistència de Trinolau Grinyó, Felip Vizcarrondo, Josep Sala, Pere Figueras, Daniel Boget, Joan Lupón, Jacint Forcada, Canal, Gesa, Bordó, Pujol, Font, Mercadal i Galvany.
S'acorda construir trinxeres obertes per tot el poble en els llocs indicats per la comissió formada pels companys Vizcarrondo, Sala i el delegat que correspongui, atès que l'acabament dels refugis encara tardarà algun temps.
D'acord amb l'informe del company Felip Vizcarrondo referent a l'estat de la sirena instal·lada en l'edifici de la CNT, s'acorda que el funcionament es faci amb motor elèctric -en lloc de bateria- i se li recomana que se n'encarregui de la instal·lació com més aviat millor.
- 9- El Comissari municipal demana al Cap de les Forces d'Aviació de la Garriga un camió per al transport d'una partida de farina, per contribuir a solucionar els greus problemes d'avituellament existents a la població.
- 10- La Junta Local de Defensa Passiva envia un informe al Secretari Tècnic de Plans i Obres de la Junta de Defensa Passiva de Catalunya, explicant-li l'estat actual de les obres dels tres refugis - carrer del Negociant, el de l'estació i el del camp de futbol d'avall (al final del carrer dels Banys entre els carrers de l'Ametlla i de Rosselló).
- 17- Reunió de la Junta Local de Defensa Passiva amb la presència de Trinolau Grinyó, Josep Sala, Pere Figueras, Daniel Boget i Joan Lupón.
Es dona compte de la carta rebuda de la Junta de Defensa Passiva de Catalunya, en què es comunica la concessió d'una subvenció de 25.000 pessetes pels jornals i materials emprats en els treballs de construcció de les trinxeres.
Interessar al company Felip Vizcarrondo la construcció urgent de les rases acordades en la reunió del passat dia 3. Que els esmentats treballs els facin els ciutadans que els correspondria treballar per torn en els refugis. *"Considerar como útiles a todos los ciudadanos de esta localidad, comprendidos en la edad de 16 a 55 años, para el trabajo en los refugios."*

COMITÉ INTERNATIONAL DE LA CROIX ROUGE

DÉLÉGATION DE BARCELONE
Calle Lauria, 95 - Teléf. 82421

Barcelona le

EL ABAJO FIRMADO ANDRÉS RAMOS AGUILAR SECRETARIO GENERAL DE LA DELEGACION
EN BARCELONA DEL COMITE INTERNACIONAL DE LA CRUZ ROJA EN GINEBRA.

CERTIFICO: Que en nuestros archivos figura una demanda de
noticias Ref. 000 procedente de ZARAGOZA, que
copiada a la letra es como sigue: GINÉS PUJOL
RIERA, Batallón de Trabajadores Nº.150 Gallur,
Zaragoza.

Estimados padres, hermana. Estoy bien junto con
Ariza. Abrazos de vuestro hijo.

Firma autógrafa: Ginés Pujol.

Zaragoza 18 de septiembre de 1938

Dirigida como destinatario a JOSÉ PUJOL FONT,
domiciliado en la calle Calabria 88 y 90 en
LA GARRIGA de la Provincia de Barcelona.

Lo que nos es grato manifestar por la presente
para los efectos consiguientes.

Barcelona, 15 de noviembre de 1938

A. RAMOS

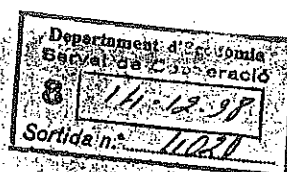
SECRETARIO GENERAL DE LA DELEGACION
EN BARCELONA DEL C.I.G.R.

DEPARTAMENT D'ECONOMIA

SERVEI DE COOPERACIÓ

A.F.

Vist l'acord del Consell Superior de la Cooperació pres en la seva sessió del dia 25 d'octubre propasat, m'escau de comunicar-vos que els Estatuts de la societat "La Cooperativa Obrera", de La Garriga, han estat aprovats definitivament.

Aquesta entitat ha quedat registrada amb el número 2170.

CLASSIFICACIÓ: Cooperativa Popular de Consumidors, de la classe a).

I perquè ho pogueu fer constar on convingui, adjunt us trametem un exemplar dels Estatuts degudament diligenciat, advertint-vos de l'obligació de complir dintre dels terminis legals, els requisits que es deriven d'aquesta aprovació.

Barcelona, 12 de desembre del 1938.

EL CAP DEL SERVEI, INT.

Sr. President de la societat "La Cooperativa Obrera". LA GARRIGA.

Cooperativa Obrera
La Garriga
Estadutos.

D I L I G E N C I A .Consell Superior de la Cooperació.

En data d'avui aquesta societat ha estat inscrita al Registre del Servei de Cooperació amb el número 2170, per tal que pugui funcionar amb plena personalitat jurídica.

CLASSIFICACIÓ: Cooperativa Popular de Consumidors de la classe a).

Barcelona, 14 de setembre del 1937.

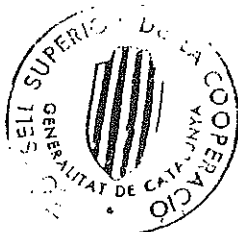
PEL CONSELL SUPERIOR DE LA COOPERACIÓ.

EL PRESIDENT.

EL SECRETARI.

[Signature]

[Signature: Josep Fari]

SERVEI DE COOPERACIÓ:

Es poden aprovar definitivament aquests Estatuts tenint en compte per a l'aplicació dels mateixos, que resten modificats, en el sentit que s'indica, els articles següents:

Article 11.- Es suprimeix el que diu: "...y otros conceptos"; en el seu lloc es fa constar, entre els mots "...20 %" i "...que pasará": "...de la quantitat que estatutàriament hauria d'haver desembossat en el moment d'ésser baixa".

Article 17.- Paràgraf segon.- Es suprimeix el que diu: "...tres", s'hi fa constar en el seu lloc: "...quatre"

Article 19.- Apartat setè.- Es suprimeix: "Secretario", s'hi fa constar en el seu lloc: "...Contador".

Barcelona, 25 d'octubre del 1938.

EL CAP DEL SERVEI, INT.

[Signature: Josep Fari]

DEPARTAMENT D'ECONOMIA
CONSSELL SUPERIOR DE LA COOPERACIÓ
APROVACIÓ DEFINITIVA

ESTATUTS registrats amb el número 2.174 definitivament aprovats
pel Consell Superior de la Cooperació.

SOCIETAT classificada com a Cooperativa Popular
de Consumidors de la classe A)
podent funcionar amb plena personalitat jurídica.

Barcelona, a 25 de octubre del 1938

PEL CONSSELL SUPERIOR DE LA COOPERACIÓ

EL SECRETARI

[Handwritten signature]

[Handwritten signature: Josep Fauri]

Desembre

- 12- El Departament d'Economia, Servei de Cooperació, de la Generalitat de Catalunya, vist l'acord del Consell Superior de la Cooperació, comunica a la Cooperativa Obrera que han estat aprovats definitivament els Estatuts i que han quedat enregistrats amb el número 2170, i n'han enviat un exemplar degudament diligenciat.

Gener

D/1- Reunió de la Junta directiva "*Montepío de la Sacrosanta Familia*".

La Junta acorda "*suspender el funcionamiento de la Hermandad la Sacrosanta Familia en pagos y cobros por haberse incorporado a filas casi todos los hombres, hasta haber cantado el «Tadeum» en acción de gracias por la terminación de la Guerra, y vueltos a sus casas los socios afectados*".

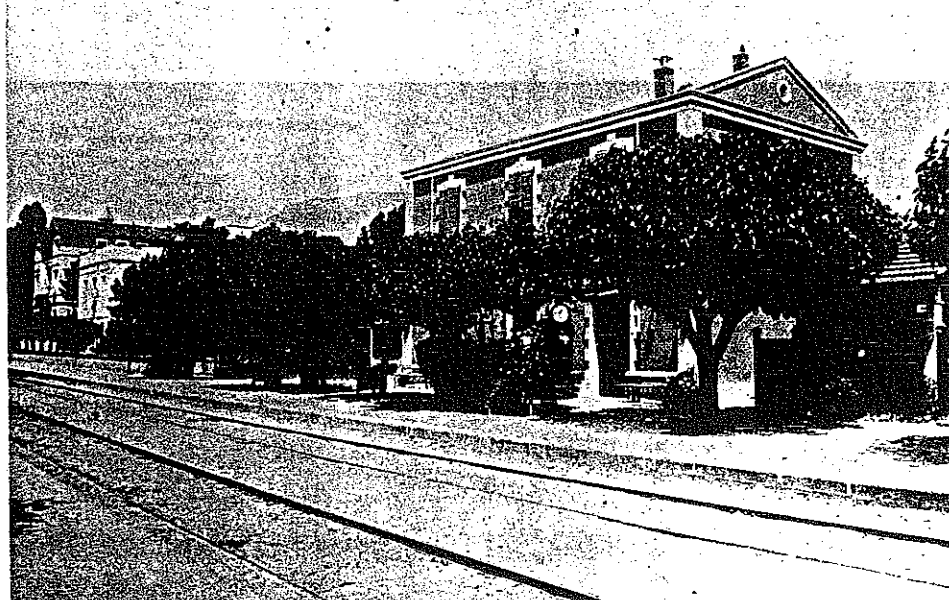
- 5- Decret de la Comissaria municipal de la Garriga per tal d'incrementar els ingressos de l'erari municipal, i així es comunica als comerciants garriguencs. Les consumicions fins a 1,50 pessetes s'augmenten amb un impost de 0,15 ptes; fins a 2 pessetes, 0,20 ptes; fins a 3 ptes. 0,30 ptes. La venda d'articles de vestir i calçat s'incrementa amb un impost d'un 5%. La de perfumeria, amb un 20%.

El decret és signat per Joan Castells, el qual substitueix Trinolau Grinyó, sense que se'n trobi la data del cessament ni del nomenament d'en Castells, el qual era un ferroviari de Martorell.

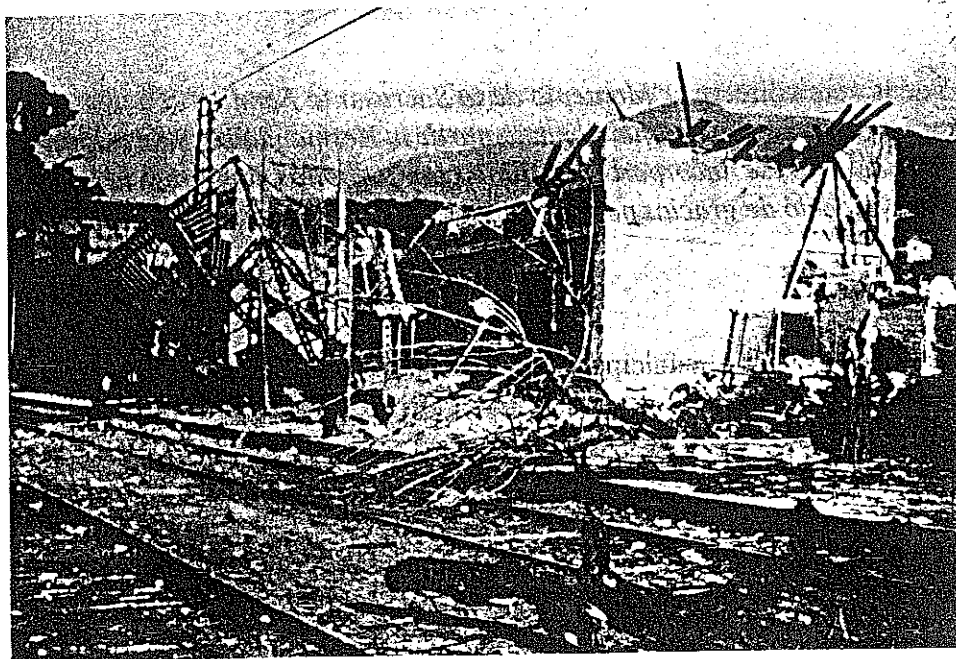
D/15- L'aviador de l'exèrcit republicà Ferran Comère i Cairó mor d'accident a Puig d'Alba, poc abans d'empendre vol i aterrar al camp d'aviació existent a la Garriga.

28- Les tropes del General Franco bombardegen la Garriga, amb la destrucció total de l'estació de ferrocarril.

1. - LA GARRIGA: Estación de La Garriga

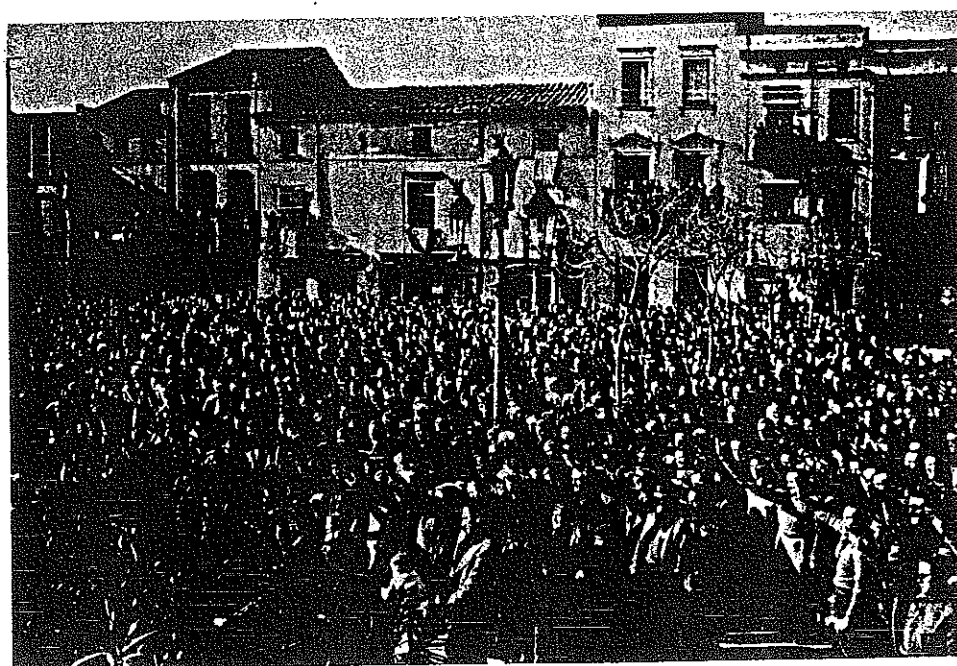

En aquesta acció cauen també bombes en l'encreuament de la carretera de l'Ametlla amb la carretera N-152, a la cruïlla entre el carrer del Figuerol i el carrer dels Banys. Un total de tretze

persones hi perden la vida. Foren aquestes: Antònia Hidalgo, Matilde Casanovas i Ganduxer, Teresa Guasch i Viñolas, Baldomer Guasch i Biscamps, Clara Àlvarez, Carme Clavell i Altimira, Juana Tallero, Josep Guasch i Viñolas, Ramon Jané i Martí, Lluís Pujol i Prats, Baldomer Rodríguez, Josep Pujol i Clos i Joan Vilella.

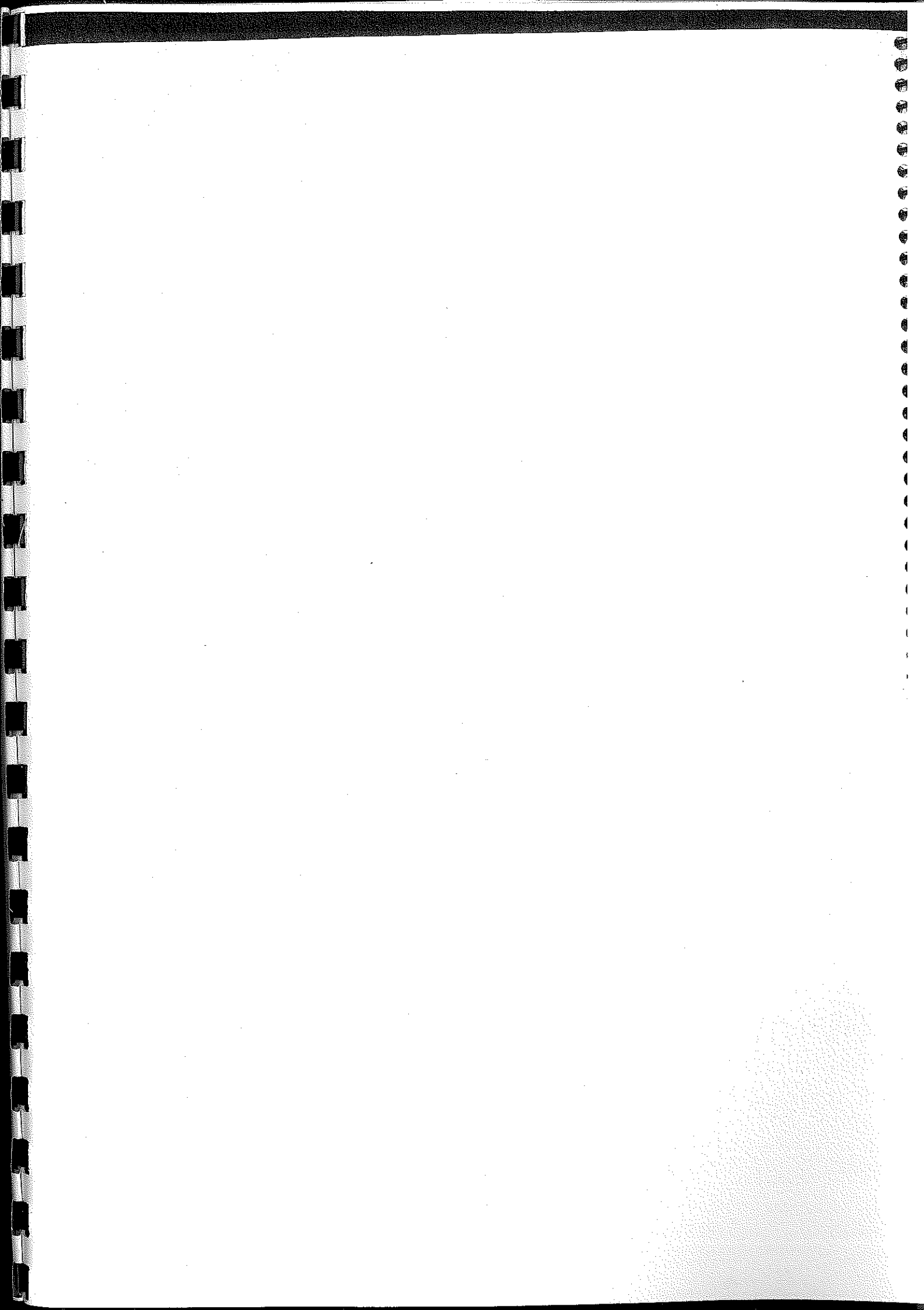
- 31- En els últims moments de la retirada fou mort el mecànic garriguenc de 34 anys Josep Mallol i Quintana.

Febrer

- 1- Les tropes del General Franco entren a la Garriga per la carretera de l'Ametlla i ocupen la població.
- 2- Missa de campanya a la porta de l'església parroquial, amb la plaça plena de gom a gom, en acció de gràcies per l'acabament de la guerra.
- 4- *"En La Garriga a cuatro de Febrero de mil novecientos treinta y nueve, siendo la hora de las diecisiete, como Comandante Militar de la Fuerzas libertadoras de este pueblo y en uso de las atribuciones que me estan conferidas vengo en nombrar una Comisión Gestora del Ayuntamiento compuesta por los vecinos siguientes: Esteban Boget Torn, José Ballús Xifré, José Iglesias Martí, José Girbau Aymerich, Gustavo Crusellas Alanyà, Miguel Font Creus, Luis Fortuny Fauria, Pedro Maurí Coll y José Serra Pujadas, designando como President a Esteban Boget Torn i secretario a Perpetuo Villanueva Villanueva. Presentes todos los designados aceptan los cargos jurando ejercerlos con toda fidelidad y dedicar todos sus esfuerzos en bien de nuestra Patria, España. De todo lo que se levanta la presente acta que hallada conforme a su lectura firman los presentes junto con el Comandante Militar y conmigo el secretario, de que certifico ¡¡¡ Arriba España!!! III Año Triumfal".*
 Signen tots ells l'acta llevat del Comandant Militar.
 Comença així una altra etapa de la història garriguenca.

Opinions dels estudiants de l'I.E.S. Manuel Blancafort.

És interessant saber quina és l'opinió dels joves, d'avui dia, sobre la Guerra Civil, i la vida que es portava abans, saber doncs què en pensen, quin és el seu parer, quina informació tenen... A través de les preguntes que he realitzat a alguns dels alumnes d'aquest institut, ens podem fer una idea dels seus coneixements. Aquests coneixements, els "avaluaré", en funció de les seves edats, no és el mateix els coneixements d'una persona de 12 anys, que una de 17, per exemple, tot i així, hi ha hagut casos que m'han sorprès.

Aquestes són les preguntes, i les seves possibles respostes:

1. **Quins anys abarca la Guerra Civil espanyola?**
 - a) 1914-1918
 - b) 1919-1929
 - c) 1936-1939
 - d) 1939-1945
2. **Qui es va enfrontar durant la Guerra Civil espanyola?**
 - a) Els habitants de Catalunya contra els habitants de Madrid
 - b) Els republicans i els capitalistes
 - c) Els habitants de Portugal contra els habitants de Madrid
 - d) Els republicans i els nacionalistes
3. **Qui va guanyar la Guerra Civil?**
 - a) Els nacionalistes
 - b) Els republicans
 - c) Els madrilenys
 - d) Els catalans
4. **El general Franco va ser un personatge important en aquesta guerra. Saps qui era exactament?**
 - a) El president de la República
 - b) Un dels militars que va fer que la guerra seguís endavant
 - c) L'home que va salvar de la guerra a Espanya
 - d) El president d'Espanya durant uns anys determinats

5. Segons la teva opinió i pel que has pogut sentir, el general Franco és una persona digne d'admirar?

- a) Sí
- b) No

6. Has preguntat als teus avis o familiars sobre la Guerra Civil a La Garriga?

- a) Mai
- b) Poc
- c) A vegades
- d) Molt sovint

7. Creus que la Guerra Civil condicionava la vida quotidiana?

- a) Sí
- b) No

8. Què va passar després de la Guerra Civil espanyola?

- a) La vida es va refer molt ràpidament
- b) La vida va trigar uns 10 anys a tornar a estar com estava
- c) Hi va haver quasi 40 anys de dictadura
- d) Va haver-hi una altra Guerra Civil

9. És útil per a tu mateix/a conèixer la història del teu país i fins i tot la del teu poble?

- a) Sí
- b) No

10. Què en penses del tema de la Guerra Civil Espanyola?

- a) És ~~aburrit~~
- b) M'és indiferent
- c) És interessant

11. Quines activitats, de la vida de cada dia, creus que es realitzaven més sovint?

- a) Anar a ballar als anomenats "guateques"
- b) Anar a missa
- c) Anar al cinema

12. Què en penses de la vida que es feia antigament?

- a) Era aburrida
- b) Era bastant animada
- c) S'assemblava a la que es porta ara
- d) No te res a veure a la d'ara

13. Creus que la gent, durant els temps de la Guerra Civil, podia fer el que volia?

- a) Sí
- b) No

RESPOSTES:

Tenint en compte l'edat (1r ESO 11-12 anys, 2n ESO 13-14 anys, 3r ESO 14-15 anys, 4r ESO 15-16 anys, 1r de Batxillerat 16-17 anys, i 2n de Batxillerat 17-18 anys), i les nocions d'història, a més de que no he realitzat l'enquesta a tot l'alumnat de tots els cursos, únicament a uns quants, alguns alumnes, a qui els hi he pogut fer l'enquesta, responen el següent:

Pel que fa a la situació temporal de la guerra els nens de 1r d'ESO responen, que es va produir entre 1919-1929, al igual que els de 3r que afirmen que es va produir entre 1919-1929, i d'altres que es va produir entre 1936-1939. 2n d'ESO la situen entre 1939-1945, i tan 1r com 2n de batxillerat, respon que es va produir entre 1936-1939. Pel que fa a la segona i tercera pregunta, alguns alumnes de 1r d'ESO, diuen que qui es va enfrontar a la guerra, varen ser els republicans i els nacionalistes, i que finalment la varen guanyar aquests, 2n d'Eso també respon el mateix, únicament que alguns diuen que la van guanyar els republicans i d'altres els nacionalistes, al igual que 3r d'ESO i 1r de batxillerat, en canvi els de 4r i 2n de batxillerat diuen, que varen ser els republicans contra els capitalistes i que la varen guanyar els republicans. Pel que fa a la figura del general Franco, tan 1r i 4r d'ESO, 1r i 2n de batxillerat, responen que va ser el general que va fer que la guerra seguís endavant, i 2n i tercer d'ESO, que va ser president d'Espanya durant un període determinat; això sí, tots responen sense pensar-ho ni un moment, que no fou una persona digne d'admirar. La majoria de persones a qui he pogut fer l'entrevista, m'han confessat que no sabien gaires coses sobre la guerra i la vida que es portava, per no dir gens en molts casos, i per això, en la qüestió nº 6, gairebé en tots els cursos m'han respost, que mai han preguntat als seus familiars sobre la Guerra Civil a La Garriga, alguns però, com ara a 2n, 3r, 4r, d'ESO, han respost que poques vegades ho han fet, (tot i que no me'ls crec gaire).

Vida quotidiana a La Garriga (1936-1939)

Tots estan d'acord, en què la guerra condicionava la vida quotidiana, menys 2n i 4r d'ESO. Pel que va passar després de la guerra, tots responen que hi va haver quasi 40 anys de dictadura, al igual que tots consideren de gran utilitat conèixer la història del país, o del propi poble on vius. Per a gent de 2n, 3r, 4r, d'ESO i 1r de batxillerat, el tema de la guerra els resulta interessant, a la resta els és indiferent. Pel que fa a les activitats que es realitzaven més sovint, tots responen la d'anar a missa. Per a molts, la vida que es feia antigament no te res a veure amb la que es porta ara, així responen 1r, 2n, 4r, d'ESO, i 1r, 2n de batxillerat, tot i que hi ha d'altres, com alumnes de 2n, 3r d'ESO, que la qualifiquen d'aburrida. Per últim, tothom creu, que la gent no podia fer el que volia, és a dir que pensen que estaven restringits a fer qualsevol cosa.

Bé, amb totes aquestes respostes, arribo a la conclusió, que la majoria, tot i encertant moltes preguntes, els hi falten moltes nocions del tema. Hi havia gent, concretament de 1r d'ESO, que abans d'iniciar l'enquesta, m'havia confessat, que no tenien ni "idea" del tema, per tant, és fàcil de deduir, que moltes de les respostes se les han inventat, sobretot aquelles que feien referència directa a la guerra, però les que parleven de vida quotidiana, es possible que no hagi estat així, ja que feien referència més aviat a una opinió, que no pas a una resposta concreta, aquestes respostes però, eren les que més m'interessaven saber, i les que s'acostaven a la meva hipòtesi.

Aquesta enquesta, m'ha servit per donar un toc més interessant al meu treball, però també, per ajudar-me, (encara que sigui una mínima ajuda), a concretar la meua hipòtesi. Jo parteixo de la idea, que la guerra condicionava la vida quotidiana, però, què en pensen (a més dels que l'han viscut), les persones que com jo, no l'hem viscut?

Per tant, amb aquesta enquesta puc fer-me una petita idea, a més de saber, quina noció en tenen d'aquest succés.